

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Cette œuvre est hébergée sur « *Notes du mont Royal* » dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES
Google Livres

EVCLIDIS ELEMENTORVM LIBRI XV.

Quibus, cùm ad omnem Mathematicæ
Scientiæ partem, tùm ad quamlibet
Geometriæ tractationem, fa-
ciliis comparatur
aditus.

COLONIAE,
Apud Maternum Cholimum.
M. D. LXXXVII.
Cum Gratia & Priuilegio Cas. Maiest.

VW/94/243

AD CANDIDVM
LECTOREM ST.
GRACILIS

præfatio.

ER MAGNI referre se-
per existimauit, lector be-
neolle, quantum quisq;
study & diligentie ad
percipienda scientiarum
elementa adhibeat, qui-
bus no satis cognitis, aut
perpera, intellectis si vel
digitum progrederentes.
erroris caliginem animis offundas, non veritatis
lucem rebus obscuris adferas. Sed principiorum
quanta sint in disciplinis momenta, haud facile
credat, qui rerum naturam ipsa specie, non viri
bus metiatur. Ut enim corporum que oriuntur
& intercunt, vilissima tenuissimaq; videntur insi-
ta: ut rerum eternarum & admirabilium, qui
bus nobilissima artes continentur, elementa ad
speciem sunt exilia, ad vires & facultatem quā
maxima. Quis no videt ex fici tāculo grano, ut
ait Tullius, aut ex acino vinaceo, aut ex cetera-
rum frugum aut stirpium minuissimis semini-
bus ramos trancos ramosq; procreari? Nā Ma-
thematorū initia illa quidem dictu audituq;
per exigua, quantā theorematum sylvā nobis pe-

212 pere-

P R A E F A T I O

pererunt? Ex quo intelligi potest, ut in ipsis semi-
nibus, sic & in artium principijs inesse vim earum
rerum, quae ex his progignuntur. Praeclarè igitur
Aristoteles, ut alia permulta. μέγιστον ἵστως ἀρχὴ^{παντὸς, χειράτισον τῆ διάναμον, τόποντο μη-}
^{χρότατον, οὐδὲ μεγέθεα χαλεπόν ἔστιν ὁφεῖνατ.}
Quocirca committendum non est, ut non bene
pronisa & diligenter explorata scientiarum
principia, quibus propositarum quarumque rerum
veritas sit demonstranda, vel constitutas, vel con-
stituta approbes: Cauendum etiam, ut ne tantu-
lum quidem fallaci & captiosa interpretatione
turpiter deceptus, à vera principiorum ratione
temere deflectas. Nam qui initio forte aberrau-
erit, is ut tandem in maximis versetur erroribus,
necessè est: cum ex uno erroris capite, densiores
sensim terebra rebus clarissimis obducantur.
Quid tam varias veterum physiologorum sen-
tencias non modo cum rerum veritate pugnan-
tes, sed vehementer etiam inter se dissentien-
tes nobis inuexu? Evidem haud scio, fueritne
ulla potior tanti dissidiij causa, quam quod ex
principijs partim falsis, partim non consentaneis
ductas rationes probando adhiberent. Fit enim
plerunque, ut qui non rectè de artium rerumq;
elementis sentiunt, ad præfinitas quasdam opini-
ones suas omnia renocare studeant. Pythagorei,
ut meminit Aristoteles, cum denarij numeri
summam perfectinem cælo tribuerent, nec
plures tamen quam nouem sphaeras cerne-
rent, decimam affingere ausi sunt terre aduer-
sam.

P.R A E F A T I O.

sam, quam & virtus dova appellantur. illi enim universitatis rerumque singularum naturam ex numeris seu principijs estimantes, ea proculerunt. quae φανομένοις congruere nusquam sunt cognita. Nam ridicula Democriti, Anaximenes, Melissi Anaxagorae, Anaximandri, & reliquorum id genus physiologorum somnia ex falso illa quidem orta nature principijs, sed ad Mathematicum nihil aut parum spectantia, sciens pretereo Nonnullos attingam qui reportis altius vel aliter ac docuit positis rerum initijs, cum physicis multaturbarunt, tum Mathematicos. oppugnatone principiorum pessime multarunt. Ex planis figuris corpora constituit Timen: Geometrarum hic quidem principia cuniculis oppugnantur. Nam & superficies seu extremitates crassitudinem habebunt, & linea latitudinem denique puncta non erunt individualia sed linearum partes. Predicant Democritus atque Leucippus illas atomos suas, & individualia corpuscula. Concedit Xenocrates impartibiles quasdam magnitudines. Hic vero Geometria fundamenta aperiuntur, & funditus evanescuntur: quibus dirutis nihil equidem aliud video restare, quam ut amplissima Mathematicorum theatra repente concident. Iacebunt ergo, si dijs placeet, tota preclara Geometrarum de asymmetris & aliquis magnitudinibus theoremeta. Quid enim causa dicatur individualia linea hanc quidem metatur, illam vero metiri non queat? Signidem quod minimum in unoquaque:

PRAEFATI.

tudine sit definita, & suis circumscriptis
minis. Quis enim ullam infiniti scientiam de-
fendat? Hoc scitum est, quod non semel docet,
Aristoteles, infinitum ne cogitatione quidem
complecti quenquam posse. Itaque ex infi-
nita multis tñnis & magnitudinis diuinae
finitam hac scientia decerpit & amplectitur na
duram quam tractet, & in qua versetur. Nam
de vulgari Geometrarum cõsuetudine quid sen-
tiendum sit, cum data interdum magnitudine
infinita aut fabricantur aliquid, aut proprias
generis subjecti affectiones exquirunt, diserte
monet. Aristoteles, οὐδὲν γενήτης (de Mathematicis
toquens) δέονται τοῦ ἀτείρητον, οὐδὲ πράγματα, ἀλλὰ
πόνοντες εἶναι δοκίμους θεωρούνται, ταχείας μετέβλησι.
Quamobrem disputatio ea qua infinitum re-
fellitur. Mathematicorum decretis rationibusq;
non aduersatur, nec eorum apodixes labefacit:
Etenim tali infinito opus illis nequaquam est,
quod exitu nullo per agrari possit, nec iam po-
nunt infinitam magnitudinem: sed quantumcunq;
velit aliquis effingere, eae ut suppetat, infinitam
precipiunt. Quinetiā non modo immensa mag-
nitudine opus non habent Mathematici, sed ne-
maxima quidem: cum instar maxime minima
quaque in partes totidem pari ratione diuidi
queat. Alteram Mathematica divisionē attulit
Geminus, vir (quantum ex Proculo cōsiderere licet)
magistrorum laude clarissimus. Eam, quā supe-
riore plenior & accuratior forte visa est, cū do-
cissime pertractarit sua in decimum Euclidis
prefa-

P R A E F A T I O.

Prefatione P. Montaureus vir senatorius, ex
regie bibliotheca prefectus, legerer attingens.
Nam ex duobus verum velut summis generibus
τῶν νοητῶν καὶ τῶν ἀισθητῶν, qua res sub intelli-
gentiam cadunt, Arithmeticā & Geometriā
attribuit Geminus: quae vero in sensu incurrit,
Astrologia, Musica, Supputrati, Optica, Geo-
desia & Mechanica adiudicauit. Ad hāc cer-
te diuisionem spectasse viderur Aristoteles, cūm
Astrologiam Opticam, harmonicam φυσικο-
tēpas τῶν μαδημάτων nominat, ut que natura-
libus & Mathematicis interiecta sint, ac velut
ex utrisque mixta discipline: Siquidem genera
subiecta à Phisicis inveniuntur, causas vero in
demonstrationibus ex superiorē aliqua scientia
repetunt. Id quod Aristoteles ipse aperiissimè
testatur, εἰπεῖν οὐδέ τις φύσις, τὸ μὲν δὲ τὸν ἀισθητὸν
λόγον εἰ δέναι τὸ δὲ διοίκησιν μαδημάτων. Se-
quitur, ut quid Mathematica conueniat cum
Phisica & prima Philosophia: quid ipsa ab utra
que differat, paucis ostendamus. Illud quidem
omnium commune est, quod in veri contempla-
tione sunt posita, ob idq; δεωρηλογία à Græcis di-
cuntur. Nam cūm dicitur sine ratio & mens
omnis sit vel πράξις, vel δεωρηλογία, totidem
scientiarum sint genera necesse est. Quod si Phy-
sica, Mathematica, & prima Philosophia, nec
in agendo, nec in efficiendo sunt occupata, hoc
certe perspicuum est, eas omnes in cognitione cō-
templationēque necessariō versari. Cūm enim
veritas non modo agendarum, sed etiam effi-

P.RAEFATI.O.

quantitatem & continuum. Itaq, Mathematicariorum ars in ijs que immobilea sunt, cernitur. (τὰ γὰρ μαθηματικὰ τὸν ὀντων ἔνευ καίντες. Εἰν, δέ, τὸν περὶ τὴν ἀστρολογίαν) que, verò in natura obscuritate posita est, res quidem quae nec separari nec motu vacare possunt, contemplatur. Id quod in utroque scientiæ genere perspicuum esse potest sine res subiecta definiat, sine proprietates earum demonstrares. Etenim numerus, linea, figura rectum, inflexum, equale, rotundum, universa denique Mathematicus que tractat & proficitur, absque motu explicari doceri que posse sunt: χωρὶς τὸν τὸν καίντες εἰς: Phisica autem sine motione species nequam possunt intelligi. Quis enim hominis planta ignis, ossium, carnis naturam & proprietates sine motu, quia materiam sequitur, perficiat? Siquidem tantisper substantia queque naturalis constare dico. solet, quo ad opus & munus suum, agendo patet. doque tueri ac sustinere valeat: quia certe amissa duobusq, ne nomen quidem nisi οὐανύπας re- tinet. Sed in Mathematico ad explicandas circuli aut trianguli proprietates, nullum adferre potest usum materie ut auri, ligni, ferri, in qua insunt, consideratio, quia eo verius eiusmodi re- rum, quarum species tanquam materia vacan- tes efformemus animo, naturam complectemur, quod coniunctione materia quasi adulterari de- prauarique videntur. Quocirca Mathematicæ species eodem modo quo κοιλόν, sine concavis- tate, sine motu & subiecta, definitione explicare cognos-

PRAEFATIO.

Dognoscig^o, possunt: naturales vero cum eam vim
habeant, quam, ut ita dicam similitas cum mate-
ria comprehensa sunt, nec absque ea separatim
possunt intelligi: quibus exemplis quid inter Phi-
sicas & Mathematicas species intersit, haud
difficile est animaduertere. Illis certè non semel
est usus Aristoteles. Valeant ergo Protagore so-
phismata, Geometras hoc nomine repellentis,
quod circulus normam puncto non attingat. Nā
divina Geometrarum theoremat^a, qui sensu e-
stimatoribus vix quicquam reperiet quod Geome-
tra concedendum videatur. Quid enim ex his
qua sensum mouent, ita rectum aut rotundum
dici potest, ut à Geometra ponitur? Nec vero ab
surdum est aut vitiosum, quod lineas in puluere
descriptas prorectis aut rotundis assumit, que
nec recta sunt nec rotundæ, ac ne latitudinis qui-
dem expertes. Siquidem non usū utitur Geometra
quasi inde vim habeat conclusio, sed eorum quo-
descendi intelligenda relinquuntur, rudem cetera
imaginem proponit. Nam qui primum institu-
untur, hi ductu quodam & velut χρηματιδί^o
sensuum opus habent, ut ad illa qua sola intelli-
gentia percipiuntur, aditum sibi comparare
queant. Sed tamen existimandum non est rebus
Mathematicis omnino negari materiam, ac
non eam tantum quae sensum afficit. Est enim
materia alia quae sub sensum cadit, alia que ani-
mo & ratione intelligitur. Illam αἰσθήσην, hanc
voct^o vocat Aristoteles. Sensu percipitur, ut es-
te lignum, omnisque materia quae moueri po-
test

P R A E F A T I O.

est. Animo & ratione cernitur ea que in rebus sensilibus inest sed nō quatenus sensu percipiuntur, quales sunt res Mathematicorum. Unde ab Aristotele scriptū legimus ἐπὶ τὸν ὅροφαγέσδ ὄντων rectum se habere ut simum: μὲν συνεχοῦς γόρ: quasi velut ipsis recti quod Mathematicorum est, suam esse materiam, non minus quam simi quod ad Physicos pertinet. Nam licet res Mathematica sensibili vident materia, nō sunt iam enī individua, sed propter continuationem partitioni semper obnoxia, cuius ratione dicā possunt sua materia non omnino carere: quin aliud video ut rō eivai γραμμή, aliud quoad continuationi adiuncta intelligitur linea. Illud enim ē enī forma in materia proprietatum causa est, quas sine materia percipere non licet. Hec est societatis & dissidiij Mathematica cum Physica & prima Philosophiaratio. Nunc autem de nominis etymo & notatione pauca quedam afferamus. Nam si qua iudicio & ratione impossita sunt rebus nomina, ea certe non temere inditafuisse credendum est, quibus scientias appellari placuit. Sed neque otiosa semper haberi debet ista etymologia indagatio, cum ad rei etiam dubiae fidem saepe non parum valeat recta nominis interpretatio. Sic enim Aristoteles ducto ex verborum ratione argumento, ἀντομάται, metra, διάλογος, aliarumq[ue] rerum naturam ex parte confirmavit. Quoniam igitur Pythagoras Mathematicam scientiam nō modo studiose coluit, sed etiā reperitus à capite principijs, geometricā contem-

P R A E F A T I O

contemplationem in liberalis discipline formā composit, & perspectis absq; materia solius intelligentie adminiculo theorematis tractatio nem τετράγωνον & λόγων, & κοσμικῶν σχημάτων cōstitutionem excogitauit: credibile est. Pythagoram, aut certe Pythagoreos, qui et ipsi doctoris suis studia libenter amplexi sunt, huic scientiae id nomen dedisse, quod cum suis placitis atq; decrebis congrueret, rerumq; propositarum naturam quo quo modo declararet. Ita cūm existimarent illi, omnem disciplinam, quae μάθησις dicitur, ἀνάμνησιν esse quandam. i. recordationem et repetitionem eius scientie, cuius ante quam in corpus immigraret, compos fuerit anima, quemadmodum Plato quoq; in Menone, Phadone, & alijs aliquot locis videtur astruxisse: animaduerterent autem eiusmodi recordationem, que non posset multis ex rebus perspicere, ex his potissimum scientijs demonstrari, si quis nimirum, ait Plato, ἐτοι τὰ διαγράμματα ἄγη, probabile est equidem Mathematicas à Pythagoreis artes κατέδεχαν fuisse nominatas, ut ex quibus μάθησις, id est aeternarum in anima rationum recordatio diaφέ πόντως et p̄cipue intelligi posset. Cuius etiā rei fidē nobis diuinus fecit Plato, q; in Menone Socratem induxit hoc argumēti genere persuadere cupientem discere nihil esse aliud quam suarum ipsius rationum animum recordari. Etenim Socrates p̄fusionem quendam, ut Tully verbis utar, interrogat de geometrica dimensione quadrati: ad eas sic ille respondet ut puer, & tandem

P R A E F A T I O.

mentam faciles interrogations sunt, ut gradatim respondens eodem perueniat quo si Geometrica didicisset. Aliam nominis huius rationem Anatolius exposuit, ut est apud Rhodiginum, quodcum cetera disciplina deprehendi vel non docente aliquo possint omnes. Mathematica sub nullius cognitionem veniant, nisi preeunte aliquo, cuius solertia succidantur veptra, vel exurantur, & superciliosa complanentur aspreta. Ita enim Caelius: quod quam vim habeat, non est huius loci curiosus perscrutari. Evidem M Tullius Mathematicos in magna rerum obscuritate, recondita arte multe pliciq; ac subtile versari scribit: sed quis nescit id ipsum cum alijs grauioribus scientijs esse commune? Est enim, vel eodem auctore Tullio, omnis cognitio multis obstructa difficultatibus maximaq; est & in ipsis rebus obscuritas, & in iudicijs nostris infirmitas, nec ullus est, modò interius paulò Physica penetrarit, qui non facile sit experius, quam multi undique emergant, rerum naturalium causas inquirentibus, inexplicabiles labyrinthi. Sunt qui ex demonstrationum firmitate nominare Mathematicas opinantur: cuius etiam rationis momentum alio seorsim loco expendendum fuerit. Quocirca primam verbi notationem, quam sequutus est Proclus, nobis retinendam censeo. Hactenus de uniuerso Mathematica genere, quanta potui & perspicuitate & breuitate dixi. Sequitur ut de Geometria separatim atque ordine ea differam, qua initio sum pollici-
tus.

P R A E F A T I O.

tus. Est autem Geometria, ut definit Proclus sci-
entia, que versatur in cognitione magnitudinum
figurarum, & quibus haec continentur, extremo-
rum, item rationum & affectionum, que in illis
cernuntur ac inherent: ipsa quidem progrediens
a punto individuo per lineas & superficies, dum
ad solida ascendat, variisque ipsorum differ-
entias patefaciat. Quumque omnis scientia
demonstrativa, ut docet Aristoteles, tribus qua-
si momentis contineatur, genere subiecto, cuius
proprietas ipsa scientia exquirit & contem-
platur: causis & principiis, ex quibus primis de-
monstrationes conficiuntur: & proprietatibus,
qua de genere subiecto per se enunciantur: Geo-
metria quidem subiectum in lineis, triangulis;
quadrangulis, circulis, planis, solidis, atque om-
nino figuris & magnitudinibus, earumque ex-
tremicatibus consistit. His autem inherent dimi-
siones, rationes, tactus, equalitates, &c. apabola
τύποις, diellēs, &c. atque alia generis eiusdem
proprie innumerabilia. Postulata vero & Axio-
mata ex quibus haec inesse demonstrantur, eius-
modi ferè sunt: Quoniam centro & internallo cir-
culum describere. Si ab aequalibus aequalia de-
trahas, que relinquuntur esse aequalia; ceteraque
id genus permulta, que licet omnium sint comu-
nia, ac demonstrandum tamen tum sunt accom-
modata, cum ad certum quoddam genus tra-
ducuntur. Sed cum precipua videatur Arith-
metica & Geometria inter Mathematicas
dignatio, cur Arithmetica sit exigentia &

P R A E F A T I O.

Exactior quam Geometria paucis explicandur arbitror. Hic vero & Aristotelem sequemur ducem, qui scientiam cum scientia ita comparat, ut accuratiorem esse velit eam, quae rei causam docet, quam quem esse tantum declarat, deinde que in rebus sub intelligentiam cadentibus versatur, quamquam quae in rebus sensum mouentibus cernitur. Sic enim & Arithmeticā quam Musica, & Geometria quam Optica, & Stereometria quam Mechanica exactior esse intelligitur. Postremo quae ex simplicioribus initis constat, quamquam que aliqua adiunctione compositis videntur. Atque hac quidem ratione Geometria præstat Arithmetica, quod illius initium ex additione dicatur, huic sit simplicius. Est enim punctum, ut Pythagoreis placet, unitas qua sitū obtinet: unitas vero punctum est quod sitū vacat. Ex quo percipitur, numerorum quam magnitudinum simplicius esse elementum, numerosque magnitudinibus esse puriores, & à concretione materie magis disiunctos. Hac quanquam nemini sunt dubia, habet & ipsa tamen Geometria quo se plurimum efferat, opibusque suis ac rerum ubertate multiplici velcum Arithmetica eertet: id quod tute facile deprehendas cum infinitam magnitudinis divisionem, quam respuit multitudo animum conuerteris. Nunc que sit Arithmetica & Geometria societas, videamus. Nam theorematum, que demonstratione illustrantur, quedam sunt utrinque scientie communia, quedam vero singu-

PRAEFATIO.

singularum propria. Etenim quod omnis proportio sit pars sine rationalis, Arithmetica solidi conuenit, nequaquam Geometrie, in qua sunt etiam apparet, seu irrationales proportiones. item, quadratorum gnomas minimo definitos esse. Arithmetica proprium (si quidem in Geometria nihil tale minimum esse potest) sed ad Geometriam proprie spectant fuis, qui in numeris locum non habent: tactus, qui quidem à continuis admittuntur: ἀλογον, quoniam ubi divisione infinite procedit, ibi etiam τὸ ἀλογον esse solet. Communia porro utriusque sunt illa, que ex sectionibus conueniunt, quas Euclides libro secundo est persequens: nisi quod sectio per extremam & medianam rationem in numeris nusquam reperiri potest. Iam vero ex theorematibus eiusmodi communibus, alia quidem ex Geometria ad Arithmeticam traducuntur: alia contra ex Arithmetica in Geometriam transferuntur: quedam vero perinde utriusque scientiae conueniunt, ut que ex uniuersa arte Mathematica in utrunque harum conueniant. Nam & alternaria, & rationum conversiones, compositiones, divisiones hoc modo communia sunt utriusque. Quae autem sunt τετράγωνη, id est, de commensurabilibus, Arithmetica quidem primum cognoscit & contemplatur; secundo loco Geometria Arithmeticam imitata. Quare & commensurabiles magnitudines illa discuntur, que rationem inter se habent quam numerum ad numeram, per-

PRAEFATIO.

inde quasi commensuratio & similitudine in numeris primum consistat (Ubi enim numerus, ibi & similitudine cernitur: & ubi similitudinē, illic etiam numerus) sed quae triangulorum sunt & quadrangulorum, a Geometra primum considerantur: tum analogia quadam Arithmeticus eadem illa in numeris contemplatur. De Geometriae divisione, hoc adiiciendum puto, quod Geometria pars altera in planis figuris cernitur, que solam latitudinem longitudini coniunctam habent: altera vero solidas contemplatur, que ad duplex illud inter se allum crassitudinem adsciscunt. Illam generali Geometria nomine veteres appellarunt: hanc propriè Stereometriam dixerunt. Ita Geometriam cum Optica, & Stereometriam cum Mechanica non raro comparat Aristoteles. Sed illius cognitio huius innitionem multis seculis antecessit, si modo Stereometriam ne Socratis quidem etate ullam fuisse omnino verum est, quemadmodum à Platone scriptum videtur. Ad Geometriae utilitatem accedo, quaquam suape vi & dignitate ipsa per se nascitur, nulliu^m usus aut actionis ministerio mancipata (ut de Mathematicis omnibus scientijs concedit in Politico Socrates) si quid ex ea tamen utilitatis externa queritur. Di^y boni quam latos, quam uberes, quam varios frēctus fundit? Nec vero audiendus est vel Aristiphus vel Sophistarum alius, qui Mathematicorum artes idcirco repudiet, quod ex fine nihil docere videantur, eiusque quod melius aut deterior.

P R A E F A T I O

deterius nullam habeant rationem Ut enim nihil causa dicat, cur sit melius trianguli, verbi gratia, tres angulos duobus esse rectis e qualibus minime tamen fuerit consentaneum Geometrie cognitionem ut inutilem exagitare, criminari, explodere, quasi quae finem & bonum quod referatur, habeat nullum. Multas haud dubie solius contemplationis beneficio citra materia contagationem ad fert. Geometria commoditates partim proprias, partim cum universo genere communias. Cum enim Geometria, ut scripsit Plato, eius quod semper est cognitionem proficitur, ad veritatem excitabit illa quidem animum, & ad ritè philosophandum cuiusque mentem comparabit. Quinetiam ad disciplinas omnes facilius perdiscendas, attigeris necne Geometriam quanti referre censes? Nam ubi cum materia coniungitur, nonne præstantissimas procreat artes, Geodæsiam, Mechaniam, Opticam, quarum omnium usū, mortalium vitam summis beneficijs complectitur? Etenim bellica instrumenta, urbiumq; propugnacula, quibus munera urbes hostium vim propulsarent, his adiutricibus fabricata est: montium ambitus & altitudines, locorumque sius nobis indicavit: dimensiones & mari & terra itinerum rationem prescripsi: trutinas & stateras, quibus exacta numerorum equalitas in ciuitate resineatur, composuit: uniusmodi ordinem simulachris expressit, multaque que hominum fidem superarent, omnibus persuasit. Ubique extant preclara in eam rem.

P R A E F A T I O.

testimonia. Illud memorabile, quod Archimedi rex Hiero tribuit. Nam exstructo vasto molis nauigio, quod Hiero Egyptiorum regi Ptolemaeō mitteret, cum uniuersa Syracusana- rum multitudo collectis simul viribus nauem trahere non posset effecissetq; Archimedes, ut solus Hiero illam subduceret, admiratus virisci entia rex aποταύτης, ἐφη, τῆς ἡμέρας τεπιτωα- τὸς αρχιμήδη λεγούλα πιστεύεον. Quid? quod Archimedes idem, ut est apud Plutarchum, Hieroni scripsit datis viribus datum pondus mo- ueri posse i fructusq; demonstrationis robore, il- lud sape iactari, si terram haberet alteram ubi pedem figeret, ad eam, nostram hanc se trans- mouere posse? Quid varia, autouariorum machi- narumque genera ad usui necessarios compara- tam memorem? Innumerabilia profecto sunt il- la, & admiratione dignissima quibus priisci ho- mines incredibili quodam ad philosophandum studio concitati, inopem mortalium vitam ar- tis huius praesidio subleuarunt: tametsi memorie sit proditum, Platonem Eudoxo & Archytā vulto vertisse, quod Geometrica problemata ad sensilia & organica abducerent. Sic enim cor- rumpi ab illis & labefieri Geometrica prastan- tiā, que ab intelligibilibus & incorporeis re- bus ad sensiles & corporeas prolaberetur. Quapropter ridicula idem scripsit Plato Geometra- rum esse vocabula, que quasi ad opus & acti- onem spectent ita sonare videntur. Quid enim est quadrare, si non opus facere? Quid addere,

pro-

P R A E F A T I O.

producere, applicare? Multa quidem sunt eiusmodi nomina, quibus necessario & tanquam coæti Geometre utuntur, quippe cum alia defini in hoc genere commodiora. Sic ergo censuit Plato sic Aristoteles sic denique philosophi omnes, Geometriam ipsam cognitionis gratia exercendam, nec ex aliquo usu externo sed ex rerum rox intelligentia estimandam esse. Exposita brevius quam res tanta dici possit, utilitatis ratione, Geometrie ortum, qui in hac rerum perido ex historicorum monumentis nobis est cognitus deinceps aperiamus. Geometria apud Ægyptios inuenta, (ne ab Adamo, Setho, Noah, quos cognitione rerum multiplici valuisse constat, eam repetamus) ex terrarum dimensione, ut verbi pro se fertratio, ortum habuisse dicitur: cum anniversaria Nili inundatione & incrementis limo obducti agrorum termini confunderentur. Geometriam enim, sicut & reliquas disciplinas, in usu quam in arte prius fuisse aiunt. Quod sane mirum videri non debet, ut & huius & aliarum scientiarum inuentio ab usu conceperit ac necessitate. Etenim tempus, rerum usus, ipsa necessitas ingenium excitat, et ignorantiam acuit. Deinde quicquid ortum habuit (ut tradunt Physici) ab inchoato & imperfecto processit ad perfectum. Sic artium & scientiarum principia experientie beneficio collecta sunt: experientia vero à memoria fluxit, que & ipsa à sensu primum manauit. Nem. quod scribit Aristoteles, Mathematicæ artes,

P R A E F A T I O.

comparatis rebus omnibus ad vitam necessariis,
in Ægypto fuisse constitutas, quod ibi sacerdo-
tes omnium concessu in orro degerent: non negat
ille adductos necessitate homines ad excogitan-
dam, verbi gratia terra dimesiende rationem,
que theorematum deinde inuestigationi cau-
sam dederit: sed hoc confirmat, preclara eius-
modi theorematum inuenta, quibus extracta
Geometriae disciplina constat, ad usus vite ne-
cessarios ab illis non esse expedita. Itaque vetus
ipsum Geometria nomen ab illa terra partiun-
de finiumque regundorum ratione postea re-
cessit, & in certa quadam affectionum magni-
tudini per se in hæc etiam scientia propriè rema-
sit. Quemadmodum igitur in mercium & con-
tractuum gratiam supputandi ratio, quam se-
cuta est accurata numerorum cognitio, à Phœ-
nicibus initium duxit; ita etiam apud Ægyptios,
ex ea quam cōmemoravi causa oriū habuit
Geometria Hæc certè, ut id obiter dicam, Tha-
les in Graciam ex Ægypto primū transtulit:
cui non pauca deinceps à Pythagora, Hippocra-
te, Chio, Platone, Archytate Tarentino, alijsq, cō-
pluribus, ad Euclidis tempora facta sunt rerum
magnarum accessiones. Ceterum de Euclidis
etate id solūm addam, quod à Proclo memoria
mandatum accepimus. Is enim commemoratis
aliquot Platonis tum aequalibus tum discipulis.
subiicit, non multò etate posteriore illis fuisse
Euclidem eum, qui Elementa conscripsit, &
multa ab Endoxo collecta, in ordine luculentū

P R A E F A T I O.

composuit, multaq; à Theateto inchoata perfecit, queq; mollius ab alijs demonstrata fuerant, ad firmissimas & certissimas apodpxes reuocauit. Vixit autem, inquit ille, sub primo Ptolemao. Etenim ferunt Euclidam à Ptolemao quōdam interrogatum numqua esset via ad Geometriam magis compendiaria, quam sit ista soixētatis respondisse, μη τίνειται βασιλεύντα παποὺ επὶ γεωμετριῶν. Deinde subiungit, Euclidem natum quidem esse minorem Platone, maiorem vero Eratosthenē & Archimedē (hi enim aequales erant) cum Archimedes Euclidis mentionem faciat. Quod si quis egregiam Euclidis laudem quam cum ex alijs scripsionibus accuratissimis, tūm ex hac Geometrica soixētā cōsequitur est in qua diuinus rerum ordo sapientissimis quibusque hominibus magna semper admiratione fuit, is Proclum studiosè legat, quō rei veritatē illustriorem reddat grauiissimi testis auctoritas. Superest igitur ut finem videamus, quō Euclidis elementa referri, & cuius causa in id studium incumbere oporteat. Et quidem si res qua tractantur, considereris: in tota tractatione nihil aliud queri dixeris, quam ut xoxuxa que vocantur, σχήματα (fuit enim Euclides professione & insitudo Platonicus) Cubus, Icosaedrū, Octaedrū, Pyramis & Dodecaedrū certe quadā suorum & inter se laterum, & adspheradiametrū ratione eidem sphera inscripta cōprehendantur. Huc enim pertinet Epigrammatum illud vetus, quod in Geometrica Michaelis

P R A E F A T I O.

Ψελλι συνόψει scriptum legitur.

Στοχήματα τέτταρα πλάσιανος, πυθαγόρας Γράμματα,

τύποι,

πυθαγόρας σοφός ἐνεργεια, πλάτων δῆ άριδηλος ἐδί-

δαξεν,

Εὐκλείδης ἐπὶ τοῖσι κλέος τερικαλλὲς ἐτευχεν.

Quod si discentis institutionem spectes, illud, certè fuerit propositionum, ut huiusmodi clementiorum cognitione informatus discentis animu, ad quamlibet non modo Geometrie, sed & aliarū Mathematica partium tractationem idoneus paratusq; accedat. Nam tametsi institutionem bunc solus sibi Geometra vendicare videtur, & tanquam in possessionem suam venerit, alios excludere posse: inde tamen per multa suo quodammodo iure decerpit Aristotelicus, pleraque.

Musica, non pauca detrahit Astrologus, Opticus, Logisticus, Mechanicus, itemq; ceteri: nec ullus est denique artifex preclarus, qui in huius se possessionis societatem cupide nō offerat, partemq; sibi concedi postulet. Hinc σοιχεῖωσις absolutum operi nomen, & σοιχεῖωσις diētus Euclides. Sed quid longius prouehor? Nam quod ad

banc rem attinet, tam copiosè & eruditè scripsit (ut alia complura) eo ipso, quem dixi, loco P. Montaureu, ut nihil desiderio loci reliquerit.

Quo verò ad dicendum nobis erant proposita, hattenus pro ingenij nostri tenuitate omnia mihi perfecisse videor. Nam tametsi & bec eadem & alia pleraque multo for-
te preclariora. ab hominibus doctissimis,

qui

PRAEFATIO.

qui tūm acumine ingenij, tūm admirabili quo-
dam lepore dicendi semper floruerunt grauius.
Splendidius, uberior tractari posse scio: tamen
experiri libuit numquid etiam nobis diuino sit
concessum munere, quod rudes in hac philoso-
phia partē discipulos adsuare aut certe exci-
tare queat. Huc accessit quod ista recons ele-
mentorum editio, in qua nihil non parum fuis-
set studij, aliquid à nobis efflagitare videbatur,
quod eius commendationem adangeret. Cum
enim vir doctissimus Io Magnienus Mathe-
maticarum artium in hac Parrhisiorum Aca-
demia professor verè regius, nostrum hunc typog-
raphum in excudendis Mathematicorum
libris diligentissimum, ad hanc Elementorum
editionem sèpè & multum esset adhortatus, e-
iusque impulsu permulta sibi iam comparasse
typographus ad hanc rem necessaria, citò inter-
uenit, malum Ioannis Magneni mors inspera-
ta, quem tam graue inflxit Academie vulnus,
qui ne post multos quidem annorum circuitus
cicatrix obduci villa posse videatur. Quamob-
rem amissō instituti huius operis ducé, typogra-
phus, qui nec sumptus antea factos sibi perire,
nec studiosos, quibus id munoris erat pollicium,
sua spe cadere velle, ad me venit, & impensè
rogauit, ut meam proposita editioni operam &
studium nauarem, quod cum denegaret occupa-
tio nostra, iuberet officij ratio, feci equidem ro-
gatus, ut qua subobscurè vel parum commo-
de in sermonem Latinum è Greco transla-

PRAEFATIO.

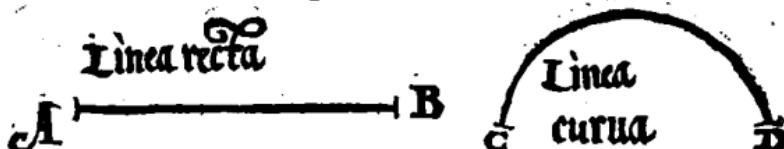
videbantur, clariore, aptiore & fideliore interpretatione nostra (quod cuiusq; pace dictum volo) lucem acciperent. Id quod in omnibus ferè libris posterioribus tate primo obtutu perspicias. Nam in sex prioribus nō tantum temporis quātum in ceteris ponere nobis licuit, decimi autem interpretatio, quam melior nulla potuit adferri, P. Montaureo solida debetur. Atq; ut ad perspicuitatem facilitatemque nihil eis deesse queraris, adscripta sunt propositionibus singulis vel lineares figurae, vel punctorum tanquam unitatum notula, que T heonis apodixin illustrēt: illa quidem magnitudinum, hæ autem numerorum indices subscriptis etiam ciphrarum, ut videntur, characteribus, qui propositum quemuis numerum exprimant. ob eamq; causam eiusmodi unitatum notula, que pro numeri amplitudine maius pagina spatium occuparent, pauciores sapienter depictæ sunt aut in lineas etiam commutatae. Nam literarum ut a, b, c characteres non modo numeris & numerorum partibus nominādie sunt accommodati, sed etiam generales esse numerorum, ut magnitudinum affectiones testantur. Adiecta sunt insuper quibusdam locis non pœnitenda T heonis scholia, siue manus lemma, que quidem longe plura accessissent, si plus otio & temporis vacui nobis fuisset relictū, quod huic studio impartiremus. Hanc igitur operam boni consule, & quæ obvia erunt impressionis visiti, candidè emenda. Vale. Lutetia 4. Idus April. 1557.

EVCLIDIS ELEMENTVM PRIMVM.

DEFINITIONES.

¹
Punctum est, cuius pars nulla est. Punctum

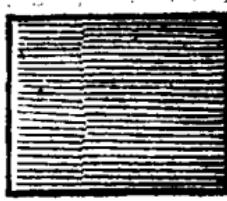
²
Linea vero, longitudo latitudinis expressa.

³
Lineæ autem termini, sunt puncta.

⁴
Recta linea est, quæ ex æquo sua interiacet puncta.

⁵
Superficies est, quæ longitudinem latitudinemque tantum habet.

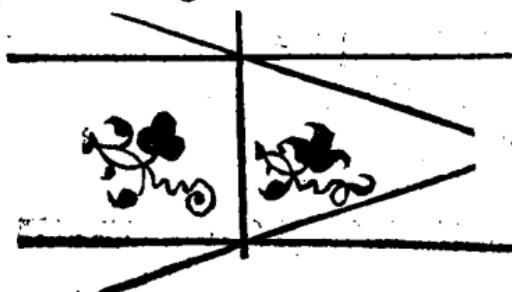
Supera

⁶
Superficiei extrema, sunt lineæ.

⁷
Plana superficies est, quæ ex æquo suas interiacet lineas.

Planus angulus est duarū linearū in plano se mutuò tangentium, & non in directum

iacéti-
um, al-
terius
ad al-
téram
incli-
natio.

9.

Cum autem quæ angulum continet lineæ, rectæ fuerint, rectilineus ille angulus appellatur.

10

Cum verò recta linea super rectam consitens lineā, eos qui sunt deinceps angulos equalēs, inter se fecerit: rectus est uterq; & qua-

qualium angulorū: & quæ insitit recta linea, perp̄icularis vocatur eī, cui insitit

¹¹
Obtusus angulus est, qui recto maior est.

¹²
Acutus verò, qui minor est recto.

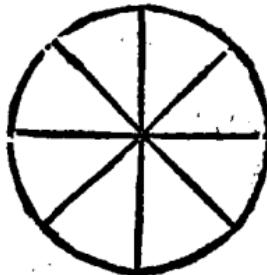
¹³
Terminus est, quod alicuius extremū est.

¹⁴
Figura est, quæ sub aliquo, vel aliquibus terminis comprehenditur.

¹⁵
Circulus est figura plana sub vna linea compreheſa, quæ peripheria appellatur: ad quam ab uno punto eorum, quæ intra figuram sunt

funt po
fita, ca
dentes.
omnes
rectæ li
nex in
ter se
funt æquales.

16

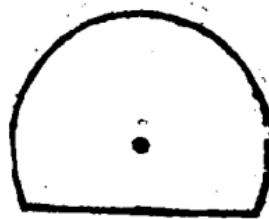
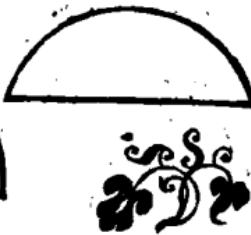
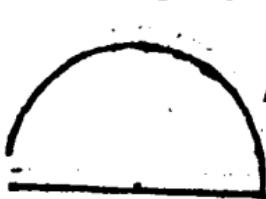
Hoc verò punctum, centrum circuli ap
pellatur.

17

Diameter autem circuli, est recta quædam
linea per cœtrum ducta, & ex utraque par
te in circuli peripheriam terminata, quæ
circulum bifariam secat.

18

Semicirculus est figura, quæ continetur sub
diametro, & sub ea linea, quæ de circuli
peripheria aufertur.

19

Segmentum circuli, est figura, quæ sub re
cta linea & circuli peripheria continetur.

20 Recti

20

Rectilineæ figuræ, sunt quæ sub rectis lineis continentur:

21

Trilateræ quidem, quæ sub tribus:

22

Quadrilateræ, quæ sub quatuor.

23

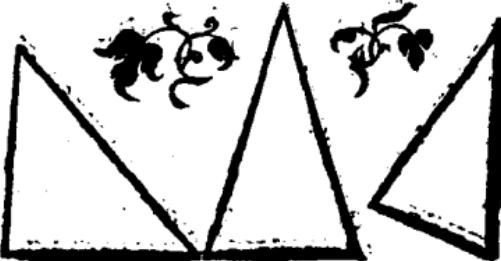
Multilateræ verò, quæ sub pluribus quam
quatuor rectis lineis comprehenduntur:

24

Trilaterarū porrò figura-
rum, æquilaterum est
triangulum, quod tria la-
tera habet æqualia:

25
Iosceles autem est
quod duo
tantum æ-
qualia ha-
bet latera:

e

26.Sca-

26

Scalenū
verò , est
qd̄ tria in
equalia ha
bet laterā

27

Ad hæc etiam, trilaterarum figurarum, re
ctangulum quidem triangulum est, quod
rectum angulum habet.

28

Amblygonium autem, quod obtusum an
gulum habet.

29

Oxygonium verò, quod tres habet acutos
angulos.

30

Quadrilaterarum autem figurarum, qua
dratū
quidē
est qd̄
& æ
quila
terū
& re
ctangulum est.

31

Altera parte longior figura est, quæ rectā
gula quidem, at æquilatera non est.

32 Rhom-

32
Rhombus autem, qui et quia latum & re-
ctangulum est.

33 Rhomboides vero, quae aduersa & latera & angulos habens inter se aequalia, neque aequalatera est, neque rectangula.

34 Præter has autem rectangulæ quadrilateræ figuræ, trapezia appellantur.

35 Parallelæ rectæ lineæ sunt quæ, cum in eodem sint plano, & ex utraque parte in infinitum producantur, in neutram sibi mutuo incident.

Postulata.

I Postuletur, ut à quo quis puncto in quodvis

C 2

puncto

EVCLID. ELEMEN. GEOM.
punctum, rectam lineā ducere cōcedatur.

Et rectam lineam terminatam in conti-
nūm recta producere.

In quois centro & in-
teruallo circulū descri-
bere.

Communes notiones.

1.
Quae eidē æqualia, & inter se sunt æqualia.

2.
Et si æqualibus æqualia adiecta sint, tota
sunt æqualia.

3.
Et si ab æqualibus æqualia ablata sint, quæ
telinquuntur sunt æqualia.

4.
Et si in æqualibus æqualia adiecta sint, tota
sunt in æqualia.

5.
Et si ab in æqualibus æqualia ablata sint, re-
liqua sunt in æqualia.

6.
Quae eiusdem duplicita sunt, inter se sunt
æqualia.

Et

7
Et quæ clusdem sunt dimidia, inter se æqualia sunt.

8

Et quæ sibi mutuò congruunt, et inter se sunt æqualia.

9

Totum est sua parte maius.

10

Item, omnes recti anguli sunt inter se æquales.

II

Et si in duas rectas lineas altera recta incident, internos ad easdēque partes angulos duobus rectis minores faciat, duæ illæ rectæ lineæ in infinitum productæ sibi mutuò incident ad eas partes, vbi sunt anguli duobus rectis minores.

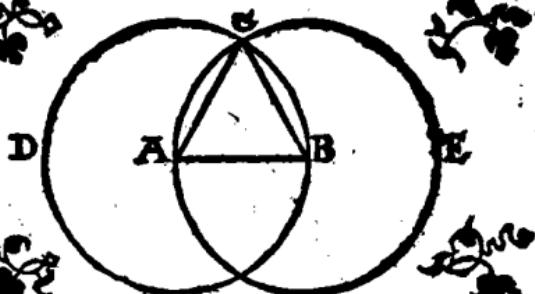
12

Duæ rectæ lineæ spatium non comprehendunt.

Problema I. Propositio I.

§ 35 A 22.

Super data recta linea terminata, triangulum æquilaterum constituere.

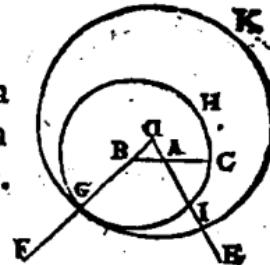
C 3

Pre-

Problema 2. Pro-

positio 2.

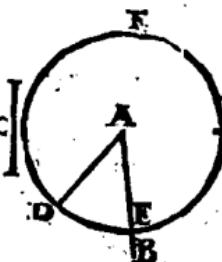
Ad datum punctum, datæ rectæ lineæ, æqualem rectam lineam ponere.

Problema 3. Pro-

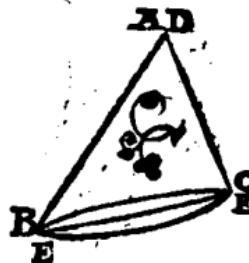
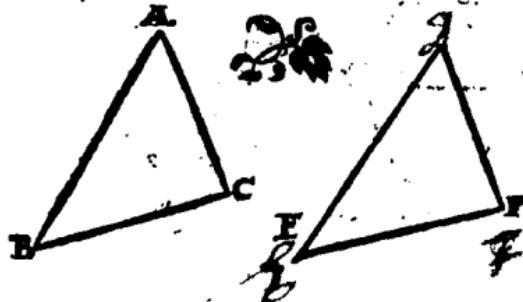
positio 3.

Diibus datis rectis lineis inæqualibus, de maiore æquale minori rectam lineam detrahere.

Theorema primum. Propositio 4.

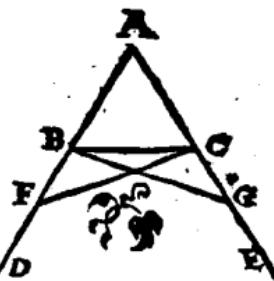
Si duo triangula duo latera duobus lateribus æqualia habeant, utrumque utriq; habent verò & angulum angulo æqualē sub æqualibus rectis lineis contentum; & basiæ basiæ æqualem habebunt, eritq; triâgulum triâgulo æquale, ac reliqui anguli reliquis angulis æquales erunt, uterque utriq; sub quibus æqualia latera subtenduntur.

Theore-

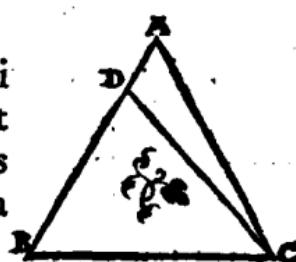
Theorema 2. Pro-
positio 5.

Ifoscelium triangulorū
qui ad basim sunt angu-
li, inter se sunt æquales;
& si ulterius productæ
sint æquales illæ rectæ li-
neæ, qui sub basi sunt anguli, inter se equa-
les erunt.

Theorema 3. Pro-
positio 6.

Si trianguli duo anguli
æquales inter se fuerint
& sub æqualibus angulis
subtensa latera æqualia
inter se erunt.

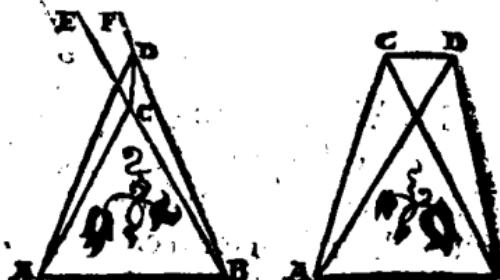

Theorema 4. Propositio 7.

Super eadē recta linea, duabus eisdem re-
ctis lineis alię due rectę lineę æquales, vtra-
que vtrique, nō constituentur, ad aliud at-
que a-
liud

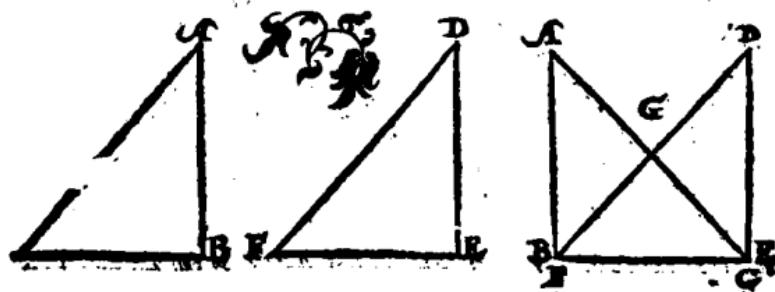
pun-
ctū, ad
eadē
partes
eosdē

que terminos cum duabus initio ductis re-
ctis lineis habentes.

Theorema 5. Propo-
sitio 8.

Si duo triâgula duo latera habuerint duobus lateribus, utrumque utriq; æqualia: ha-
buerint verò & basim basi æqualē: angulū
quoque sub æqualibus rectis lineis cōten-
tum angulo æqualem habebunt.

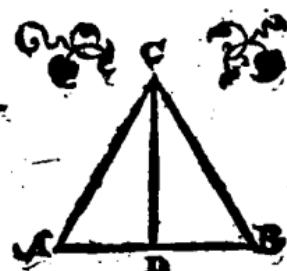
Problema 4. Propo-
sitio 9.

Datum angulum rectili-
neum bifariam secare.

Problema 5. Pro-
positio 10.

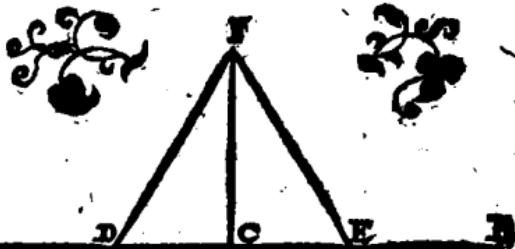
Datam rectam linea-
ritatem bifariam secare.

Proble-

Problema 6. Propositio II.

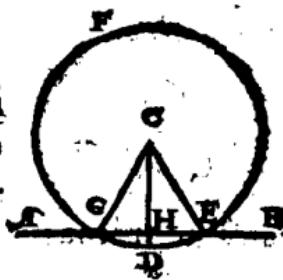
Data
recta
linea,
à pun-
cto in
ea da-
to, re-

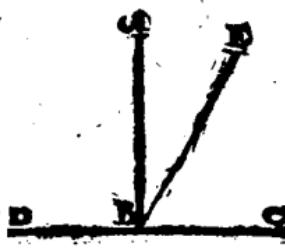
ctam lineam ad angulos rectos excitare.

Problema 7. Pro-
positio 12.

Super datam rectă lineā
infinitam, à dato punto
quod in ea non est, per-
pendicularem rectam
deducere.

Theorema 6. Propo-
sitio 13.

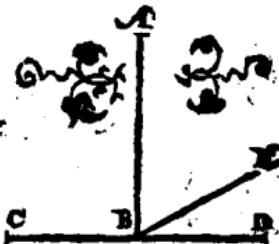
Cum recta linea super
rectā consistens lineā an-
gulos facit, aut duos re-
ctos, aut duobus rectis æquales efficiet.

Theorema 7. Propo-
sitio 14.

Si ad aliquam rectam lineam, atque ad eius
C 5 punctum

EVCLID. ELEMENT. GEOM.

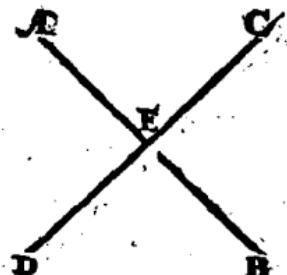
punctū, duę rectæ lineæ
nō ad easdem partes du-
ctæ, eos qui sunt dein-
cepit angulos duobus re-
ctis æquales fecerint, in
directum erunt inter se c
ipsæ rectæ lineæ.

Theorema 8. Pro-

positio 15.

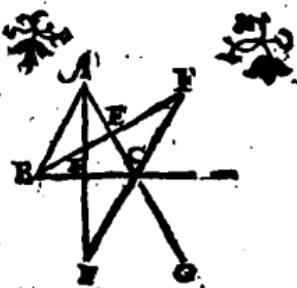
Si duę rectæ lineę se mu-
tuè secuerint, angulos
qui ad verticem sunt, æ-
quales inter se efficient.

Theorema 9. Pro-

positio 16.

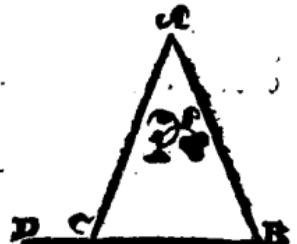
Cuiuscunque trianguli
vno latere producto, ex
ternus angulus utroque
interno & opposito ma-
ior est.

Theorema 10. Pro-

positio 17.

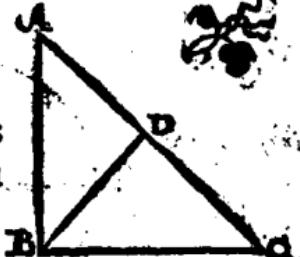
Cuiuscunque trianguli
duo anguli duobus re-
ctis sunt minores omni-
fariam sumpti.

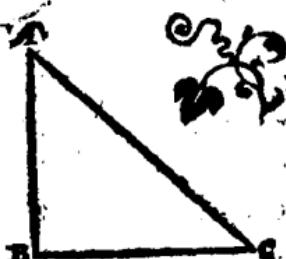
Theore-

Theorema II. Pro-
positio 18.

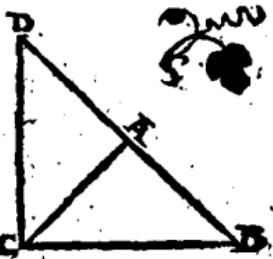
Omnis trianguli maius
tatus maiorem angulum
subtendit.

Theorema 12. Pro-
positio 19.

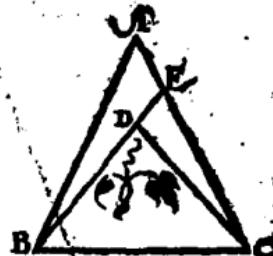
Omnis trianguli maior
angulus, maiori lateri
subtenditur.

Theorema 13. Pro-
positio 20.

Omnis triāguli duo late-
ra reliquo sunt majora,
quomodo cūq; assūpta.

Theorema 14. Pro-
positio 21.

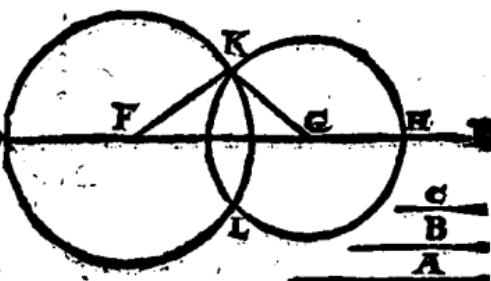
Si super triāguli uno la-
tere, ab extremitatibus
duæ rectælineæ, interius
constitutæ fuerint, hec co-
stitutæ reliquis triāguli
duobus lateribus minores quidem erunt,
minorem vero angulum continebunt.

Pro-

EVCLID. ELEMENT. GEOM.
Problema 8. Propositio 22.

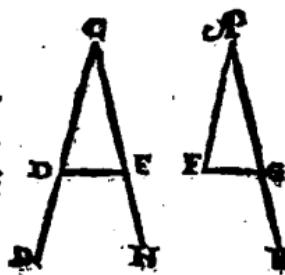
Ex tribus
rectis line-
is quæ sūt.
tribus da
cis rectis li-
neis æqua-
les, trian-

gulum constituere. Oportet autem duas
reliqua esse maiores omnifariam sumptas:
quoniā vniuersaliter; trianguli duo latera
omnifariam sumpta reliquo sunt maiora.

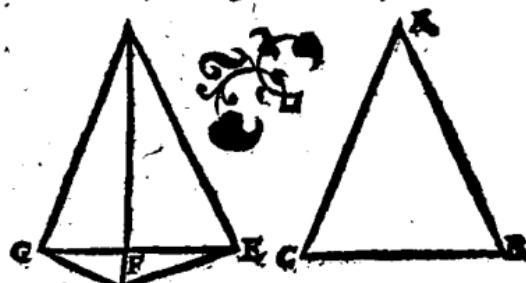
**Problema 9. Pro-
positio 23.**

Ad datam rectam lineā
datumq; in ea punctum
dato angulo rectilineo e
qualem angulum recti-
lineum constituere.

Theorema 15. Propositio 24.

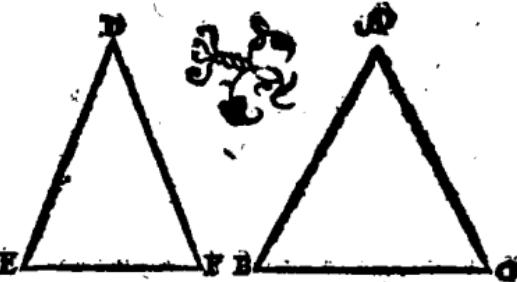
Si duo
triágula
duo la-
teraduo
bus late-
ribus e-
qualia
habuerint, vtrūq; vtrīq; angulū verò angu-
lo

lo maiorem sub æqualibus rectis lineis cōtentum: & basin basi maiorem habebunt.

Theorema 16. Propositio 25.

Si duo triangula duo latera duobus lateribus æqualia habuerint, vtrunque utriques basin ve
rò basi maiore: & angulum sub æqualib⁹ rectis li- neis contentum angulo maiore habebunt.

Theorema 17. Propositio 26.

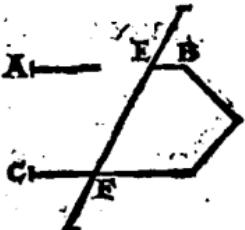
Si duo triangula duos angulos duobus an- gulis æquales habuerint, vtrūque utriques, vnumq; latus vni lateri æquale, siue quod æqualibus adiacet angulis, seu quod vni æ qualium angulorū subtenditur: & reliqua latera reli quis la teribus æqualia vtrūq; vtrīq;, & reliquum angulū reliquo angulo æqua lem habebunt.

Theore-

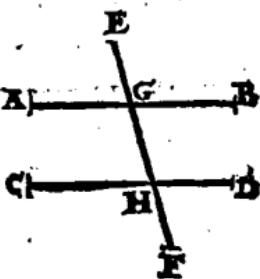
Theorema 18. Pro-
positio 27.

Si in duas rectas lineas re-
cta incidens linea alterna-
tum angulos æquales inter-
se fecerit: parallelæ erunt
inter se illæ rectæ lineæ.

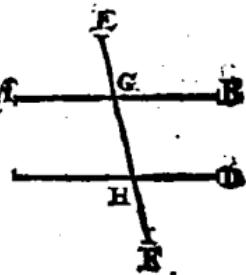
Theorema 19. Propositio 28.

Si in duas rectas lineas recta incidens linea
externum angulum inter-
no, & opposito, & ad eas-
dem partes æquale fece-
rit, aut internos & ad eas-
dem partes duobus rectis
æquales: parallelæ erunt
inter se ipsæ rectæ lineæ.

Theorema 20. Pro-
positio 29.

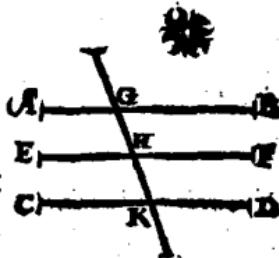
In parallelas rectas lineas
recta incidens linea: & al-
ternativim angulos inter-
se æquales efficit & exter-
num interno & opposito
& ad easdem partes æqualem, & internos
& ad easdem partes duobus rectis æquales
facit.

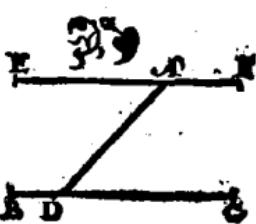
Theore-

Theorema 21. Pro-
positio 30.

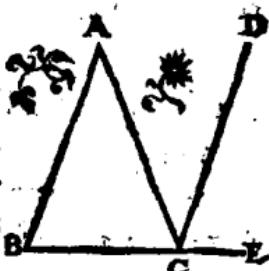
Quæ eidem rectæ lineæ,
parallelæ, & inter se sunt
parallelæ.

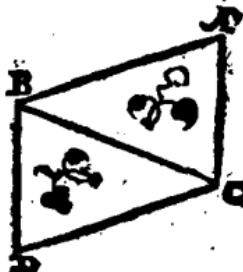
Problema 10. Pro-
positio 31.
A dato puncto datæ re-
ctæ lineæ parallelam re-
ctam lineam ducere.

Theorema 22. Pro-
positio 32.
Cuiuscunque trianguli v-
no latere ulterius produ-
cto:externus angul' duobus
internis & oppositis
est æqualis. Et trianguli
tres interni anguli duobus sunt rectis æ-
quales.

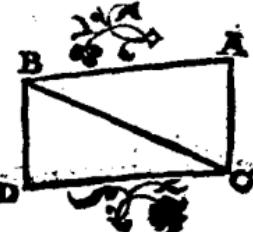
Theorema 23. Pro-
positio 33.
Rectæ lineæ quæ æquales
& parallelas lineas ad
partes easdem coniungunt,
& ipsæ æquales &
parallelæ sunt.

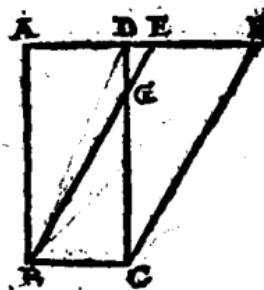
Theore-

Theorema 24. Pro-
positio 34.

Parallelogrammorum spā-
tiorum æqualia sunt in-
ter se, quæ ex aduerso &
latera & angulis atque il-
la bifariâ secat diameter:

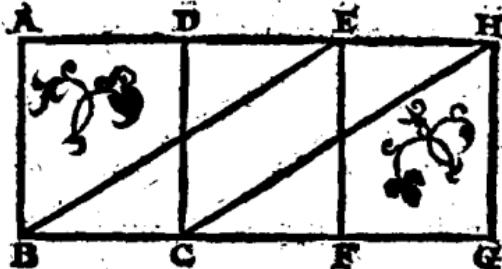
Theorema 25. Pro-
positio 35.

Parallelogrammā super
eadem basi, & in eisdem
parallelis cōstituta, inter
se sunt æqualia:

Theorema 26. Propositio 36.

Parallelogrammā super æqualibus basib⁹ &
in eis-
dē pa-
ralle-
lis cō-
stituta
inter
se sunt
æqua-
lia:

Theorema 27. Pro-
positio 37.

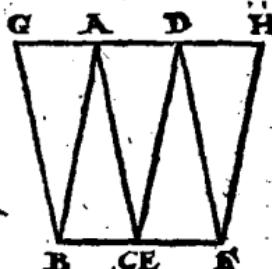
Triagula super eadē basi
cōstituta, & in eisdē paral-
lelis, inter se sunt æqualia:

Theore-

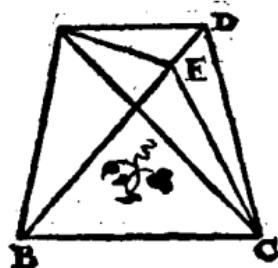

Theorema 28. Pro-
positio 38.

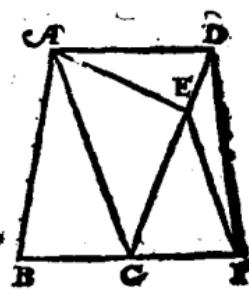
Triangula super æquali
bus basibus cōstituta &
in eisdem parallelis, in-
ter se sunt æqualia.

Theorema 29. Propo-
sitio 39.

Triāgula æqualia super
eadem bali, & ad easdem
partes cōstituta: & in eis-
dem sunt parallelis.

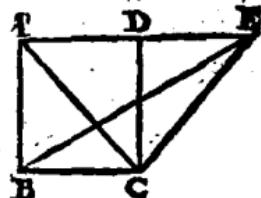
Theorema 30. Pro-
positio 40.

Triāgula æqualia super
æqualibus basibüs, & ad
easdēm partes cōstituta,
& in eisdē sunt paral-
lis.

Theorema 31. Propositio 41.

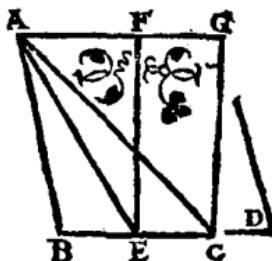
Si parallelogrammum cum triangulo ean-
dem basin habuerit, non
eisdemq; fuerit paralle-
lis, duplum ērit paralle-
logrammum ipsius triā-
guli:

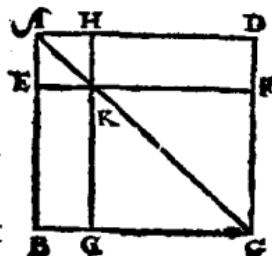
D Proble-

Problema II. Pro-
positio 42.

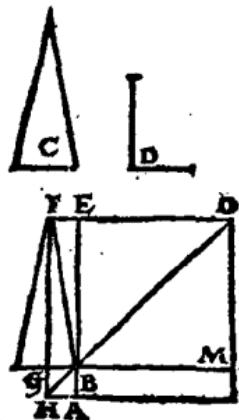
Dato triangulo æquale parallelogrammū constituere in dato angulo rectilineo.

Theorema 32. Pro-
positio 43.

In omni parallelogrammo, complementa eorū quæ circa diametrū sunt parallelogrammorum, inter se sunt æqualia.

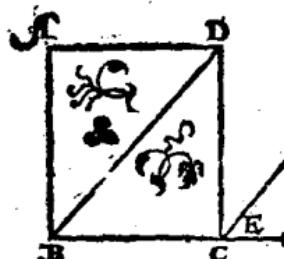
Problema 12. Pro-
positio 44.

Ad datam rectam lineā, dato triangulo æquale parallelogrammum applicare in dato angulo rectilineo.

Problema 13. Propo-
sition 45.

Dato rectilineo æquale parallelogrammū consti-

LIBER I. 23
constituere in dato angulo rectilineo.

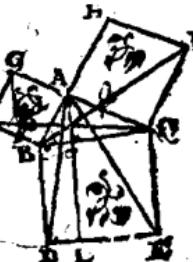
Problema 14. Pro-
positio 46.

A data recta linea qua-
dratum describere.

Theorema 33. Pro-
positio 47.

In rectangulis triagulis, quadratum quod
à latere rectum angulu
subtendēte describitur,
æquale est eis, que à late-
ribus rectum angulum
continentibus describū-
tur, quadratis:

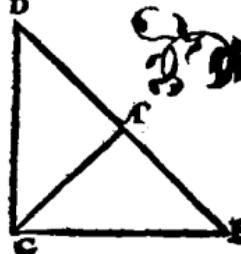

Theorema 34. Pro-
positio 48.

Si quadratum quod ab uno laterum tria-
guli

D z

guli describitur, æquale p
fit eis quæ à reliquis triā-
guli lateribus describū-
tur, quadratis : angulus
comprehensus sub reli-
quis duobus trianguli la-
teribus, rectus est.

FINIS ELEMENTI I.

EVCLI-

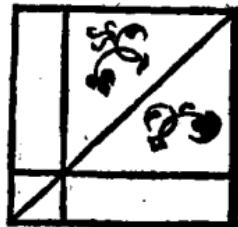
EVCLIDIS²⁵ ELEMENTVM SECUNDVM. DEFINITIONES.

I

OMNE parallelogrammum rectangu-
lum contineri dicitur sub rectis dua
bus lineis, quæ rectum comprehendunt
angulum.

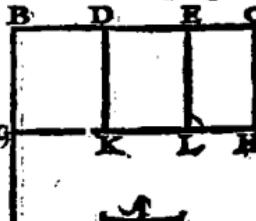
2

In omni parallelogram-
mo spatio, vnumquodli-
bet eorū, quæ circa dia-
metrum illius sunt pa-
rallelogrammorum, cū
duobus complementis,
Gnomo vocetur.

Theorema I. Propositio I.

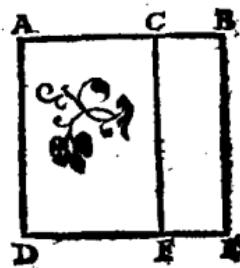
Si fuerint duæ rectæ lineæ, secerurq; ipsa-
rū altera in quotcunque segmenta: rectangulum
comprehensum sub illis
duab; rectis lineis, æqua-
le est eis rectangulis, quæ
sub infecta & quolibet
segmentorum compre-
henduntur.

D 3 Theo-

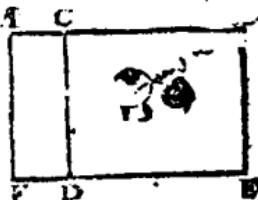
Theorema 2. Propo-
sitio 2.

Si recta linea secta sit ut
cunq; rectāgula quæ sub
tota & quolibet segmen-
torum cōprehenduntur
æ qualia sunt ei, quod à to-
ta sit, quadrato.

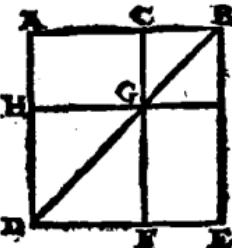

Theorema 3. Propositio 3.

Si recta linea secta sit vtcunque , rectangu-
lum sub tota & uno segmētorum compro-
hensum, equale est & illi
quod sub segmentis cō-
prehenditur rectāgulo,
& illi , quod à prædicto.
segmento describitur ,
quadrato.

Theorema 4. Pro-
positio 4.

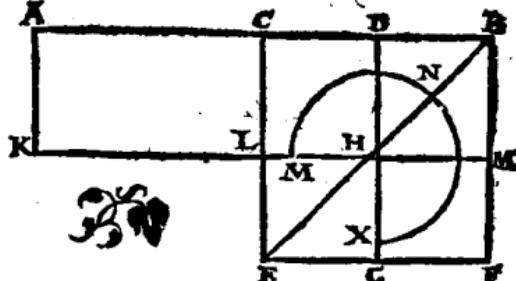
Si recta linea secta sit vt-
cunque : quadratū quod
à tota describitur, æ quale
est & illis quæ à segmētis
describūtur quadratis, &
ei quod bis sub segmentis comprehēditur
rectangulo.

Theorema 5. Propositio 5.

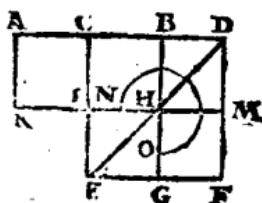
Si recta linea fecetur in æqualia & non æ-
qualia: rectangulum sub inæqualibus seg-
mentis

mentis to
tius com-
prehēsū,
vnā cum K
quadrato
quod ab
in term-
dia sectionum, æquale est ei quod à dimi-
dia describitur, quadrato.

Theorema 6. Propositio 6.

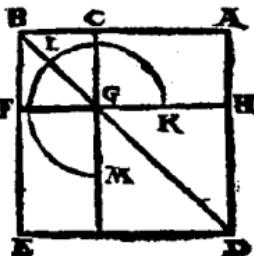
Si recta linea bifariam secetur, & illi recta quædam linea in rectum adiiciatur, rectāgulum comprehendēsum sub tota cum adiecta & adiecta simul cum quadrato à dimidia, æquale est quadrato à linea, quæ tū ex dimidia, tum ex adiecta compōnitur, tanquam ab vna descripto.

Theorema 7. Propositio 7.

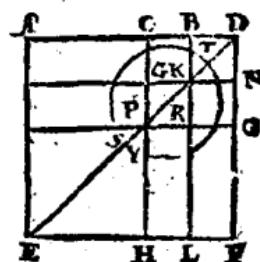
Si recta linea secetur vtcunque; quod à to-
ta, quodque ab uno segmentorum, vtrāq;
simul quadrata, æqualia
sunt & illi quod bis sub
tota & dicto segmento
comprehendit, rectā-
gulo, & illi q; à reliquo
segmento fit, quadrato.

D 4   Theo-

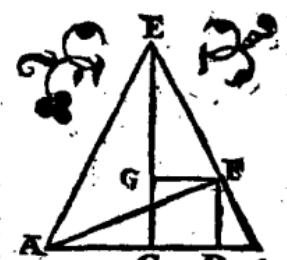

Theorema 8. Propositio 8.

Si recta linea secetur vtcunque rectangu-
lum quater comprehé-
sum sub tota & uno seg-
mentorum, cū co quod
à reliquo segmento fit,
quadrato, æquale est ei
quod à tota & dicto seg-
mento, tanquam ab una
linea describitur, quadrato.

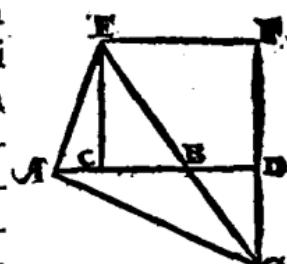
Theorema 9. Pro-
positio 9.

Si recta linea secetur in
æqualia & non æqualia:
quadrata quæ ab inæqua-
libus totius segmétis fi-
unt, duplia sunt & eius
quod à dimidia, & eius quod ab interme-
dia sectionum fit, quadratorum.

Theorema 10. Propositio 10.

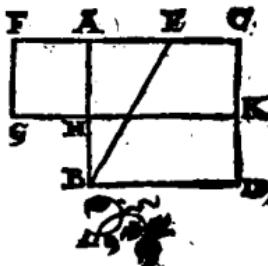
Si recta linea secetur bis-
piam, adiiciatur autem ei
in rectum quepiam recta
linea: quod à tota cū adi-
uncta, & quod ab adiuncta,
vtraq; simul quadra-
ta, duplia sunt, & eius
quod à dimidia, & eius quod à cōposita ex
dimi-

dimidia & adiuncta, tāquam ab vna descri-
ptum sit, quadratorum.

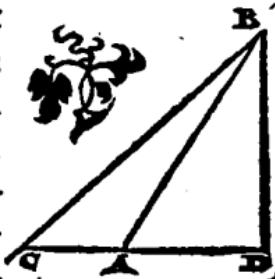
Problema i. Pro-
positio ii.

Datam rectam lineā se-
care, vt comprehensum
sub tota & altero segmē-
torum rectangulum, &
quale sit ei quod à reli-
quo segmento sit, qua-
drato.

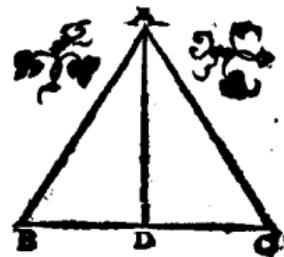
Theorema ii. Propo-
sitio 12.

In amblygonijs triangulis, quadratū quod
fit à latere angulum obtusum subtendēte,
magis est quadratis, quæ sunt à lateribus
obtusum angulum comprehendentibus,
pro quantitate rectanguli bis comprehēsi
& ab uno laterū quæ sunt
circa obtusum angulū, in
quod cùm protractum
fuerit, cadit perpendicularis,
& ab assumpta exte-
rius linea sub perpendicu-
lari prope angulū ob-
tusum.

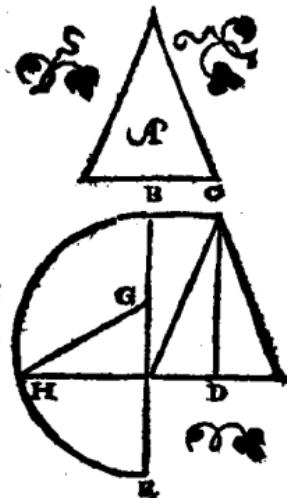
Theorema 12. Propositio 13.

In oxygonijs triangulis, quadratū à latēre angulum acutum subtendente, minus est quadratis quæ fiunt à lateribus acutū angulum cōprehendentibus, pro quantitate rectanguli bis comprehensi, & ab uno laterum, quæ sunt circa acutum angulum, in quod perpendicularis cadit, & ab assumpta interius linea sub perpendiculari prope acutū angulum.

Problema 2. Propositio 14.

Dato rectilineo æquale quadratū constituere.

ELEMENTI II FINIS.

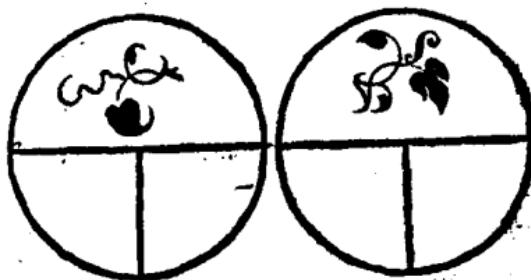
EVCLI

31

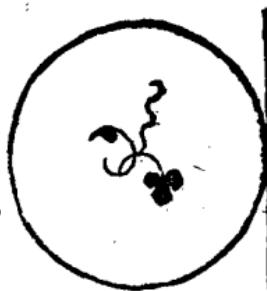
EVCLIDIS ELEMENTVM TERTIVM.

DEFINITIONES.

1 Aequales circuli sunt, quorū diametri sūt
ēquales
vel quo
rū quæ
ex cen-
tris rec-
tæ lineæ
sunt æ-
quales.

2 Recta linea circulū tan-
gere dicitur , quæ cùm
circulum tangat, si pro-
ducatur, circulum non
secat.

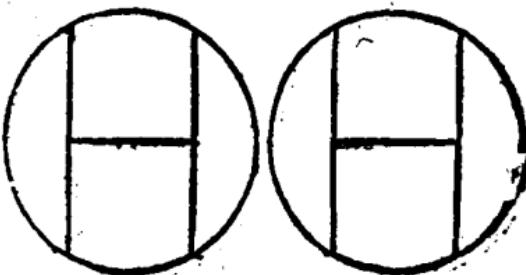
3 Cir-

3
Circuli
se se mu-
tuò tā-
gere di-
cūtur :
qui se se
mutuò

tangentes, se se mutuò non secant.

4
In circulo æqualiter distare à centro rectæ
lineæ dicuntur, cùm perpendiculares, quæ
à centro in ipas ducuntur, sunt æquales. Ló-
gius autem ab
esse illa
dicitur
in quā
maior p
pedicu-
laris cadit.

5
Segmentū circuli est, fi-
gura quæ sub recta linea
& circuli peripheria com-
prehenditur.

6
Segmenti autē angulus est, qui sub recta li-
nea

in ea & circuli peripheria comprehēditur.

7

In segmento autem angulus est, cùm in segmenti peripheria sumptū fuerit quodpiam pūctum, & ab illo in terminos rectæ ei⁹ lineæ, quæ segmenti basis est, adiunctæ fuerint rectæ lineæ: is, inquam, angulus ab adiunctis illis lineis comprehensus.

8

Cùm verò comprehendorū angulum rectæ lineæ aliquā assumunt peripheriam, illi angulus insistere dicitur.

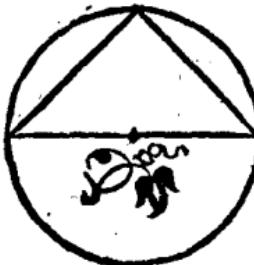

Sector autem circuli est cùm ad ipsius circuli cētrum constitutus fuerit angulus, comprehendens nimirum figura, & à rectis lineis angulū continētibus, & à peripheria ab illis assumpta.

10

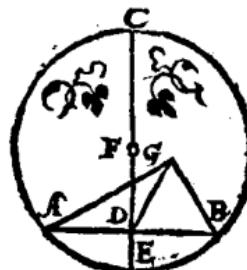
Similia circuli segmenta sunt, quæ angulos capiunt

capiūt
ęquales
aut in q
b^o angu
li inter
se sunt
ęquales

Problema 1. Pro-
positio 1.

Dati circuli cétrum re-
perire.

Theorema 1. Propo-
sitio 2.

Si in circuli peripheria duo
quælibet pūcta accepta fue-
rint, recta linea quæ ad ipsa
puncta adiungitur, intra cir-
culum cadet.

Theorema 2. Propositio 3.

Si in circulo recta quædam linea per cen-
trum extensa quandam
non per centrum exten-
sam bifariam fecet: & ad
angulos rectos ipsam se-
cabit. Et si ad angulos re-
ctos eam fecerit, bifariam
quoque eam secabit.

Theore-

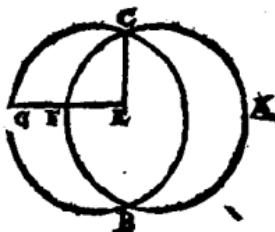
Theorema 3. Propo-
sitio 4.

Si in circulo due rectæ li-
neæ se se mutuò secant
non per centrum extéssæ
se se mutuò bifariam nō
secabunt.

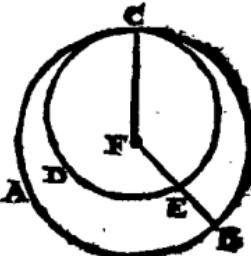
Theorema 4. Pro-
positio 5.

Si duo circuli se se mu-
tuò secant, non erit illo-
rum idem centrum.

Theorema 5. Pro-
positio 6.

Si duo circuli se se mu-
tuò interius tangant, eo-
rum non erit idem cen-
trum.

Theorema 6. Propositio 7.

Si in diametro circuli quod piam sumatur
punctum, quod circuli ceterum non sit, ab
eoque puncto in circulum
quædam rectæ lineæ ca-
dant: maxima quidem
erit ea in qua centrū, mi-
nima verò reliqua: alia-
rum verò propinquior
illi quæ per centrū du-

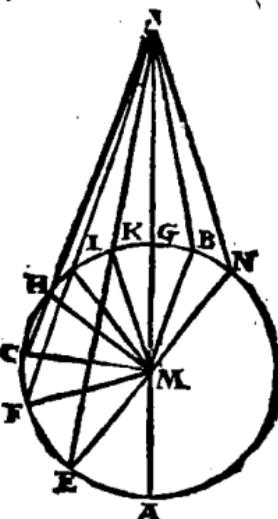

citur

citur, remotoire semper maior est. Duæ autem solùm rectæ lineæ æquales ab eodem puncto in circulum cadût ad utrasque partes minimæ.

Theorema 7. Propositio 8.

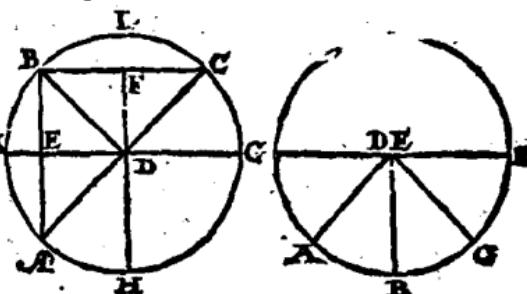
Si extra circulum sumatur punctum quodpiam, ab eoque punto ad circulum deducantur rectæ quædam lineæ, quarum una quidem per centrum protendatur, reliquæ vero ut libet in cauam peripheriam cadentium rectarum linearum maxima quidem est illa, quæ per centrum ducitur: aliarum autem propinquior ei, quæ per centrum transfit, remotoire semper maior est: in cœuexam vero peripheriæ cadentium rectarum linearum minima quidem est illa, quæ inter punctum & diametrum interponitur: aliarum autem, ea quæ propinquior est minimæ, remotoire semper minor est. Duæ autem tantum rectæ lineæ æquales ab eo puncto in ipsam circulum cadût, ad utrasque partes minimæ:

Theore-

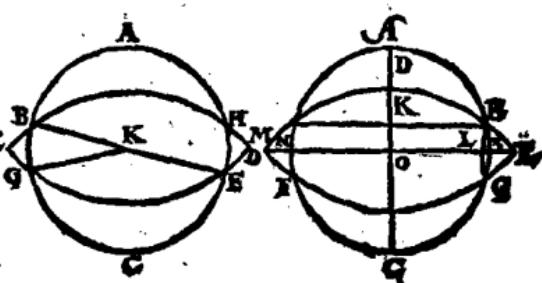
Theorema 8. Propositio 9.

Si in circulo acceptum fuerit punctum aliquod, & ab eo punto ad circulum cadant plures quæduæ rectæ lineæ, æque longæ, acceptæ punctū centrum ipsius est circuli.

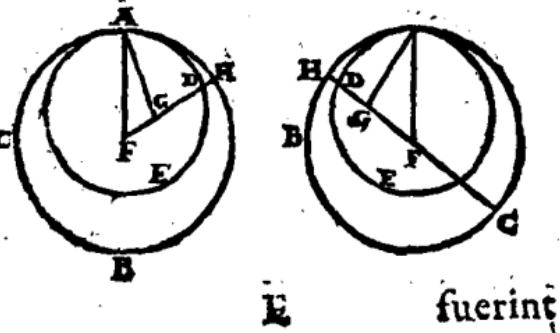
Theorema 9. Propositio 10.

Circulus circulum in pluribus quam duobus punctis non secat.

Theorema 10. Propositio 11.

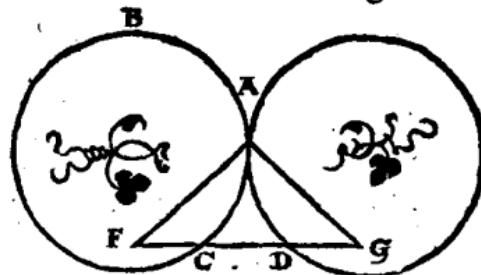
Si duo circuli se intus contactant, atque accepta

fuerint eorum centra, ad eorum cetera adiuncta recta linea & producta in contactum circulorum cadet.

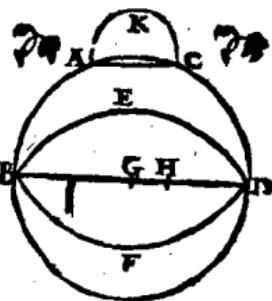
Theorema 11. Propositio 12.

Si duo circuli sese exterius contingat, linea recta quod ad cetera eorum ad iungitur, proptera contactu illum trahit.

Theorema 12. Propositio 13.

Circulus circulum non tangit in pluribus punctis, quam uno, siue intus siue extra tangat.

Theorema 13. Propositio 14.

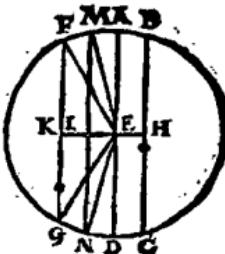
In circulo aequales rectae lineae aequaliter distantia centro. Et quae aequaliter distantia centro, aequales sunt inter se.

Theore-

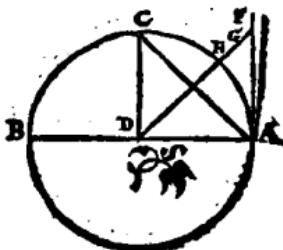
Theorema 14. Propo-
sitio 15.

In circulo maxima quidem linea est diameter:
aliarum autem propinquior centro, remotiore
semper maior.

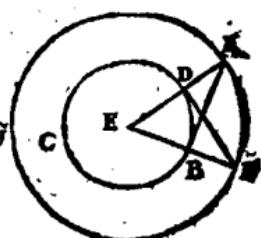
Theorema 15. Propositio 16.

Quæ ab extremitate diametri cuiusq; circuli ad angulos rectos ducitur, extra ipsū circulum cadet, & in locum inter ipsam rectam lineam & peripheriam comprehensum, altera recta linea nō cadet.
Et semicirculi quidem angulus quovis angulo acuto rectilineo maior est, reliquus autem minor,

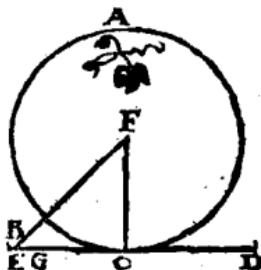
Problema 2. Propo-
sitio 17.

A dato punto rectam lineam ducere, quæ datum tangat circulum.

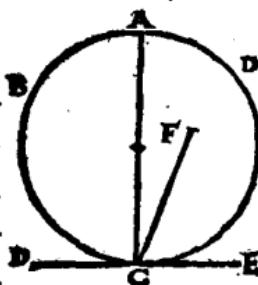

Theorema 16. Pro-
positio 18.

Sic circulum tangat recta
quæpiam linea, à centro
autem ad cōtactum ad-
iungatur recta quædam
linea: quæ adiūcta fuerit
ad ipsam contingentem perpendicularis
erit.

Theorema 17. Pro-
positio 19.

Sic circulum tetigerit re-
cta quæpiam linea, à con-
tactu autem recta linea
ad angulos rectos ipsitā-
genti excitetur, in excita-
ta erit centrum circuli.

Theorema 18. Propo-
sitio 20.

In circulo angulus ad ce-
trum duplex est anguli
ad peripheriam, cū fue-
rit eadē peripheria basis
angulorum.

Theorema 19. Pro-
positio 21.

In circulo, qui in eodem
segmēto sunt anguli, sunt
inter se æquales.

Theore-

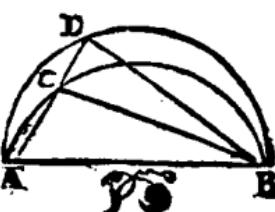
Theorema 20. Pro-
positio 22.

Quadrilaterorum in cir-
culis descriptorū angu-
li qui ex aduerso, duob;
rectis sunt æquales.

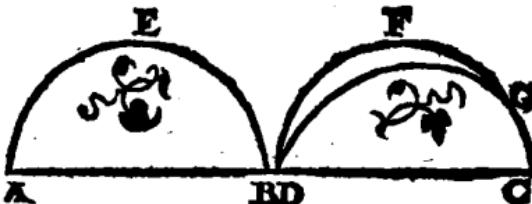
Theorema 21. Propo-
sitio 23.

Super eadem recta linea
duo segmenta circulorū
similia & inæqualia non
constituētur ad easdem
partes.

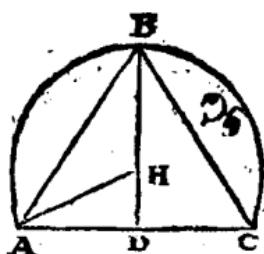
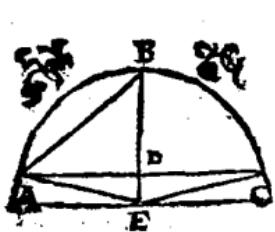
Theorema 22. Propositio 24.

Super
qualib;
rectis li
neis si-
milia
circulo
rum se-
gmenta sunt inter se æqualia.

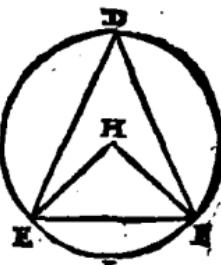
Problema 3. Pro-
positio 25.

Circuli segmento dato, describere circulū
E 3 cuius

Theorema 22. Propositio 26.

In æqualibus circulis, æquales anguli equa
lib. pe
riphe
rijs in
sistut
siue
ad cœ
tra, si
ue ad peripherias constituti insistant.

Theorema 24. Propositio 27.

In æqualibus circulis, anguli qui æqualib
peri
pherijs insistut
sunt in
ter se æ
quales
siue ad
cœtra, siue ad peripherias constituti insistat.

Theore-

Theorema 25. Propositio 28.

In æqualibus circulis æquales rectæ lineaæ
æquales

peri-
pherias
auferūt
maiore
quidē
maiori,
minorem autem minori.

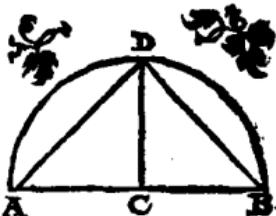

Theorema 26. Propositio 29.

In equa
libe
circu
lis, æ
quales
periphe
rias æ
quales
rectæ lineaæ subtendunt.

Problema 4. Propo
sitio 30.

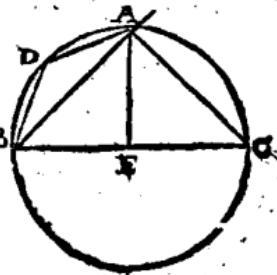
Datam peripheriam bi
fariam secare.

Theorema 27. Propo
sitio 31.

In circulo angulus qui in semicirculo, re

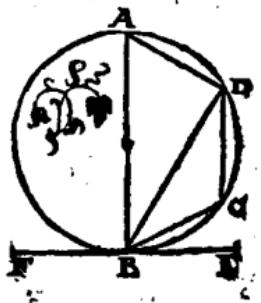
E 4 GUS

44 EVCLID. ELEMENT. GEOM.
 Etus est: qui autem in maiore segmento, minor recto: qui vero in minore segmento, maior est recto. Et insuper angulus maioris segmenti, recto quidem maior est, minoris autem segmenti angulus, minor est recto.

Theorema 28. Propositio 32.

Si circulum tetigerit aliqua recta linea, a contactu autem producatur quedam recta linea circulum secans: anguli quos ad contingentem facit, equeales sunt ijs qui in alternis circuli segmentis consistunt, angulis.

Problema 5. Propositio 33.

Super data recta linea describere segmentum circuli quod capiat angulum aequalē dato angulo rectilineo.

Proble-

Problema 6. Pro-
positio 34.

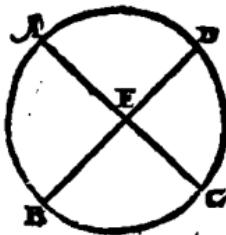
A dato circulo segmen-
tum abscindere capiens
angulum æqualem da-
to angulo rectilineo.

Theorema 29. Propositio 35.

Si in circulo duæ rectæ lineæ sese mutuò
secuerint, rectangulum cōprehensum sub
segmē-

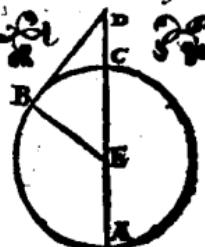
tis vni,
æquale
est ei,
quod
sub seg-
métis al-

terius comprehenditur, rectangulo.

Theorema 30. Propositio 36.

Si ex-
tracir
culū
sumat-
tur pū
ctū ali
quod,
ab eo-

que in circulū cadant duæ rectæ lineæ, qua-
rum altera quidem circulum fecet, altera

E s verd

verò tangat: quod sub tota secante & exteriore inter punctum & cōuexam peripheriam assumpta comprehenditur rectangulum, æquale erit ei, quod à tangente describitur, quadrato.

Theorema 31. Propositio 37.

Si extra circulū sumatur punctū aliquod, ab eoq; puncto in circulum cadant duæ reæ lineæ, quarum altera circulum fecet, altera in eum incidat, sit autē quod sub tota secante & exteriore inter punctū & cōuexam peripheriam assumpta, comprehenditur rectangulum, æquale ei, quod ab incidēte describitur quadrato: incidens ipsa circulum tanget.

ELEMENTI III FINIS.

EVCLI.

EVCLIDIS

74.

ELEMENTVM

QVARTVM.

DEFINITIONES.

1. Figura rectilinea in figura rectilinea inscribi dicitur, cum singuli eius figuræ quæ inscribitur, anguli singula latera eius, in qua inscribitur, tangunt.

2. Similiter & figura circum figurā describi dicitur, quum singula eius quæ circūscribitur, latera singulos eius figurae angulos tetigerint, circum quam illa describitur.

3. Figura rectilinea in circulo inscribi dicitur, quū singuli eius figuræ q̄ inscribitur, angu-

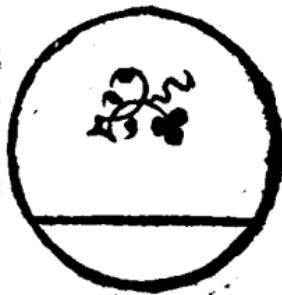
48 EVCLID. ELEMENTA. GEOM.
anguli tetigerint circuli peripheriam.

4
Figura verò rectilinea circa circulum describi dicitur, quū singula latera eius, quæ circum scribitur, circuli peripheriā tangunt.

5
Similiter & circulus in figura rectilinea inscribi dicitur, quum circuli peripheria singula latera tagit eius figuræ, cui inscribitur.

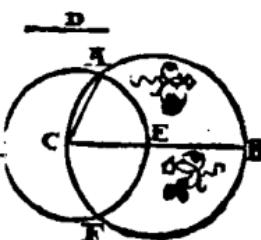
6
Circulus autem circum figurā describi dicitur, quū circuli peripheria singulos tagit eius figuræ, quam circunscribit, angulos.

7
Recta linea in circulo accommodari seu coaptari dicitur, quum eius extrema in circuli peripheria fuerint.

Problema I. Propositio I.

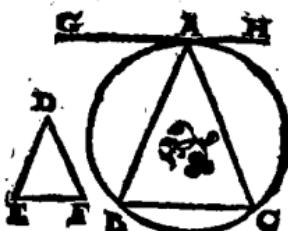
In dato circulo, rectam lineam accommodare, qualem datae rectæ lineæ quæ circuli diametro non sit maior.

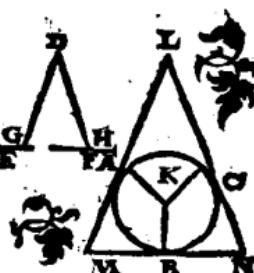
Proble-

Problema 2. Pro-
positio 2.

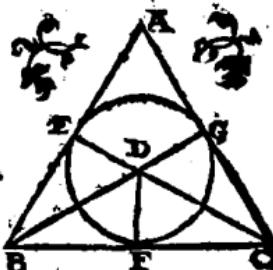
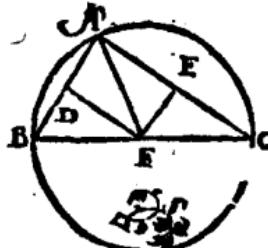
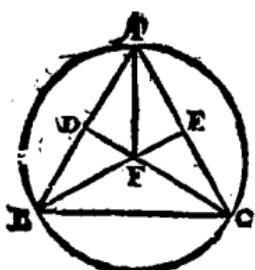
In dato circulo, triangu-
lu describere dato trian-
gulo æquiangulum.

Problema 3. Pro-
positio 3.

Circa datum circulū tri-
angulū, describere dato
triangulo æquiangulū.

Problema 4. Propo-
sitio 4.

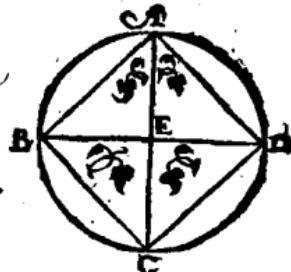
In dato triangulo circu-
lum inscribere.

Problema 5. Propositio 5.
Circa datum triangulum, circulum descri-
bere.

Pro-

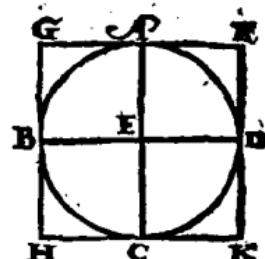
Problema 6. Propo-
sitio 6.

In dato circulo quadra-
tum describere:

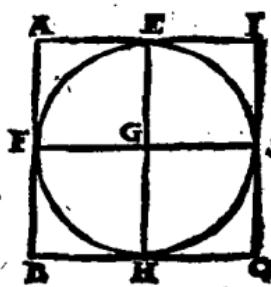
Problema 7. Propo-
sitio 7.

Circa datum circulum,
quadratum describere:

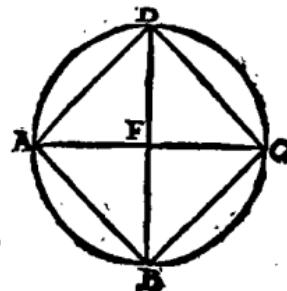
Problema 8. Propo-
sitio 8.

In dato quadrato circu-
lum inscribere:

Problema 9. Propo-
sitio 9.

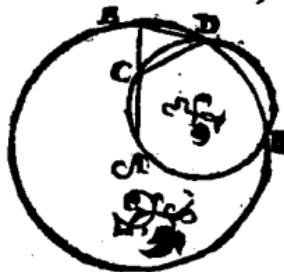
Circa datum quadratū,
circulum describere:

Proble-

Problema 10. Propositio 10.

Isoseiles triangulum contitucere, quod habeat vertex unum eorum, qui ad basim sunt, angulorum, duplum reliqui.

Theorema II. Propositio II.

In dato circulo, pentagonum æquilaterum & æquiangularum inscribere.

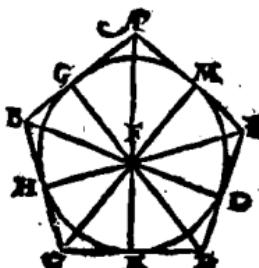
Problema 12. Propositio 12.

Circa datum circulum, pentagonum æquilaterum & æquiangularum describere.

Problema 13. Propositio 13.

In dato pentagono æquilatero & æquiangulari, circulum inscribere.

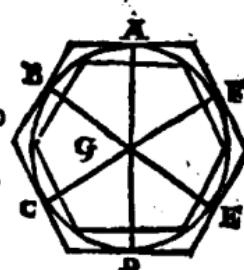
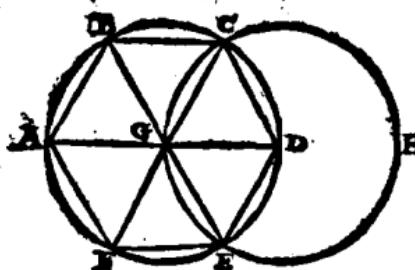
Proble-

Problema 14. Pro-
positio 14.

Circa datū pentagonū,
æquilaterum & æquian-
gulum, circulum descri-
bere.

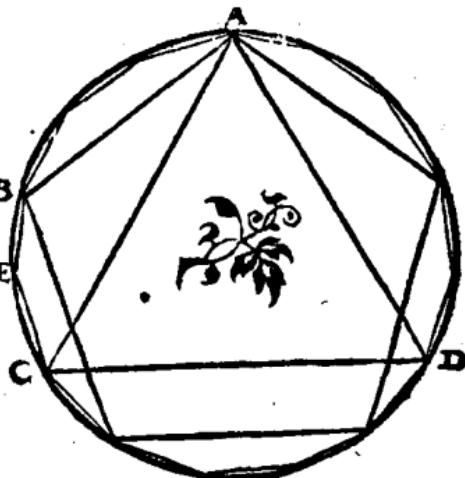

Problema 15. Propositio 15.
In dato circulo hexagonum & æquilaterū
& æquiangulum inscribere.

Propositio 16. Theorema 16.

In dato cir-
culo quin-
tidecago-
num & æ-
quilaterū
& æquiangulum de-
scribere.

Elementi quarti finit.

EVCLIDIS ELEMENTVM QVINTVM. DEFINITIONES.

PARS est magnitudo magnitudinis minoris maioris, quum minor metitur maiorem.

Multiplex autem est maior minoris, cum minor metitur maiorem.

Ratio, est duarum magnitudinum eiusdem generis mutua quedam secundum quantitatem habitudo.

Proportio verò, est rationum similitudo;

Rationē habere inter se magnitudinis dicuntur, quæ possunt multiplicatæ sese mutuo superare.

In eadem ratione magnitudines dicuntur esse, prima ad secundam, & tertia ad quartā: cūm primæ & tertiæ & quæ multipli-
& secundæ & quartæ & quæ multipli-
cibus;

F   qualis-

qualiscunq; sit hæc multiplicatio, vtruncq;
ab utroque: vel vnà deficiunt, vel vnà equa-
lia sunt, vel vnà excedunt, si ea sumatur quæ
inter se respondent.

⁷
Eandem autem habétes rationem magni-
tudines, proportionales vocentur.

8

Cum verò æquè multiplicium, multiplex
primæ magnitudines excesserit multiplicem
secundæ, at multiplex tertiae non excesserit
multiplicem quartæ: tunc prima ad secun-
dam, maiorem rationem habere dicetur,
quam tertia ad quartam.

9

Proportio autem in tribus terminis paucissi-
mis consistit.

10

Cum autem tres' magnitudines proportionales fuerint, prima ad tertiam, duplicatam rationem habere dicitureius, quam habet ad secundam. At cum quatuor magnitudines proportionales fuerint, prima ad quartam, triplicatam rationem habere dicitur eius quam habet ad secundam: & semper deinceps uno amplius, quandiu proportio exti-
terit.

11

Homologe, seu similes ratione magnitudi-
nes dicuntur, antecedentes quidem antece-
denti-

dentibus, consequētes verò cōsequētibus.

12

Altera ratio, est sumptio antecedētis cōparati ad antecedētēm, & cōsequētis ad cōsequētēm.

13

Inuersa ratiō, est sumptio cōsequētis, ceu antecedētis, ad antecedētēm velut ad cōsequētēm.

14

Compositio rationis, est sumptio antecedētis cū consequēte ceu vnius, ad ipsum consequētēm.

15

Diuisio rationis, est sumptio excessus quo cōsequētēm superat antecedēns ad ipsum cōsequētēm.

16

Conuērsio rationis, est sumptio antecedētis ad excessum, quo superat antecedēns ipsum cōsequētēm.

17

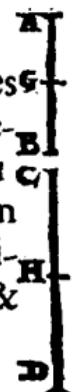
Ex æqualitatē ratio est, si plures duab⁹ sint magnitudines, & his alię multitudine parēs quæ binę sumantur, & in eadem ratio ne: quū vt in primis magnitudinibus prima ad ultimam, sic & in secundis magnitudinibus prima ad ultimā se habuerit, vel aliter, sumptio extremerū per subductiōnem mediorū.

Ordinata proportio est, cùm fuerit quæma
admodum antecedens ad consequentem,
ita antecedens ad consequentem : fuerit
etiam ut consequēs ad aliud quidpiam, ita
consequens ad aliud quidpiam.

Perturbata autē proportio est, tribus po-
sitis magnitudinibus, & alijs quæ sint his
multitudine pares, cùm ut in primis quide
magnitudinibus se habet antecedēs ad cō-
sequentem, ita in secūdis magnitudinibus
antecedens ad consequentem: ut autem in
primis magnitudinibus consequens ad a-
liud quidpiam, sic in secundis magnitudi-
nibus aliud quidpiam ad antecedentem.

Theorema 1. Propo- sitio 1.

Si sint quotcūque magnitudines
quotcunque magnitudinum æ-
qualium numero singulē singu-
larum æquè multiplices, quam
multiplex est vnius vna magni-
tudo, tam multiplices erunt, &
omnes omnia.

Theorema 2. Propositio 2.

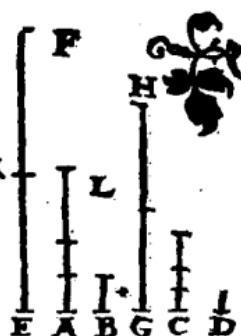
Si prima secundæ æquè fuerit multiplex,
atque

atque tertia quarte, fuc-
rit autē & quinta secūdæ
æquè multiplex, atque B
sexta quartæ: erit & cō-
posita prima cū quinta,
secūdæ æquè multiplex
atque tertia cum sexta,
quartæ.

Theorema 3. Propo-
sitio 3.

Si sit prima secūdæ æquè
multiplex atque tertia
quartæ, sumatur autē æ-
què multiplices prime &
tertiæ erit & ex æquo
sumptarum utraque utriusque æquè mul-
tiplex, altera quidem secundæ, altera autē
quartæ.

Theorema 4. Propositio 4.

Si prima ad secundam, eandē habuerit ra-
tionem, & tertia ad quartam: etiam æque
multiplices pri-
me & tertiae, ad
æquè multipli-
cates secundæ &
quartæ iuxta
quāvis multi-
plicationē, ear-
dem habebunt rationem, si prout inter ic
F. 3. respon-

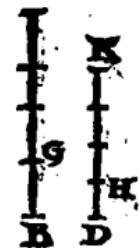
Theorema 5. Propo-
sitio 5.

Si magnitudo magnitudinis
æquæ fuerit multiplex, atque
ablatæ ablatæ: etiam reliqua re-
liquæ ita multiplex erit, vt to-
ta totius.

Theorema 6. Propo-
sitio 6.

Si duæ magnitudines, duarum
magnitudinum sint æquæ mul-
tiplices, & detractæ quædam sint
earundem æquæ multiplices: & reliquæ
eisdem aut æquales sunt, aut æquæ ipsarum
multiplices.

Theorema 7. Propo-
sitio 7.

Aequales ad eandem, eadem
habent rationem: & eandem ad
æquales.

Theorema 8. Propo-
sitio 8.

Inæqualium magnitudinū maior, ad ean-
dem

dem maiorem rationē
habet, quam minor: &
eadem ad minorem: ma-
iorem rationem habet,
quam ad maiorem.

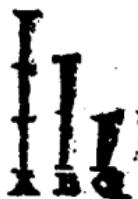
Theorema 9. Propositio 9.

Quæ ad eandem, eandem habet rationem,
æquales sūt inter se: & ad quas
eadem, eandem habet ratio-
nem, ex quoque sunt inter se
æquales.

Theorema 10. Propositio 10.

Ad eandem magnitudinē, ratio-
nem habentium, quæ maiorem
rationē habet, illa maior est, ad
quam autem eadem maiorem ra-
tionem habet, illa minor est.

Theorema 11. Propositio 11.

Quæ eidem sunt
eadem rationes,
& inter se sunt
eadem,

Theorema 12. Propositio 12.

Si sint magnitudines quocunque proportionales, quemadmodum se habuerit una antecedentium ad unam consequentiū, ita se habebunt omnes antecedentes ad omnes consequentes.

Theorema 13. Propositio 13.

Si prima ad secundam eandem habuerit rationem, quam tertia ad quartā, tertia verò ad quādam maiorem rationem habuerit, quam quinta ad sextam, & prima quoque ad secundam maiorem rationem habebit, quam quinta ad sextam.

Theorema 14. Propositio 14.

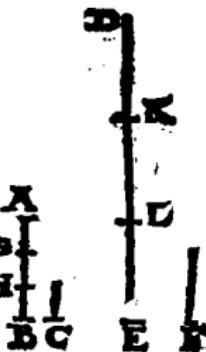
Si prima ad secundam eandem habuerit rationem, quam tertia ad quartam, prima verò quam tertia maior fuerit: erit & secunda maior quam quarta. Quod si prima fuerit æqualis tertiae, erit

& secunda æqualis quartæ: si vero minor,
& minor erit.

Theorema 15. Pro-
positio 15.

Partes cum pariter mul-
tiplicibus in eadē sunt
ratione, si prout sibi mu-
tuo respondent, ita su-
mantur:

Theorem 16. Pro-
positio 16.

Si quatuor magnitudines
proportionales fuerint,
& vicissim proportiona-
les erunt.

Theorema 17. Propo-
sitio 17.

Si compositæ magnitudi-
nes proportionales fue-
rint hæc quoq; dividere pro-
portionales erunt.

F 5 Theore-

Theorema 18. Pro-
positio 18.

Si diuisæ magnitudines sint pro-
portionales, hæc quoque compo-
nitæ proportionales erunt.

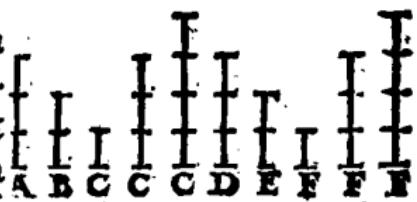
Theorema 19. Pro-
positio 19.

Si quemadmodum totū ad to-
tum, ita ablatum se habuerit ad
ablatum : & reliquum ad reli-
quum, ut totum ad totum se ha-
bebit.

Theorema 20. Propositio 20.

Sint tres magnitudines, & aliae ipsis æqua-
les numero, quæ binæ & in eadem ratione
sumatur, ex æ-
quo auté prima
quam tertia ma-
ior fuerit; erit &
quarta, quam sexta
maiior. Quod si
prima tertia fuerit æqualis, erit & quarta
æqualis sextæ: sin illa minor, hæc quoque
minor erit.

Theore-

Theorema 21. Propositio 21.

Si sint tres magnitudines, & alię ipsis æquales numero quæ binæ & in eadem ratione sumantur, fuerit
que perturbata carū proportio ex æquo autem prima quam ter tia major fuerit AB CCC DDD DE E
erit & quarta quā sexta maior: quod si prima tertia fuerit æqualis, erit & quarta æqualis sextæ: si illa minor, hæc quoque minor erit.

Theorema 22. Propositio 22.

Si sint quatuor magnitudines, & alię ipsis æquales numero, quæ binæ in eadem ratione sumantur, et ex æqualitate in eadem ratione erunt.

Theorema 23. Propositio 23.

Si sint tres magnitudines, aliasq; ipsis æquales

les numero, q
binis in eadem
ratione sumatur,
fuerit autem
perturbata ea-
rū proporcio:
etiam ex æquali-
te in eadem ra-
tione erunt.

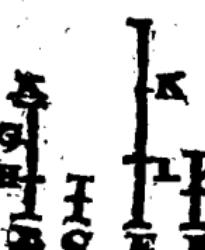

Theorema 24. Propo-
sitio 24.

Si prima ad secundam, eandem
habuerit rationē, quam tertia
ad quartam, habuerit autem &
quinta ad secundam eandē ra-
tionem, quā sexta ad quartam:
etiam cōposita prima cū quin-
ta ad secundam eandē habet it $\frac{A}{C} \cdot \frac{B}{D}$
rationem, quā tertia cum sexta ad quartā.

Theorema 25. Propo-
sitio 25.

Si quatuor magnitudines
proportionales fuerint, m.
xima & minima reliqui
duabus maiores erunt.

65

EVCLIDI^S

ELEMENTVM

SEXTVM.

DEFINITIONES.

1
Imiles figuræ rectilineæ sunt, quæ & angulos singulos singulis æquales habent, atque etiam latera, quæ circum angulos æquales, proportionalia.

2
Reciprocae autem figuræ sunt, cum in utra que figura antecedentes & consequentes rationum termini fuerint.

3
Secundum extremam & medianam rationes recta linea secta esse dicitur, cum ut tota ad maius segmentum, ita maius ad minus se habuerit.

4
Altitudo cuiusque figuræ est linea perpendicularis à vertice ad basim deducta.

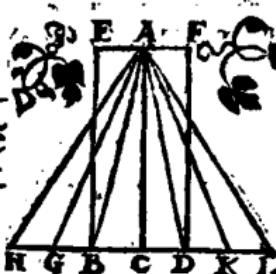
5 R^e

Ratio ex rationibus cōponi dicitur , cū ratio-
nūm quantitates inter
se multiplicatæ aliquā
effecerint ratiōnem.

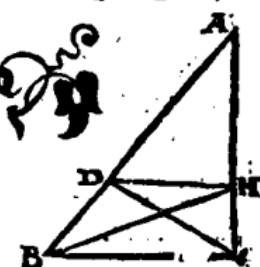
Theorema 1. Propo-
sitio 1.

Triangulā & parallelo-
gramma , quorum eadē
fuerit altitudo , ita se ha-
bent inter se ut bases.

Theorema 2. Propositiō 2.

Si ad vnum trianguli latus parallelā ductā
fuerit recta quædam linea : hęc proportio-
naliter secabit , ipsius
triāguli latera . Et si triā-
guli latera proportiona-
liter secta fuerint : quæ
ad sectiones adiūcta fu-
erit recta linea , erit ad re-
liquum ipsius trianguli
latus parallela .

Theorema 3. Propositiō 3.

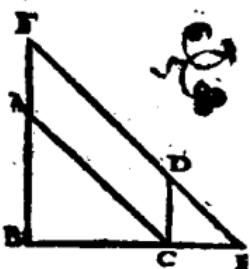
Si trianguli angulus bifariā sectus sit , secas
autem angulum recta linea secuerit & ba-
sis : basis segmenta candem habebunt ra-
tionem ;

tionem, quam reliqua ipsius trianguli latera. Et si basi segmenta eandem habeant rationem, quam reliqua ipsius trianguli latera, recta linea, quæ à vertice ad sectionem producitur, ea bifariā secat trianguli ipsius angulum.

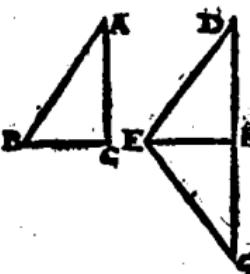
Theorema 4. Propositio 4.

Aequiangulorum triangulorum proportionalia sunt latera, quæ circum e-
quales angulos, & homolo-
gæ sunt latera, quæ æqualib⁹ angulis sub-
tenduntur.

Theorema 5. Propositio 5.

Si duo triangula latera pro-
portionalia habeant, equi-
angula erunt triangula, &
æquales habebunt eos an-
gulos, sub quibus homolo-
galatera subtenduntur.

Theorema 6. Propositio 6.

Si duo triangula vnum angulum vni angu-
lo æqualē, & circū eequales angulos latera
proportionalia habuerint, eequiangula erūt
trian-

triangula, & equalesq; ha
bebunt angulos
sub quibus ho-
mologa latera subtenduntur.

Theorema 7. Propositio 7.

Si duo triangula vnum angulum vni angulo æqualem, circu autem alios angulos la-
tera proportionalia habeant, reliquorum

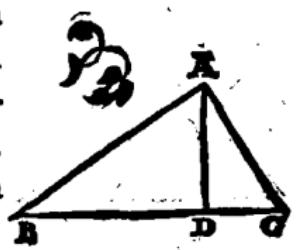
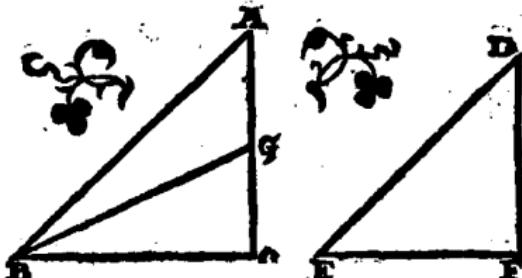
verò si-

mul v-
truncq;
aut mi-
norem
aut non
minore

recto: æquiangula erunt triangula, & & equa-
les habebunt eos angulos, circum quos, p-
portionalia sunt latera.

Theorema 8. Propositio 8.

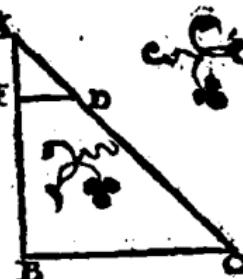
Si in triangulo rectangu-
lo, ab angulo recto in ba-
sin perpendicularis du-
cta sit, que ad perpendi-
cularem triangula, tum
toti triangulo, tum ipsa
inter se similia sunt.

Proble-

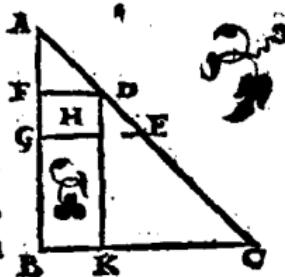
**Problema 1. Propo-
sitio 9.**

A data recta linea impe-
ratam partem auferre.

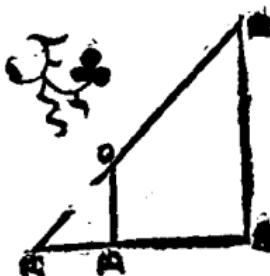
**Problema 2. Própo-
sitio 10.**

Datam rectam linea in
sectam similiter secare,
vt data altera recta secta
fuerit.

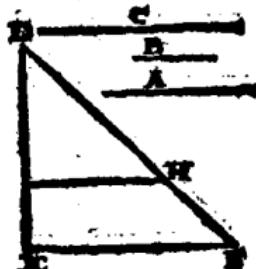
**Problema 3. Própo-
sitio 11.**

Duabus datis rectis li-
neis, tertiam proportio-
nalem adinuenire.

**Problema 4: Propo-
sitio 12.**

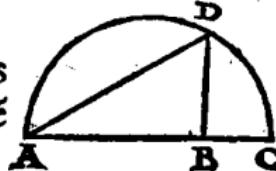
Tribus datis rectis lineis,
quartam proportiona-
lem adinuenire.

G. Proble-

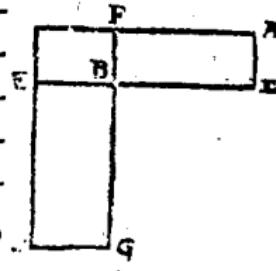
Problema 5. Propo-
fitio 13.

Duab^o datis rectis lineis
medianam proportionale
ad inuenire.

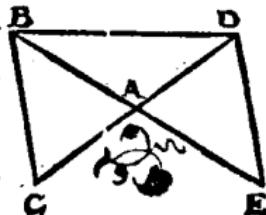
Theorema 9. Propositio 14.

Aequalium, & vnū vni æqualem habentiu
angulum parallelogrammorum recipro-
ca sunt latera, quæ circum æquales angu-
los: & quorū parallelo-
grammorū vnū angu-
lum vni angulo æqua-
lem habentiu recipro-
ca sunt latera, quæ cir-
cum æquales angulos,
illa sunt æqualia.

Theorema 10. Propositio 15.

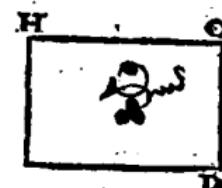
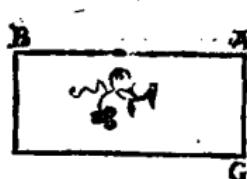
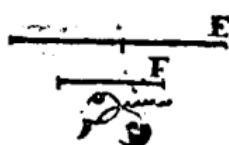
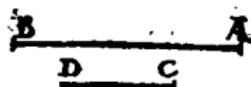
Aequalium, & vnū angulum vni æqualem
habentiu triangulorū reciproca sunt late-
ra, quæ circum æquales
angulos: & quorū trian-
gulorū vnum angulum
vni æqualem habentium
reciproca sunt latera, q
circum æquales angulos,
illa sunt æqualia.

Theo-

Theorema II. Propositio 16.

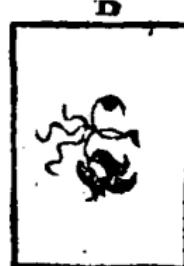
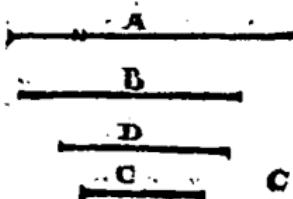
Si quatuor rectæ lineæ proportionales fuerint, quod sub extremis comprehenditur rectangulum, æquale est ei, quod sub medijs comprehenditur rectâgulo. Et si sub extremis comprehensum rectangulum æquale fuerit ei, quod sub medijs continetur rectâgulo, illæ quatuor rectæ lineæ proportionales erunt.

Theorema 12. Propositio 17.

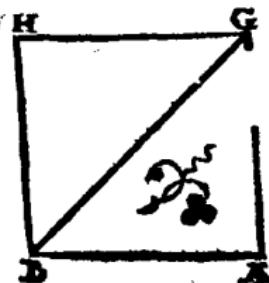
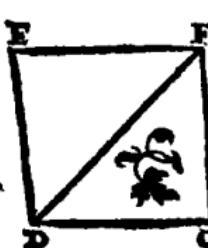
Si tres rectæ lineæ sint proportionales, qd^d sub extremis comprehenditur rectangulum æquale est ei, quod à media describitur quadrato: & si sub extremis comprehensum rectangulum æquale sit ei quod à media describitur quadrato, illæ tres rectæ lineæ proportionales erunt.

G 2 Pro-

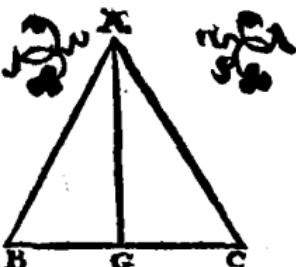
Problema 6. Propositio 18.

A data recta linea,
dato recti
lineo simili
terq; pos-
sum re-
ctilineum describere.

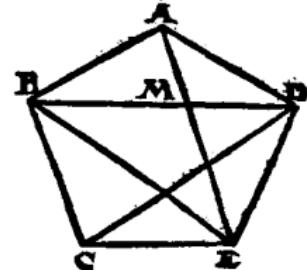
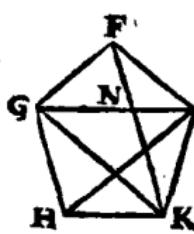
Theorema 13. Propositio 19.

Similia
triágula
inter se
sunt in du
plicata
ratiōe la
terū ho
mologorū.

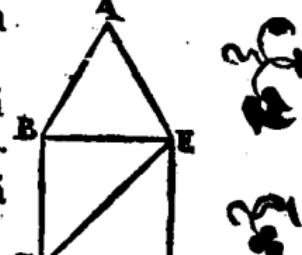

Theorema 14. Propositio 20.

Similia
polygō-
na in si-
milia tri
angula
diuidun
tur, & nu
mero æ-
qualia,
& homo
loga to-
tis. Et po

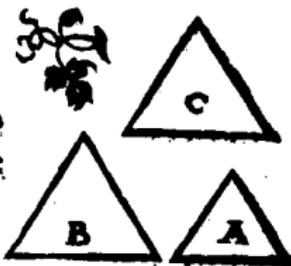

Iygonadu
plicatam
habent eā
interfera-
tionē, quā
latus ho-
mologum
ad homologum latus.

Theorema 15. Pro- positio 21.

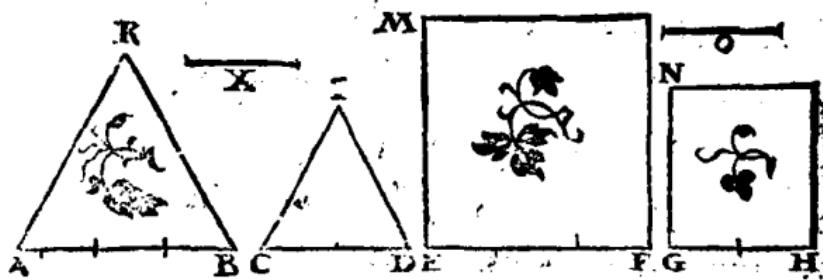
Quæ eidem rectilineo
sunt similia, & inter se
sunt similia.

Theorema 16. Pro- positio 22.

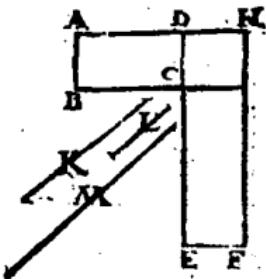
Si quatuor recte lineæ proportionales fue-
rint: & ab eis rectilinea similia similiterq;
descripta proportionalia erūt. Et si à rectis
lineis similia similiterq; descripta rectili-
nea proportionalia fuerint, ipsæ etiam re-

G 3 82

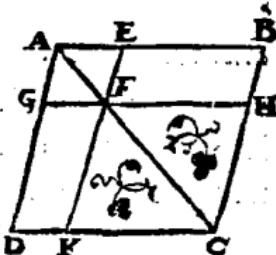
Theorema 17. Propositio 23.

Aequiangula parallelo-
gramma inter se rationē
habent eam, quę ex lateri
bus componitūr.

Theorema 18. Pro-
positio 24.

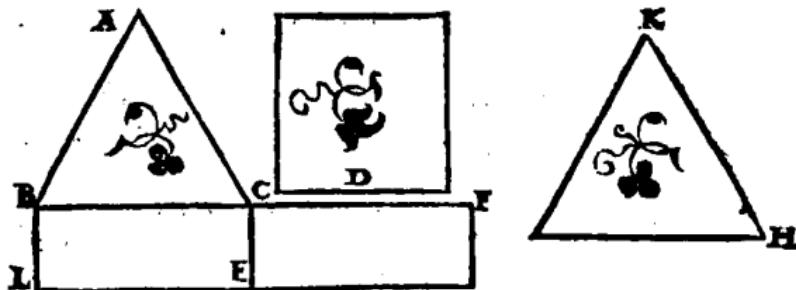
In omni parallelogram-
mo, quæ circa diametrū
sunt parallelográma, &
toti & inter se sunt simi-
lia.

Proble-

Problema 7. Propositio 25.

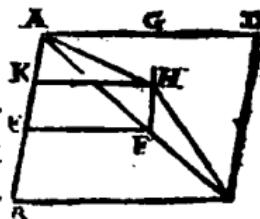
Dato rectilineo simile, & alteri dato eque
le idem constituere.

Theorema 19. Pro-

positio 26.

Si à parallelográmo pa-
rallelogrammū ablatū
fit, & simile toti & simi-
liter positum communē
cum eo habens angulum, hoc circum ean-
dem cum toto diametrum consitit.

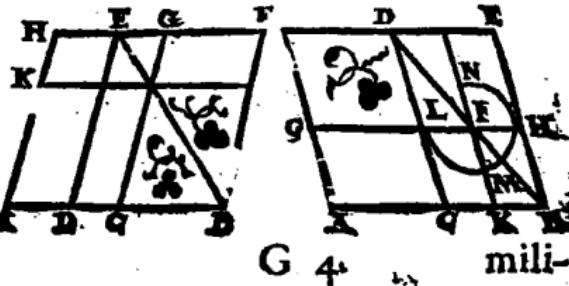

Theorema 20. Propositio 27.

Omnium parallelográmorū secúdum
eandem rectam lineam applicatorū defi-
ciéti-

umq;

figu-
ris pa-
ralle-
lográ-
mis si

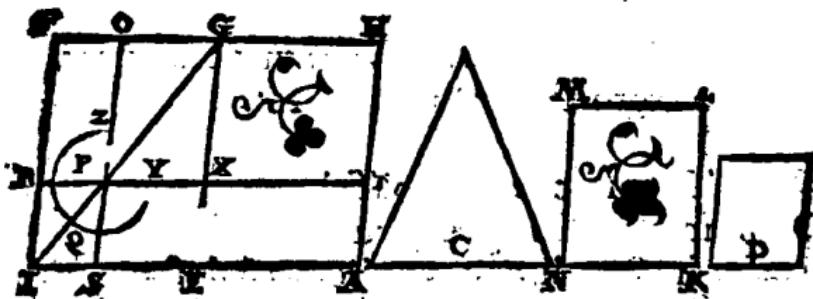
G. 4.

mili-

milibus similiterque positis ei, quod à dimidia describitur, maximum, id est, quod ad dimidiā applicatur parallelogrammum simile existens defectui.

Problema 8. Propositio 28.

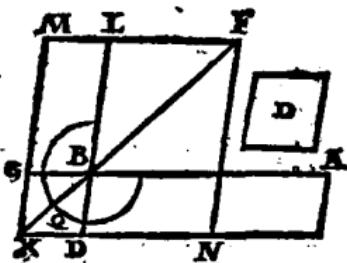
Ad datam lineam rectam, dato rectilineo æquale parallelogrammum applicare deficiens figura parallelogramma, quæ similes sit alteri rectilineo dato. Oportet autem datum rectilineum, cui æquale applicandum est, non maius esse eo quod ad dimidiam applicatur, cum similes sint defectus & eius quod à dimidia describitur, & eius cui simile deesse debet.

Problema 9. Propositiō 29.

Ad datam rectam lineam, dato rectilineo
æquale parallelogrammū applicare excep-
des figura parallelogramma, quæ similitudine
paral-

parallelogramme alteri dato.

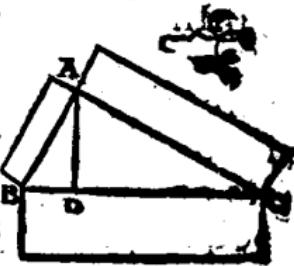
Problema 10. Propo-
sitio 30.

Propositam rectam line-
am terminatā , extrema
ac media ratione secare.

Theorema 21. Propositio 31.

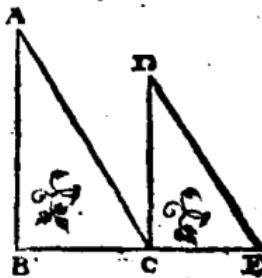
In rectangulis triāgulis, figura quęvis ad-
tere rectū angulū sub-
tendēte descripta equa-
lis est figuris, quę priori
illi similes & similiter
positae à lateribus rectū
angulum cōtinentibus
describuntur.

Theorema 22. Propo-
sitio 32.

Si duo triāgula, quę duo latera duobus la-
teribus proportionalia habeant, secūdum

vnum angulū compo-
ta fuerint, ita vt homo-
loga eorum latera sint
etiam parallela, tū reli-
qua illorū triangulo-
rum latera in rectam li-
neam collatocata reperi-
entur.

Theorema 23. Propositio 33.

In æqualibus circulis anguli eandē habent
rationem cū ipsis peripherijs in quibus in-
sistūt, siue ad cétra, siue ad peripherias cō-
stituti,
illis in
sistant
peri-
pherijs In
super
verò &
fecto-
rés q̄ p
pe qui
ad cé-
tra cō-
sistūt.

EVCLIDIS⁷⁹ ELEMENTVM SEPTIMVM.

DEFINITIONES.

1

Vnitas, est secūdum quam entium quodque dicitur vnum.

2

Numerus autem, ex vnitatibus composita multitudo.

3

Pars, est numerus numeri minori maioris, cùm minor metitur maiorem.

4

Partes autem, cùm non metitur.

5

Multiplex verò, maior minoris, cùm maiores metitur minor.

6

Par numerus est, qui bifariam diuiditur.

7

Impar verò, qui bifariam non diuiditur: vel, qui vnitate differt à pari.

8

Pariter par numerus est, quem par numerus metitur per numerum parem.

9 Pari

⁹
Pariter autem impar, est quem par numerus metitur per numerum imparem.

¹⁰
Impariter verò in partitur numerus, est quem impar numerus metitur per numerum imparem.

^{11.}
Primus numerus, est quem unitas sola metitur.

¹²
Primi inter se numeri sunt, quos sola unitas mensura communis metitur.

¹³
Compositus numerus est, quem numerus quispiam metitur.

¹⁴
Compositi autē inter se numeri sunt, quos numerus aliquis mensura communis metitur.

¹⁵
Numerus numerum multiplicare dicitur, cūm toties compositus fuerit is, qui multiplicatur, quot fuit in illo multiplicante unitates, & procreatus fuerit aliquis.

¹⁶
Cūm autē duō numeri mutuō sese multiplicantes quempiam faciūt, qui factus erit planus appellabitur, qui verò numeri mutuō sese multiplicarint, illi latera dicētur.

¹⁷ Cūm

17

Cùm verò tres numeri mutuò sese mali-
plicantes quempiā faciunt, qui procreatus
erit solidus appellabitur, qui autem nume-
ri mutuò sese multiplicarint, illius, latera
dicentur.

18

Quadratus numer⁹ est, qui æqualiter æqua-
lis: vel, qui à duobus æqualibus numeris cō-
tinetur.

19

Cubus verò, qui æqualiter æqualis æquali-
ter: vel, qui à tribus æqualibus numeris cō-
tinetur.

20

Numeri proportionales sunt, cùm primus
secundi, & tertius quarti æque multiplex
est, vel eadem pars, vel cædem partes.

21

Similes plani & solidi numeri sunt, qui pro-
portionalia habent latera.

22

Perfectus numerus est, qui suis ipsius par-
tibus est æqualis.

Theorema i. Propo- sitio i.

Duobus numeris inæqualibus proposi-
tis,

tis, si detrahatur semper minor de maiore, alterna, quadam detractione, neque reliquus unquam metiatur præcedentem quoad assumpta sit unitas: qui principio propositi sunt, numeri primi inter se erunt.

A
H C
F G
B D E

Problema 1. Pro-
positio 2.

Duobus numeris datis non primis inter se, maximam eorum communem mensuram reperire.

A C
E F
B D B D

Problema 2. Propo-
sitio 3.

Tribus numeris datis non primis inter se, maximam eorum communem mensuram reperire.

A B C D E
8 6 4 2 3

Theorema 2. Pro-
positio 4.

Omnis numerus, cuiusque numeri minor maioris aut pars est, aut partes.

C E
C E
A B B B D
12 7 6 9 3

Theore-

Theorema 3. Propositiō 5.

Si numerus numeri pars fuerit, & alter alterius eadē pars & simul vterque vtriusque simul eadem pars erit, quæ A B D vnus est vnius. 6 12 4

C
GF
H
C
8

Theor. 4. Propo. 6.

Si numerus sit numeri partes, & alter alterius eadem partes, & simul vterque vtriusque simul eadē partes erunt, quæ sunt vnius vnius. 6 9 8 12

E
H
A C D F

D

Theorema 5. Propositiō 7.

Si numerus numeri eadē sit pars quæ detractus detracti, & reliquus reliqui eadē pars erit, quæ totus est totius.

B
E
AC
G

Theorema 6. Propositiō 8.

Si numerus numeri eadē sint partes quæ detractus detracti, & reliquus reliqui eadē partes erunt, quæ sunt totus totius.

B
E
L
AD
F
C

Theo-
G..M.K..N.H.

34 EUCЛИD ELEMENT. GEOM.

Theorema 7. Propositio 9.

Si numerus numeri pars
fit, & alter alterius eadē
pars, & vicissim quæ pars
est vel partes primus ter-
tij, eadē pars erit vel eadē
partes, & secūdus quarti. +

C		F	
G		H	
B	D	E	
8	10	10	

Theorema 8. Propositio 10.

Si numerus numeri par-
tes sint, & alter alterius
eadē partes, etiam vicis-
sim quæ sunt partes aut
pars primus tertij, eadē
partes erunt vel pars & A
secundus quarti. 4 6 10 18

E			
H			
C	D	F	

Theorema 9. Pro-
positio II.

Si quemadmodum se habet totus
ad totum, ita detractus ad detra-
ctum, & reliquus ad reliquum ita
habebit ut totus ad totum.

B			
E			
A		C	
6			

Theorema 10. Propositio 12.

Si sunt quotcunque num- : : :
ri proportionales, quem- A B C D
admodum se habet unus 9 6 3 2
antecedentium ad vnum sequētium, ita se
habe-

habebunt omnes antecedentes ad omnes consequentes.

Theorema 11. Propositio 13.

Si quatuor numeri sint : : : :
proportionales, & vicis- A B C D
sim proportionales erunt. 12 4 9 3

Theorema 12. Propositio 14.

Si sint quotcunque : : : : :
numeri, & alij illis A B C D E F
æquales multitudi- 12 6 3 8 4 2
ne, qui bini sumantur & in eadem ratione:
etiam ex æqualitate in eadem ratione e-
runt.

Theorema 13. Propositio 15.

Si vnitas numerum quæ-
piam metiat, aliter vero
numerus aliud quendam
numerum æquè metiat,
& vicissim vnitas tertium
numerum æquè metietur,
atque secundis quartum:

C	F
H	L
G	K
A	E
B	D
I	6

Theorema 14. Pro-
positio 16.

Si duo numeri mu- : : : :
tuò sese multiplicâ E A B C D
tes faciant aliquos 1 2 4 8 8
qui ex illis geniti fuerint, inter se æquales
erunt:

H

Theo-

Theorema 15. Propositio 17.

Si numer^o duos numeros multiplicās faci at aliquos, qui ex illis procreatierunt, eandem rationem habebunt, quam multiplicati.

$$\begin{array}{cccccc} \vdots & \vdots & \vdots & \vdots & \vdots & \vdots \\ I & A & B & C & D & E \\ \vdots & \vdots & \vdots & \vdots & \vdots & \vdots \\ 1 & 3 & 4 & 5 & 12 & 15 \end{array}$$

Theorema 16. Propositio 18.

Si duo numeri numerum quempiam multiplicantes faciant aliquos, geniti ex illis eandem habebunt rationem, quam qui illum multiplicarunt.

Theorema 17. Propositio 19.

Si quatuor numeri sint proportionales, q^{uod} ex primo & quarto fit, equalis erit ei qui ex secundo & tertio: & si qui ex primo & quarto fit numerus æqualis fit ei qui ex secundo & tertio, illi quatuor numeri proportionales erunt.

$$\begin{array}{ccccccccc} \vdots & \vdots \\ A & B & C & D & E & F & G \\ \vdots & \vdots \\ 6 & 4 & 3 & 2 & 12 & 12 & 18 \end{array}$$

Theorema 18. Propositio 20.

Sit tres numeri sint proportionales, qui ab extremis cōtinetur, equalis est ei qui à medio

dio efficitur. Et si qui ab ex-
tremis cōtinetur æqualis sit A
ei qui à medio dēscribitur, il
li tres nūmeri proportiona-
les erunt.

B	C
6	4
D	
6	

Theorema 19. Propo-
sitio 21.

Minimi nūmeri omniū,
qui eandem cū eis ratio-
nem habēt, æqualiter me-
tiūtur nūmeros cāndem G H
rationem habētes, maior C E A B
quidē maiores, minor 4 3 8 6
verò minores.

D	L		
G	H		
C	E	A	B
4	3	8	6

Theorema 20. Propositio 22.

Si trēs sint nūmeri & alij multitudinē illis
æquales, qui bini sumantur & in eadem ra-
tionē, sit autem perturbata eorū propor-
tio, etiam ex æ- : : : :
qualitate in ea- A B C D E F
dem rationē e- 6 4 3 12 8 6
rūnt.

A	B	C	D	E	F
6	4	3	12	8	6

Theorema 21. Propositio 23.

Primi inter se numeri minimi sunt omniū
eandem cum eis ra- : : : :
tionem habentium. A B E C D

5	6	2	4	3
H 2				

Theo-

Theorema 22. Propositio 24.

Minimi numeri omni- : : : :
um eandem cum eis ra A B C D E
tionem habentiū, pri- 8 6 4 3 2
mi sunt inter se.

Theorema 23. Propositio 25.

Si duo numeri sint primi inter se, qui alter
utrum illorum metitur : : : :
numerus, is ad reliquū A B C D
primus erit. - 6 7 3 4

Theorema 24. Propositio 26.

Si duo numeri ad quē :
piam numerū primi 3
sint, ad eundē primus B
is quoque futurus est, : : : :
qui ab illis productus A C D E F
fuerit. 5 5 5 3 2

Theorema 25. Propo-

sitio 27.

B

Si duo numeri primi sint in- : :
ter se, q ab uno eorū gignitur A C D
ad reliquum primus erit. 7 6 3

Theorema 26. Propositio 28.

Si duo numeri ad duos numeros ambo ad
vtrunque primi sint, : : : : :
& qui ex eis gignen- A B E C D F
tur, primi inter se e- 3 5 15 2 4 8
runt.

Theore-

Theorema 27. Propositio 29.

Si duo numeri primi sint inter se, & multiplicás vterq; seipsum procreet aliquē, qui ex ijs producti fuerint, primi inter se erūt. Quod si numeri initio propositi multiplicates eos qui producti sunt, effecerint aliquos, hi quoq; inter se primi erūt, & circa extremos idē hoc : : : : :
semper eueniet. A C E B D F
3 6 27 4 16 63

Theorema 28. Propositio 30.

Si duo numeri primi sint inter se, etiam simul vterq; ad vtrumq; illorū primus erit. Et si simul vterq; ad vnum aliquem eorū primus sit, etiam qui initio positi sunt numeri, primi inter se erunt. C : : : A B D
7 5 4

Theorema 29. Propositio 31.

Omnis primus numerus ad omnem numerum quem non metitur, primus est. A B C
7 10 5

Theorema 30. Propositio 32.

Si duo numeri sese mutuo multiplicantes faciant aliquem, hūc aut ab illis productum metiatur primus quidam numerus, is alterum etiā metitur eorum qui initio positi erant. A B C D E
2 6 12 3 4

H 3. The-

20. EVCLID. ELEMENT. GEOM.
Theorema 31. Propositio 33.
Omnem compositum numeri aliquis primus metietur. A B C

Theorema 32. Propositio 34.
Omnis numerus aut primus est, aut eum aliquis primus metitur. A A

Problema 3. Propositio 35.
Numeris datis quocunque, reperire minimos omnium qui eandem cum illis rationem habeant.

A	B	C	D	E	F	G	H	K	I	M
6	8	12	2	3	4	6	2	3	4	3

Problema 4. Propositio 36.
Duobus numeris datis reperire quem illi minimū metiantur numerum.

R	A	C	D	E	F
	7	12	8	4	5
E	A	C	D	G	H
9	12	9	2	3	

Theo-

Theorema 33. Propositio 37.

Si duo numeri numerū
quempiam metiantur, &
minimus quem illi meti-
untur eundem metietur.

B	E	G
2	3	12

Problema 5. Pro-
positio 38.

Tribus numeris da-
tis reperire quem
minimum numerū
illi metiantur.

A	B	C	D	E
3	4	6	12	8

A	B	C	D	E	F
3	6	8	12	24	16

Theorema 34. Propositio 39.

Si numerum quispiam numerus metiatur,
mensus partem habe-
bit metienti cognomi-
nem.

A	B	C	D
12	4	3	1

Theorema 35. Propositio 40.

Si numerus partem habuerit quālibet, il-
lum metietur numerus
parti cognominis.

A	B	C	D
8	4	2	1

Problema 6. Propositio 41.

Numerum reperire,
qui minimus cùm
sit, datas habeat par-
tes.

A	B	C	G	H
2	3	4	12	10

EVCLIDIS
ELEMENTVM
OCTAVVM.

Theorema I. Propositio I.

Si sint quotcūq; numeri deinceps proportionales, quorum extremi sint inter se, primi, minimi sunt : A B C D E F G H omnium 8 12 18 27 6 8 12 18 eandem cum eis rationem habentium.

Problema I. Propositio I.

Numeros reperire deinceps proportionales minimos, quocunque iusserit quispiam in data ratione.

A	B	C	D	E	F	G	H	K
3	4	9	12	16	27	36	49	64

Theorema 2. Propositio 3.

Conuersa primæ,

Si sint quotcūq; numeri deinceps proportionales minimi habentium eandem cum eis rationem, illorum extremi sunt inter se primi.

A B C D E F G H K L M N O
27 16 48 64 3 4 9 12 16 27 36 48 64

Pro-

Problema 2. Propositio 4.

Rationibus datis quotcunque in minimis numeris reperire numeros deinceps minimos in datis rationibus.

Theorema 3. Propositio 5.

Plani numeri rationem inter se habent ex lateribus compositam.

A L B C D E F G H K
18 22 32 3 6 4 8 9 12 16

Theorema 4. Propositio 6.

Si fint

quotli-

bet nu-

meride

inceps

proportion

non me
constituta

mettetu

A	B	C	D	E	F	G	H
16	24	36	54	82	4	6	9

Incep proportionales, primus autem secundum non metiatur, neque aliis quispiam ullum metietur.

H 5

Theo-

Theorema 5. Pro-
positio 7.

Si sint quotcunque nume-
ri deinceps proportiona-
les, primus autem extre-
mum metiatur, is etiam se-
cundum metietur.

A	B	C	D
4	6	12	24

Theorema 6. Pro-
positio 8.

Si inter duos numeros medij continua pro-
portionē incident numeri, quot inter eos
medij continua proportionē incident numeri, tot & inter alios eandem cum illis ha-
bentes rationem medij continua propor-
tionē incident.

A	C	D	B	G	H	K	L	C	M	N	F
4	9	27	81	1	3	9	27	2	6	18	54

Theorema 7. Propositio 9.

Si duo numeri sint inter se primi, & inter
eos medij continua proportionē incidat nu-
meri, quot inter illos medij continua pro-
portionē incident numeri, totidē & inter
vtrunque eorum ac vnitatē deinceps me-
dij continua proportionē incident.

A	M	H	E	F	N	C	K	X	G	D	L	O	R
27	27	9	36	3	36	1	12	48	4	48	16	64	64

Theo-

Theorema 8. Propositio 10.

Si inter duos numeros & vnitatē continuē proportionales incidāt numeri quot inter vtrunque ipsorum & vnitatē deinceps medij continua proportionē. A : K : L : B
 incident numeri, totidē 27 : E : H : 48 : B
 & inter illos 9 : D : 12 : F : 16 : G
 medij continua proportionē incident.

Theorema 9. Propositio 11.

Duorum quadratorū numerorum vnum medius proportionalis est numerus & quadratus ad quadratum duplicatam A : C : E : D : B
 habet lateris ad latus 9 : 3 : 12 : 4 : 16
 rationem.

Theorema 10. Propositio 12.

Duorum cuborum numerorū duo medij proportionales sunt numeri : & cubus ad cubum triplicatam habet lateris ad latus rationem.

A	H	K	B	C	D	E	F	G
27	36	48	64	3	4	9	12	16

Theo-

Theorema II. Propositio 13.

Si sint quotlibet numeri deinceps proportionales, & multiplicans quisq; seipsum faciat aliquos, qui ab illis producti fuerint, proportionales erunt: & si numeri primū positi, ex suo in procreatos ductu faciat aliquos, ipsi quoque proportionales erunt.

Theorema 12. Propositio 14.

Si quadratus numerus quadratum numerū metiatur, & latus vnius metietur latus alterius. Et si vnius quadratilatus A : E : B : C : D metiatur latus alterius, 9 : 12 : 16 : 3 : 4, & quadratus quadratum metietur.

Theorema 13. Propositio 15.

Si cubus numerus cubum numerū metiatur, & latus vnius metietur alterius latus. Et si latus vnius cubi latus alterius metiatur, tum.

tum cubus cubum metietur.

A	H	K	B	C	D	E	F	G
8	16	28	64	2	4	4	8	16

Theorema 14. Propositio 16.

Si quadratus numerus quadratum numerum non metiatur, neque latus vnius metietur alterius latus.

Et si latus vnius quadrati non metiatur latus alterius, neque quadratus quadratum metietur.

A	B	C	D
9	16	3	4

Theorema 15. Propositio 17.

Sic cubus numerus cubum numerum non metiatur, neque latus vnius latus alterius metietur.

Et si latus cubi alicuius latus alterius non metiatur, neque cubus cubum metietur.

A	B	C	D
8	27	9	11

Theorema 16. Propositio 18.

Duorum similium planorum numerorum unus medius proportionalis est numerus, & planus ad planum duplicatam habet literis homologi

Theorema 17. Propositio 19.

Inter duos similes numeros solidos, duo
medij proportionales incident numeri:
& solidus ad similem solidum triplicatam
rationem habet lateris homologi ad latus
homologum.

A	N	X	B	C	D	E	F	G	H	K	M	L
3	11	18	27	2	2	2	3	3	3	4	6	9

Theorema 18. Propo-
fitio 20.

Si inter duos numeros vnus medius proportionalis incidat numeros similes plani erunt illi numeri.

Theoréma 19. Proposition 21.

Si inter duos numeros duo medij proportionales incident numeri ; similes solidi sunt illi numeri,

A	C	D	B	E	F	G	H	K	L	M
27	36	44	64	9	12	16	3	3	3	4

Theo-

Theorema 20. Propositio 22.

Si tres numeri deinceps sint proportionales, primus autem sit quadratus, & tertius quadratus erit.

Theorema 21. Propositio 23.

Si quatuor numeri deinceps sint proportionales, primus autem sit cubus, & quartus cubus erit.

Theorema 22. Propositio 24.

Si duò numeri rationem habeant inter se, quam quadratus numerus ad quadratum numerum, primus autem sit quadratus, & secundus quadratus erit.

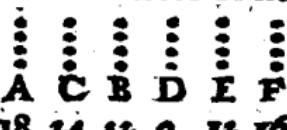
Theorema 23. Propositio 25.

Si numeri duo rationem inter se habeant, quam cubus numerus ad cubum numerū, primus autem cubus sit, & secundus cubus erit.

A	E	F	B	C			D
8	12	18	27	64	95	140	216

Theo-

Theorema 24. Pro-
positio 26.

Similes plani numeri rationem inter se ha-
bent, quam quadratus numerus ad quadratum
numerum.

Theorema 25. Pro-
positio 27.

Similes solidi numeri rationem habet in-
ter se, quam cubus numerus ad cubum nu-
merum.

ELEMENTI VIII. FINIS.

E V C L I

101

EVCLIDIS ELEMENTVM NON V.M.

Theorema 1. Propositio 1.

Si duo similes plani numeri mutuò sese multiplicantes quendā procreent, productus quadratus erit.

multiplícā-	:	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮
tes quendā :	A	E	B	D	C	
procreent,	4	6	9	16	24	36
productus						
quadratus						
erit.						

Theorema 2. Propositio 2.

Si duo numeri mutuò sese multiplicantes quadratum faciant, illi similes sunt plani.

multiplícantes	:	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮
quadratum fa-	A	B	D	C		
ciant,	4	6	9	18	36	
illí simili-						
les sunt plani.						

Theorema 3. Propo-
sitio 3.

Si cubus numerus seipsum multiplicás, p̄c̄ret ali-
quē, prouxi-
ductus cū tas bus erit.

multiplícás,	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮
p̄c̄ret ali-	D	D	A		B	
quē, prouxi-	3	4	8	16	32	64
ductus cū tas						
bus erit.						

Theorema 4. Propositio 4

Sic cubus numerus cubū : : :
 numerum multiplicans A B D C
 quendam procreet, pro- 8 27 64 216
 creatus cubus erit.

Theorema 5. Propositio 5.

Sic cubus numerus numerum quēdā mul-
 tiplicans cubum pro- : : :
 creet, & multiplica- A B D D
 tus cubus erit. 27 64 729 17 28

Theorema 6. Propositio 6.

Si numerus seipsum : : :
 multiplicans cubum A B C
 procreet, & ipse cu- 27 729 19683
 bus erit.

Theorema 7. Propositio 7.

Si compositus numerus quēdam numerū
 multiplicans quem- : : : :
 piam procreet, pro- A B C D E
 ductus solidus erit. 6 8 48 2 3

Theorema 8. Propositio 8.

Si ab vnitate quotlibet numeri deinceps, p
 portionales sint, tertius abvnitate quadra-
 tus est, & vnū intermitentes omnes: quar-
 tus autē cubus, & duobus intermissis om-
 nes:

nes. septimus verò cubus simul & æquadra
tus, & quinque Vni intermis-
sis omnes

A B C D E F
3 9 27 81 243 729

Theorema 9. Propositio 9.

Si ab vnitate sint
quotcunque num-
meri deinceps
proportionales,
sit autem quadra-
tus is qui vnitate-
tem sequitur, &
reliqui oēs qua-
drati erūt. Quòd
si qui vnitatem
sequitur cubus
sit, & reliqui om-
nes cubi erunt:

$$\begin{array}{r}
 531441 \quad F \quad 732969 \\
 \hline
 59049 \quad E \quad 531441 \\
 \hline
 6561 \quad D \quad 59049 \\
 \hline
 729 \quad C \quad 6561 \\
 \hline
 81 \quad B \quad 729 \\
 \hline
 9 \quad A \quad 81 \\
 \hline
 0 \\
 \hline
 \text{Vnitas.}
 \end{array}$$

Theorema 10. Propositio 10.

Si ab vnitate numeri quotcunque propor-
tionales sint, non sit autē quadratus is qui
vnitatem sequitur, o A B C D E F
neq; alias Vni- 3 9 36 81 243 729
vllus qua-
dratus erit, déptis tertio ab vnitate ac om-
nibus

1 2 nibus

nibus vnum intermittētibus. Quod si qui vnitatem sequitur, cubus non sit, neque alijs vllus cubus erit, dēemptis quarto ab vnitate ac omnibus duos intermittentibus.

Theorema ii. Propositio ii.

Si ab vnitate numeri quotlibet deinceps proportionales sint, minor maiore metitur per quempiam $\cdot : : :$
corum qui in proportionalibus sunt $A D C D E$
numeris. $1 2 4 8 16$

Theorema i2. Propositio i2.

Si ab vnitate quotlibet numeri sint proportionales, quo primorum numerorū ultimum metiuntur, totidem & cum qui vnitati proximus est, metientur.

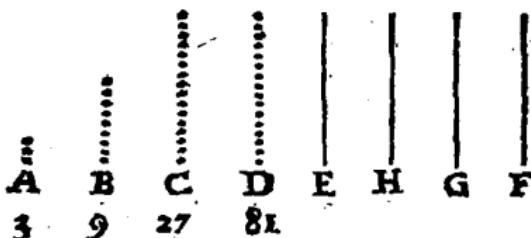
Vni- tas.	•	•	•	•	•	•	•	•
	:	:	:	:	:	:	:	:
	A	B	C	D	E	H	G	F
	4	16	64	256	z	8	32	128

Theorema i3. Propositio i3.

Si ab vnitate sint quotcunq; numeri deinceps proportionales, primus autē sit qui vnitatē sequitur, maximū nullus alijs metie-

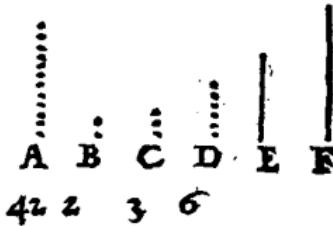
tietur, ijs exceptis qui in proportionalib^o
sunt numeris.

•
Vnde
dss.

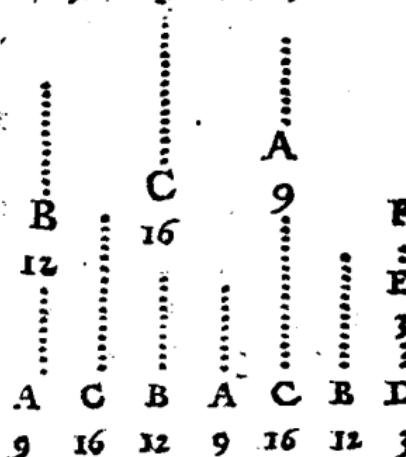
Theorema 14. Propositio 14.

Si minimum numerum primi aliquot nu-
meri metiātur, nul-
lus aliis numerus
primus illum me-
tietur, ijs exceptis
qui primò metiun-
tur.

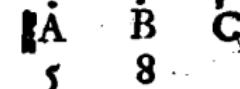
Theorema 15. Propositio 15.

Si tres numeri
deinceps pro-
portionalisint
minimi, eadē
cum ipsis habē-
tium rationē,
duo quilibet
compositi ad
tertium primi
erunt.

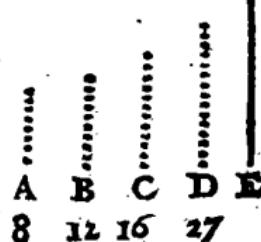
Theorema 16. Propositio 16.

Si duo numeri sint inter se primi, non se habebit quæ admodum primus ad secundum, ita secundus ad quæpiam alium.

Theorema 17. Propositio 17.

Si sint quotlibet numeri deinceps proportionales, quorum extremi sint inter se primi, non erit quæ admodum primus ad secundum, ita ultimus ad quempiam alium.

Theorema 18. Propositio 18.

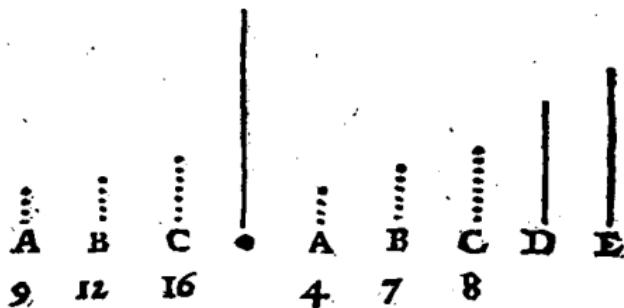
Duobus numeris datis, considerare possitne tertius illis inueniri proportionalis.

A	B	A	B	D	C	A	B	D	C
4	5	4	6	9	35	6	4	16	

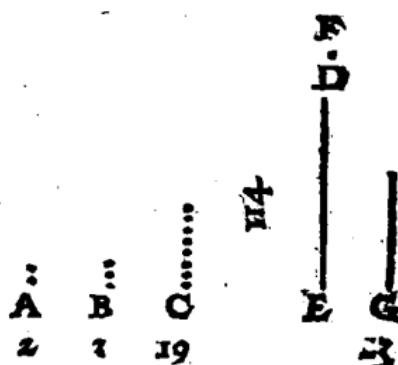
Theore-

Theorema 19. Propositio 19.

Tribus numeris datis, considerare possit-
ne quartus illis reperi re proportionalis.

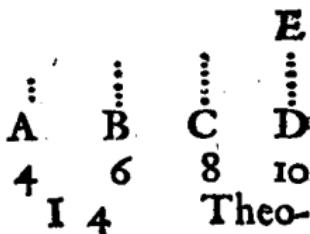
Theorema 20. Propo-
sitio 20.

Primi numeri
plures sunt qua-
cunque proposi-
ta multitudine
primorum nu-
merorum.

Theorema 21. Propositio 21.

Si pares numeri quo-
libet compositi sint,
totus est par.

108. EVCLID. ELEMENTA GEOM.
Theorema 22. Propositio 22.

Si impares numeri quot libet compositi sint, sit autem par illorum multitudo, totus par erit. A B C D E

Theorema 23. Propositio 23.

Si impares numeri quot cunque compositi sint, sit autem impar illorum multitudo, & totus impar. A B C D E

Theorema 24. Propositio 24.

Si de pari numero par detractus sit, & reliquus par erit.

Theorema 25. Propositio 25.

Si de pari numero impar detractus sit, & reliquus impar erit.

Theorema 26. Propositio 26.

Si de impari numero impar detractus sit, & reliquus par erit.

Theo

Theorema 27. Propo-
sitio 27.

Si ab impari numero par abla- A D C
tus sit, reliquus impar erit. I 4 4

Theorema 28. Pro-
positio 28.

Si impar numerus parem A B C
multiplicas, procreet que- 3 4 12
piam, procreatus par erit.

Theorema 29. Propo-
sitio 29.

Si impar numerus imparēnu- : : :
merum multiplicans quem- A B C
dam procreet, procreatus im- 3 5 15
par erit.

Theorema 30. Propo-
sitio 30.

Si impar numerus parē nu- : : :
merum metiatur, & illius A C B
dimidium metietur. 3 6 18

Theorema 31. Pro-
positio 31.

Si impar numerus ad nu- : : :
merum quempiā primus A B C
sit, & ad illius duplum pri- 7 8 16
mus erit.

110. EVCLID. ELEMENTA. GEOM.

Theorema 32. Pro-

positio 32.

Numerorum, qui à vni-
binario dupli sunt, tas.
vnusquisq; pariter
parest tantum.

Theorema 33. Pro-

positio 33.

Si numerus dimidiū impar habeat,
pariter impar est tantum.

A
20

Theorema 34. Propo-

sitio 34.

Si par numerus nec sit dupl. à bina-
rio, nec dimidium impar habeat, pa-
riter par est, & pariter impar.

A
20

Theorema 35. Propo-

sitio 35.

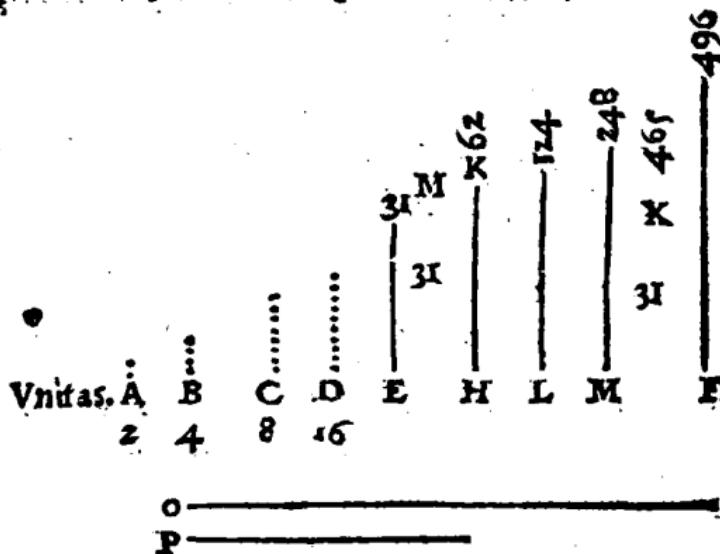
Si sint quotlibet numeri
deinceps proportionales,
detrahatur autē de secūdo
& vltimo æquales ipsi pri-
mo, erit quemadmodū se-
cūdi excessus ad primū, ita
vltimi excessus ad omnes
qui vltimum antecedunt.

C	4	K
⋮	⋮	⋮
G	4	⋮
⋮	⋮	⋮
B	16	E
+	16	16

Theo-

Theorema 36. Propositio 36.

Si ab vnitate numeri quotlibet deinceps expositi sunt in duplice proportione quoad totus compositus primus factus sit, isq; totus in ultimum multiplicatus quempiam procreet, procreatus perfectus erit.

ELEMENTI IX. FINIS.

EVCLI

¹¹²
EVCLIDIS

ELEMENTVM

DECIMV M.

DEFINITIONES.

¹

Commensurabiles magnitudines dicuntur illæ, quas eadem mensura metietur.

²

Incommensurabiles verò magnitudines dicuntur hæ, quarum nullam mensuram communem contingit reperiri.

³

Lineæ rectæ potentia cōmensurabiles sūt, quarum quadrata vna eadem superficies sive arca metitur.

⁴

Incommensurabiles verò lineæ sunt, quarum quadrata, quæ metiatur area cōmuni, reperiri nulla potest.

⁵

Hæc cùm ita sint, ostendi potest quòd quæ tacunque linea recta nobis proponatur, existunt etiā aliæ lineæ innumerabiles eidem commensurabiles, aliæ item incommensurabiles, hæ quidem longitudine & poten-

potentia: illæ verò potentia tantum. Voce tur igitur linea recta, quantacunq; propo- natur, ῥητή, id est rationalis.

6

Lineæ quoq; illi ῥητή commensurabiles si- ue longitudine & potentia, siue potentia tantum, vocentur & ipsæ ῥητα, id est ratio- nales.

7

Quæ verò lineæ sunt incomensurabiles illi τῆς ῥητῆς, id est primo loco rationali, vocé tur ἀλογοι, id est irrationales.

8

Et quadratum quod à linea proposita de- scribitur, quam ῥητὴν vocari volumus, voce tur ῥητὸν.

9

Et quæ sunt huic commensurabilia, vocé- tur ῥητα.

10

Quæ verò sunt illi quadrato ῥητοῖ scilicet in commensurabilia, vocentur ἀλογα, id est surda.

II

Et lineæ quæ illa incomensurabilia de- scribunt, vocentur ἀλογοι. Et quidem si illa incomensurabilia fuerint quadrata, ipsa corū latera vocabūtur ἀλογοι lineæ. quod si quadrata quidem non fuerint, verū aliæ quæpiā superficies siue figuræ rectilineæ, tunc

tunc verò lineæ illæ quæ describunt quadrata æqualia figuris rectilineis, vocentur $\delta\lambda\gamma\sigma$.

Theorema 1. Propositio 1.

Duabus magnitudinibus inæqualibus propositis, si de maiore detrahatur plus dimidio, & rursus de residuo iterū detrahatur plus dimidio, idq; semper sicut: relinquetur quædam magnitudo minor altera minore ex duabus propositis.

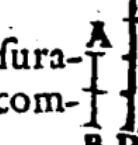
Theorema 2. Propositio 2.

Duab' magnitudinibus propositis inæquilibus, si detrahatur semper minor de maiore, alterna quadam detractione neque residuum vñquam metitur id quod ante se metiebatur, incommensurabiles sunt illæ magnitudines.

Problema 1. Propositio 3.

Duabus magnitudinibus commensurabilibus datis, maximam ipsarum communem mensuram reperire.

Proble-

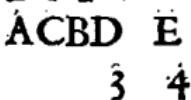
Problema 2. Propo-
sitio 4.

Tribus magnitudinibus cōmen-
surabilibus datis, maximam ipsa-
rū communē mensuram reperire.

Theorema 3. Propo-
sitio 5.

Cōmensurabiles magnitudi-
nes inter se proportionē eam
habent, quam habet numerus
ad numerum.

Theorema 4. Pro-
positio 6.

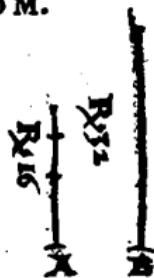
Si duæ magnitudines
proportionem eam ha-
bent inter se quam nu-
merus ad numerum,
commensurabiles sunt
illæ magnitudines.

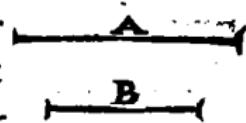
Theo-

Theorema 5. Propo-
sitio 7.

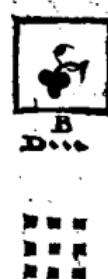
Incommensurabiles magnitu-
dines inter se proportionem
non habet, quam numerus ad
numerum.

Theorema 6. Propo-
sitio 8.

Si duæ magnitudines inter
se proportionem non habet
quam numerus ad nume-
rum, incommensurabiles illæ sunt mag-
nitudines.

Theorema 7. Propo-
sitio 9.

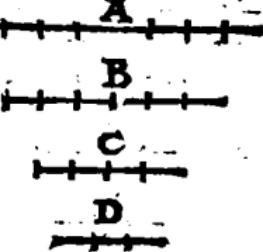
Quadrata, quæ describūtur à rectis lineis
lōgitudine cōmen-
surabilibus, inter se
proportionem ha-
bent quā numerus
quadratus ad alium
numerum quadra-
tū. Et quadrata ha-
bentia proportionē
inter se quā quadratus numerus ad nume-
rum quadratū, habent quoque latera lon-
gitudine commēsurabilia. Quadrata verò
quæ

quæ describuntur à lineis longitudine incomensurabilibus, proportionē nō habet inter se, quam quadratus numerus ad numerum alium quadratum. Et quadrata nō habentia proportionem inter se quam numerus quadratus ad numerum quadratum, neque latera habebunt longitudine commensurabilia:

Theorema 8. Propositio io.

Si quatuor magnitudines fuerint proportionales, prima verò secundæ fuerit commensurabilis, tertia quoque quartæ commensurabilis erit. quod si prima secundæ fuerit incommensurabilis, tertia quoque quartæ incommensurabilis erit:

Problema 3. Propositio ii.

Propositæ lineæ rectæ (quam ῥηγ̄ vocari diximus) reperire duas lineas rectas incomensurabiles; hanc quidem longitudine tantum; illam verò non longitudine tantum; sed etiam potentia incommensurabilem:

K

Theo

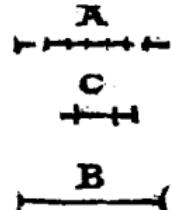
Theorema 9. Propositio 12.

Magnitudines quæ eidem magnitudini sunt cōmensurabiles, inter se quoque sunt commensurabiles.

- A C B
- 6 D.....4 F..
- 4 E.... 8 G..
- 3 H...
- 2 K..
- 4 L...

Theorema 10. Propositio 3.

Si ex duabus magnitudinibꝫ hæc quidem cōmensurabilis sit tertię magnitudini, illa vero eidem incommensurabilis, incōmensurabiles sunt illæ duæ magnitudines.

Theorema 11. Propositio 14.

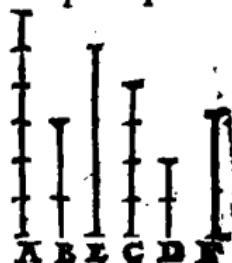
Si diuarum magnitudinum commensurabilitū altera fuerit incōmensurabilis magnitudini alteri cuiquam tertię, reliqua quoque magnitudo eidem tertię incommensurabilis erit.

Theorema 12. Propositio 15.

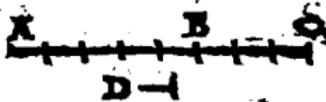
Si quatuor rectæ proportionales fuerint, possit

possit autem prima plusquam secunda tāto quantum est quadratum lineæ sibi commensurabilis longitudine: tertia quoq; poterit plusquam quarta tanto quantum est quadratū lineæ sibi commensurabilis lōgitudine. Quòd si prima possit plusquam secunda quadrato lineæ sibi longitudine incommensurabilis: tertia quoquic poterit plusquam quarta quadrato lineæ sibi incommensurabilis lōgitudine.

Theorema 13. Propositio 16.

Si duæ magnitudines commensurabiles componantur, tota magnitudo cōposita singulis partibus commensurabilis erit; quòd si tota magnitudo cōposita alterutri parti commensurabilis fuerit, illæ duæ quoque partes cōmēsurabiles erunt.

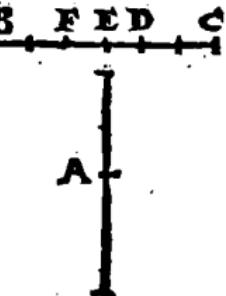
Theorema 14. Propositio 17.

Si duæ magnitudines incomensurabiles cōponantur, ipsa quoque tota magnitudo singulis partibus componentibus incommensurabilis erit. Quòd si tota alteri parti incomensurabilis fuerit, illæ quoque primæ magnitudines inter se incommensurabiles erunt:

K 2 Theor.

Theorema 15. Propositio 18.

Si fuerint duæ rectæ lineæ inæquales, & quartæ parti quadrati quod describitur à minore, æquale parallelogrammū applicetur secundū maiorem, ex qua maiore tātum excurrat extra latus parallelogrāmi, quantum est alterum latus ipsius parallelogrammi: si præterea parallelogrammū sui applicatione diuidat lineā illam in partes inter se commēsurabiles longitudine, illa maior linea tanto plus potest quā minor, quantū est quadratum lineæ sibi com mensurabilis longitudine. Quod si maior plus possit quā minor, tanto quantū est quadratum lineæ sibi cōmensurabilis lōgitudine, & præterea quartæ parti quadrati lineæ minoris æquale parallelogrāmum applicetur secundum maiore, ex qua maiore tantum excurrat extra latus parallelogrāmi, quantum est alterum latus ipsius parallelogrammi, parallelogrāmum sui applicatione diuidit maiore in partes inter se longitudine commēsurabiles.

Theorema 16. Propositio 19.

Si fuerint duæ rectæ inæquales, quartæ autem parti quadrati lineæ minoris æqua-

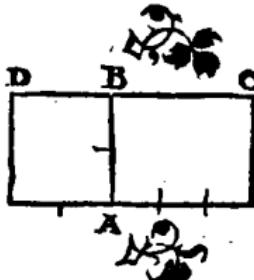
le

le parallelogrammorum secundum linea
maiores applicetur, ex qua linea tantum
excurrat extra latus parallelogrammi, quā-
tum est alterum latus eiusdem parallelo-
grammi: si parallelogrammū præterea sui
applicatione diuidat linea in partes inter
se longitudine incommensurabiles, maior
illa linea tanto plus potest quam minor,
quantum est quadratum lineæ sibi maiori
incommensurabilis longitudine. Quod si
maior linea tanto plus possit quam minor,
quantum est quadratum lineæ incommen-
surabilis sibi longitudine: & præterea quar-
tae parti quadrati lineæ minoris equale pa-
rallelogrammū applicetur secundum ma-
iorem, ex qua tantū excur-
rat extra latus parallelogra-
mi, quantum est alterum la-
tus ipsius: parallelogram-
mum sui applicatione diui-
dit maiorem in partesinter
se incommensurabiles lo-
gitudine.

Theorema 17. Propo-
sitio 20.

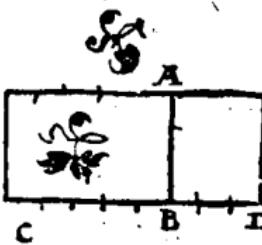
Superficies rectangula
contēta ex lineis rectis
rationalibꝫ longitudine
commensurabilibus se-

122 EUC^LID. ELEMENTA GEOM.
cundum vnum aliquem modū ex antedictis
Etis, rationalis est.

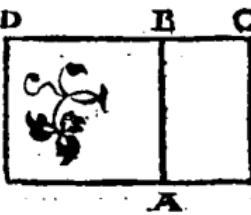
Theorema 18. Propositio 21.

Si rationale secundū linēam rationalem appli-
cetur, habebit alterū latu-
tus lineā rationalem &
comensurabilem longi-
tudine lineæ cui rationale
parallelogrammū applicatur.

Theorema 19. Propositio 22.

Superficies rectangula cōtentā duabus li-
neis rectis rationalibus
potentia tantum cōme-
surabilibus, irrationalis
est. Linea autem quæ il-
lam superficiem potest,
irrationalis & ipsa est:
vocetur verò medialis.

Theorema 20. Propositio 23.

Quadrati lineæ medialis applicati secun-

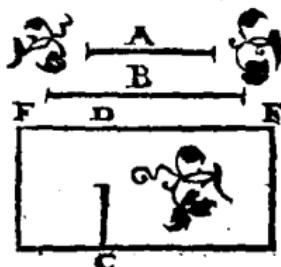

dum

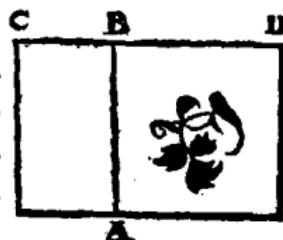
dum lineam rationalem, alterum latus est linea rationalis, & incommensurabilis longitudine linea secundum quam applicatur.

Theorema 21. Propositio 24.

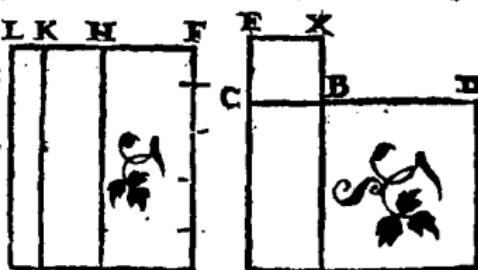
Linea recta mediae commensurabilis, est ipsa quae medialis.

Theorema 22. Propositio 25.
Parallelogrammum rectangulum contentum ex lineis medialibus longitudine commensurabilibus, mediale est.

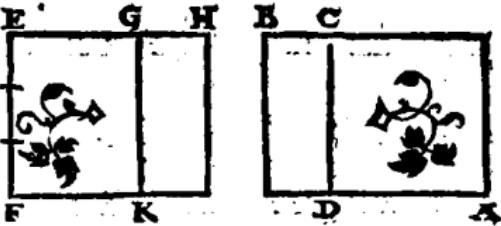
Theorema 23. Propositio 26.
Parallelogrammum rectangulum comprehendens duabus lineis medialibus potentia tatum commensurabilib, vel rationale est, vel mediale.

124. EUCLED. ELEMENT. GEOM.
Theorema 24. Propositio 27.

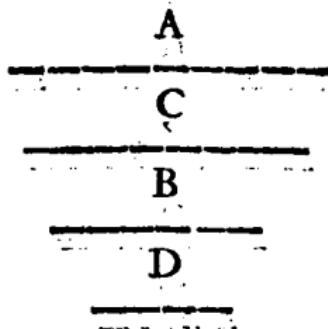
Mediale

nō est maius quam
mediale
superficie
rationali,

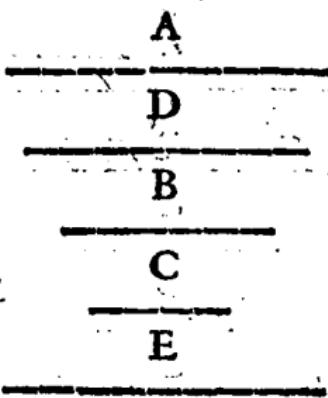
Problema 4. Pro-
positio 28.

Mediales linea*s* inuenire potentia tantum
commensurabiles ra-
tionale comprehen-
dentes.

Problema 5. Pro-
positio 29.

Mediales linea*s* inuenire potentia tantum
commensurabiles me-
diale comprehenden-
dentes.

Pro-

Problema 6. Propositio 30.

Reperi re duas rationales potētia tantūm commēsurabiles huiusmodi, vt maior ex illis possit plus quām minor quadrato lineaē sibi commensurabilis longitudine.

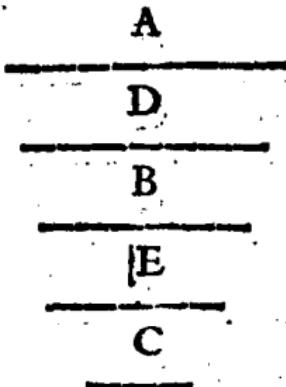

Problema 7. Propositio 31.

Reperi re duas lineaes mediales potentia tātūm commensurabiles rationalem superficiē cōtinentes, tales inquā vt maior possit plus quām minor quadrato lineaē sibi commensurabilis longitudine,

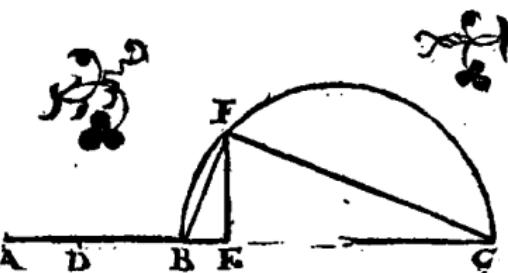
Problema 8. Propo-
sitio 32.

Reperi re duas lineaes mediales potentia tātūm commensurabiles medialem superficiem continentēs, huiusmo- di vt maior plus possit quām minor quadrato lineaē sibi commensurabilis longitudine.

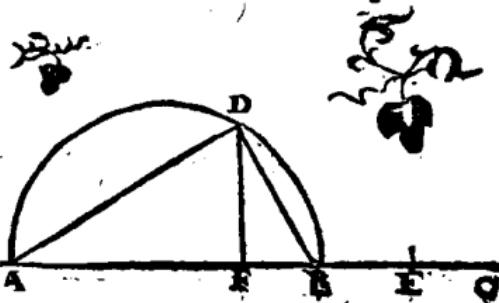
Problema 9. Propositio 33.

Reperire duas rectas potentia incommensurabiles, quarum quadrata simul addita faciant superficie rationale, parallelogrammum vero ex ipsis contentum sit mediale.

Problema 10. Propositio 34.

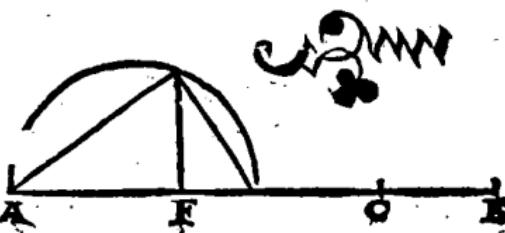
Reperire lineas duas rectas potentia incommensurabiles, conficientes compositum ex ipsis quadratis mediale, parallelogrammum vero ex ipsis contentum rationale.

Problema 11. Propositio 35.

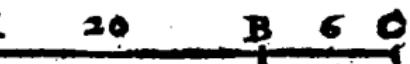
Reperire duas lineas rectas potentia incommensurabiles, cōficientes id quod ex ipsis quadratis cōponitur mediale, simul que

que parallelogrammū ex ipsis contētum,
mediale, quod præterea parallelogrammū
sit in-
cōmen-
surabi-
le cō-
posito
ex qua
dratis
ipsarūm.

PRINCIPIVM SENARIO- rum per compositionem.

Theorema 25. Propositio 36.

Si duæ rationales potētia tantūm commē-
surabiles cōponantur, total linea erit irra-
tionalis. Voce
tur autem Bi-

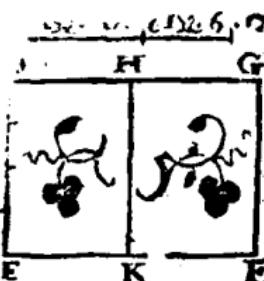
Theorema 26. Propositio 37.

Si duæ mediales potentia tantūm cōmen-
surabiles rationale continentēs cōponan-
tur, total linea
est irrationa-

Theo-

Theorema 27. Propositio 38.

Si duæ mediales potētia
tantūm cōmensurabiles
mediale continentēs cō
ponātur, tota linea est ir
rationalis: vocetur autē
Bimediale secundum.

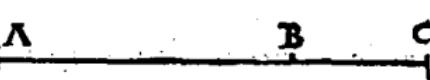

Theorema 28. Propositio 39.

Si duæ rectæ potentia īcommēsurabiles
cōponantur, conficientes compositū ex
quadratis ipsarū rationale, parallelogram
num verò ex ipsis contentū mediale, tota
linea recta est irrationalis. Vocetur autē linea maior.

Theorema 29. Propositio 40.

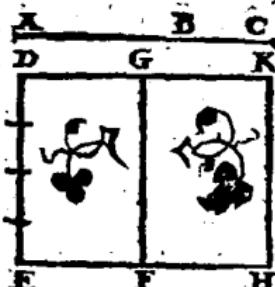
Si duæ rectæ potentia incōmensurabiles
componantur, confidentes compositū ex
ipsarū quadratis mediale, id verò q̄ sit ex
ipsis, rationale, tota linea est irrationalis.

Vocē-
tūr au tem potens rationale & mediale.

Theorema 30. Propositio 41.

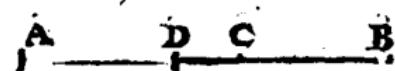
Si duæ rectæ potentia incommensurabiles
componantur, confidentes cōpositū ex
quadratis ipsarum mediale, & quod cōti
netur

netur ex ipsis, mediale,
& præterea incomensu-
rabile cōposito ex qua-
dratis ipsarū, tota linea
est irrationalis. Vocetur
autem potens duo me-
dialia.

Theorema 31. Propositio 42.

Binomium in unico tantum puncto diuiditur in sua nomina, id est in li-
neas ex quibus componitur.

Theorema 32. Propositio 43.

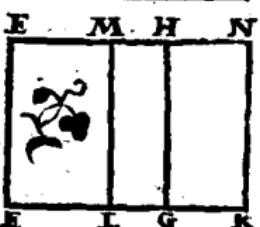
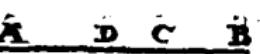
Bimediale prius in unico tantum punto diuiditur in sua
nomina.

Problema 33. Propo-

sitio 44.

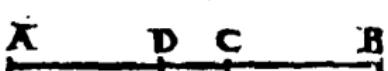
Bimediale secundum in
unico tantum punto diui-
ditur in sua nomina.

Problema 34. Proposi-

tio 45.

Linea maior in unico tantum in puncto diui-
ditur
in sua
nomina.

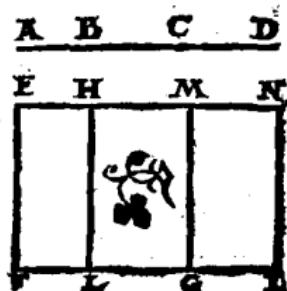

Theo-

Theorema 35. Propositio 46.
 Linea potēs rationale & mediale in vnico
 tātūm
 pūcto A D C B
 diuiditur in sua nomina.

Theorema 36. Pro-
 positiō 47.

Linea potēs duo media
 lia in vnico tantūm pū-
 cto diuiditur in sua no-
 mina.

DEFINITIONES secundæ.

Proposita linea rationali, & binomio diui-
 so in sua nomina, cuius binomij maius no-
 men, id est, maior portio possit plusquam
 minus nomen quadrato linea sibi, maiori
 inquam nomine, commensurabilis longi-
 tudine:

Si quidē maius nomen fuerit cōmensura-
 bile longitudine propositæ linea rationa-
 li, vocetur tota linea Binomium primum:

Si verò minus nomen, id est minor portio
 Binomij, fuerit cōmensurabile lōgitudi-
 ne

ne propositæ lineæ rationali, vocetur tota linea Binomium secundum.

3

Si verò neutrum nomen fuerit commensurabile longitudine propositæ lineæ rationali, vocetur Binomium tertium.

Rursus si maius nomen possit plusquā minus nomen quadrato lineæ sibi incommensurabilis longitudine.

4

Si quidem maius nomen est commensurabile longitudine propositæ lineæ rationali, vocetur tota linea Binomium quartum.

5

Si verò minus nomen fuerit commensurabile longitudine lineæ rationali, vocetur Binomium quintum.

6

Si verò neutrum nomen fuerit longitudine commensurabile lineæ rationali, vocetur illa Bihomium sextum.

D

Proble.iz. Pro-
positio 48:

E	16	F	12	G
				H

Reperire Binomium
primum.

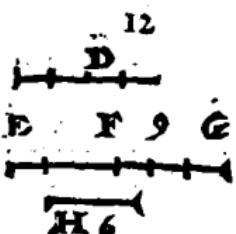
A.....	C...B
16	12 4

Proble-

Problema 13. Pro-
positio 49.

$\frac{9}{A \dots \dots C \dots B}$

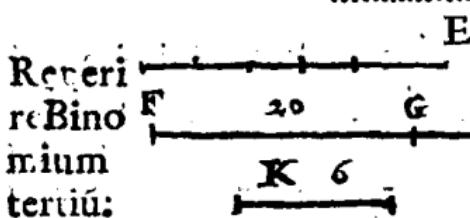
Reperire Binomium se-
cundum:

Problema 14. Pro-
positio 50.

$\frac{15}{A \dots \dots \dots C \dots \dots} \frac{5}{20} D$

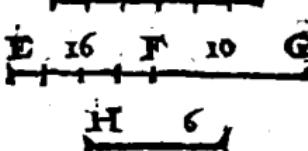
Reperi-
re Bino-
mium
tertiū:

Problema 15. Pro-
positio 51.

$\frac{10}{A \dots \dots \dots C \dots \dots \dots B} \frac{6}{\frac{16}{D}}$

Reperire Binomium
quartum:

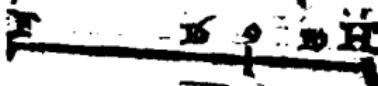
Proble-

Problema 16. Propo- A.....C....
fitio 52. 20

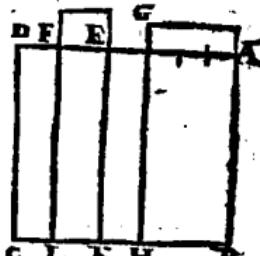
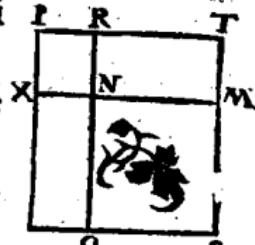
Reperire Binomii quintum. D 20 E 16 F 4

Probl. 17. Propo- A.....C.....B
positio 53. 16 D.....

Reperire Binoni- 20
mum sextum.

Theorema 37. Propositio 54.
Si superficies contēta fuerit ex rationali &
Binomi pri mo, linea quę illā su-
perficiem po-
test, est irrationalis, quæ Binomiū vocatur.

L Theore-

Theorema 38. Propositio 55.

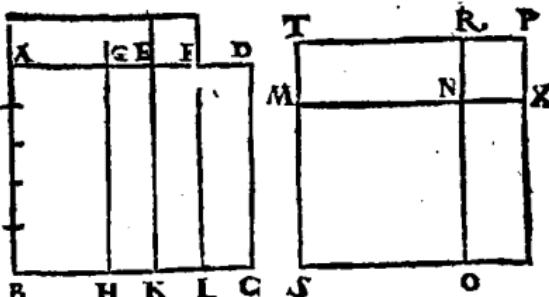
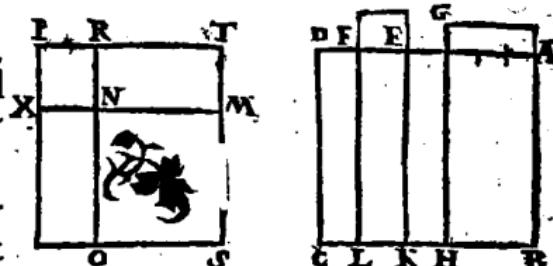
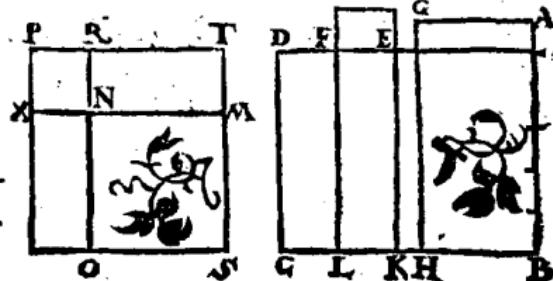
Si superficies cōtentā fuerit ex linea ratiō nali & Binomio secundo, linea potens illā superfi ciē est irratiō nalis, quę Bi mediale pri-
mum vocatur.

Theorema 39. Propositio 56.

Si superficies cōtineatur ex rationali & Bi nomio tertio, linea q̄ illā su perfi ciem po test, est irrationalis q̄ dicitur Bimediale secundū.

Theorema 40. Propositio 57.

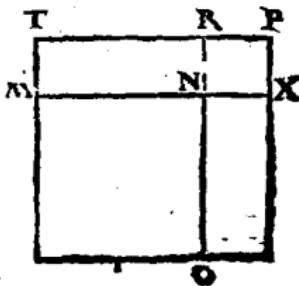
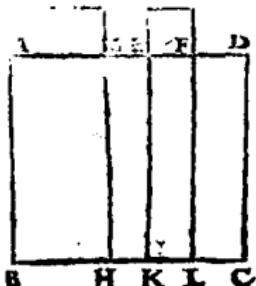
Si su perfi cies cōti nea tur ex rationa li & Bino mio

mio quarto, linea potens superficiem illā,
est irrationalis, quæ dicitur maior.

Theorema 41. Pro-
positio 58.

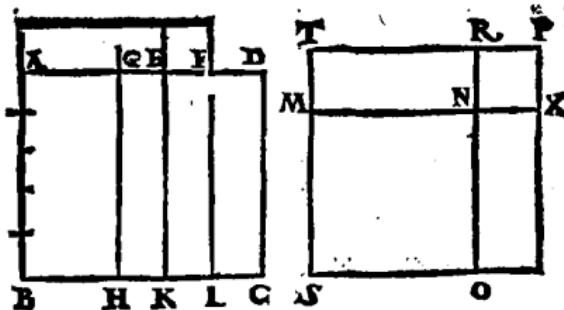
Si superficies cōtineatur ex rationali & Bi-
nomio quinto, linea quæ illam superficiē
potest
est ir-
ratio-
nalis,
quæ di-
citur
potēs
ratio-
nale & mediale.

Theorema 42. Pro-
positio 59.

Si superficies contineatur ex rationa-
li & Binomio sexto, linea quæ illam super-
ficiem potest est irrationalis, quæ dicitur
L 2 potens

136. EVCLID. ELEM BN. GEOM.
potens duo media la.

Theorema 43. Pro-
positio 60.

Quadratum Binomij se-
cundum lineam rationa-
lem applicatum, facit al-
terum latus Binomium
primum.

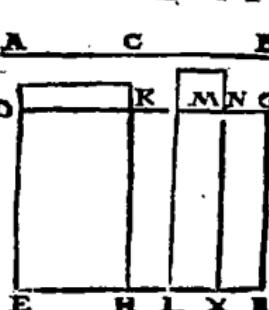
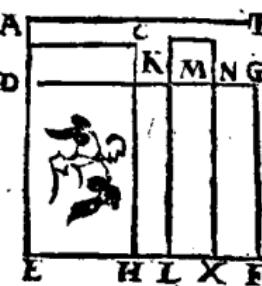
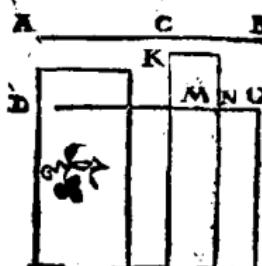
Theorema 44. Pro-
positio 61.

Quadratū Bimedialis pri-
mī secundum rationale
lineam applicatum, facit
alterum latus Binomiū
secundum.

Theorema 45. Pro-
positio 62.

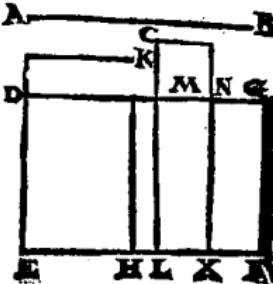
Quadratū Bimedialis se-
cūdī secundū rationale
applicatum, facit alterū
latus Binominū tertiu.

Theo-

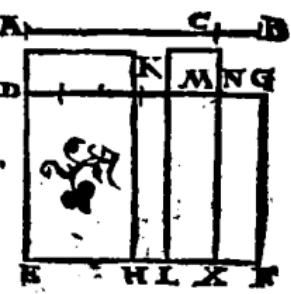
Theorema 46. Pro-
positio 63.

Quadratum lineæ mai-
oris secundum lineam ra-
tionalem applicatum, fa-
cit alterum latus Binomi-
um quartum.

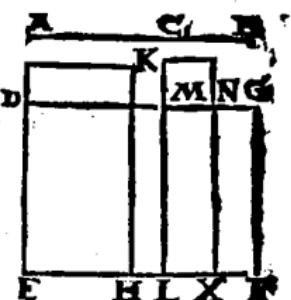
Theorema 47. Pro-
positio 64.

Quadratum lineæ potē-
tis rationale & mediale,
secundum rationale ap-
plicatū, facit alterum la-
tus Binomium quintū.

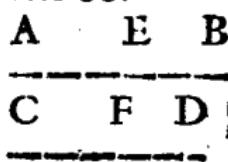
Theorema 48. Pro-
positio 65..

Quadratum lineæ poten-
tis duo medialia secundū
rationalem applicatum,
facit alterum latus Bino-
mium sextum.

Theorema 49. Propositio 66.

Linea longitudine; com-
mensurabilis Binomio est
& ipsa Binomium eiusdē
ordinis.

Theorema 50. Propositio 67.

Linea longitudine com- A E B
mensurabilis alteribimes-
dialium, est & ipsa bimedi B F D
ale etiam eiusdem ordinis.

Theorema 51. Propo- A E B
sition 68.

Linea cōmēsurabilis C F D
lineæ maiori, est & ip-
sa maior.

Theorema 52. Propositio 69.

Linea commēsurabilis lineæ potenti rati-
nale & mediale, est & A E B
ipsa linea potens ratio C F D
nale & mediale.

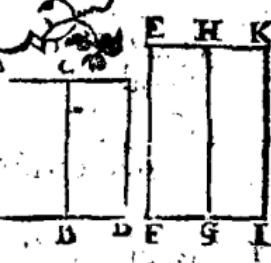
Theorema 53. Propositio 70.

Linea commensurabi-
lis lineæ potenti duo A E B
medialia, est & ipsa li-
nea potens duo medi- C F D
alia.

Theorema 54. Pro-
positio 71.

Si duæ superficies rationalis & medialis si-
mul componantur, linea quæ totâ suâ perfi-
ciem

ciem compositā potest,
est vna ex quatuor irra-
tionalibus, vel ea quæ di-
citur Binomium, vel bi-
mediale primum, vel li-
nea maior, vel linea po-
tēs rationale & mediale.

Theorema 55. Propositio 72.

Si duæ superficies me-
diales incommensurabi-
les simul componātur,
fiunt reliquæ duæ lineæ
irrationales, vel bime-
diale secundum, vel li-
nea potēs duo medialia

SCHOLIV M.

*Binomium & ceteræ consequentes linea irrationali-
les, neque sunt eadem cum linea mediæ, neque ipsa
inter se.*

Nam quadratum linea mediæ applicatum secun-
dum lineam rationalem, facit alterum latus linea
rationalem, & longitudine incommensurabilem li-
neæ secundum quam applicatur, hoc est, linea ratio-
nali, per 23.

Quadratum vero Binomij secundum rationalem ap-
plicatum, facit alterum latus Binomium primum,
per 60.

Quadratum verò Bimedialis primi secundum rationale applicatum, facit alterum latus Binomii secundum, per 61.

Quadratum verò Bimedialis secundi secundum rationale applicatum, facit alterum latus Binomii tertium, per 62.

Quadratum verò linea & maioris secundum rationalem applicatum, facit alterum latus Binomii quartum, per 63.

Quadratum verò linea & potētis rationale & mediale secundum rationale applicatum, facit alterū latus Binomium quintum, per 64.

Quadratum verò linea & potentis duo medialia secundum rationale applicatum, facit alterum latus Binomium sextum, per 65.

Cum igitur dicta latera, qua latitudines vocantur, differant & à prima latitudine, quoniam est rationalis, cum inter se quoque differant, eo quia sunt Binomia diuersorum ordinum: manifestum est ipsas lineas irrationales, differentes esse inter se.

SECVN.

S E C V N D V S O R D O A L-
terius sermonis, qui est de de-
tractione.

Principium seniorum per detractionē.

Theorema 56. Propo-
sitio 73.

Si de linea rationali detrahatur rationalis
potentia tantū commēsurabilis ipsi toti,
residua est irratio- A C B
tionalis, vocetur autē ——— | ———
Residuum.

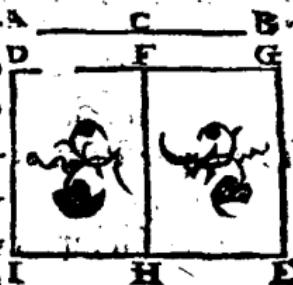
Theorema 57. Propo-
sitio 74.

Si de linea mediā detrahatur mediālis
potentia tantū cōmensurabilis toti linea,
quæ verò detracta est cū tota contineat su-
perficiem rationalem, residua est irratio-
nalis. Vocetur au- A C B
tem Residuū me ——— | ———
diale primum.

Theorema 58. Propo-
sitio 75.

Si de linea mediā detrahatur mediālis
L. 5 , [poten-

tentia tantum commen-
surabilis toti, quae verò
detracta est, cum tota co-
tineat superficiē media-
lē, reliqua est irrationalis.
Vocetur autem Resi-
duū mediale secundum

Theorema 57. Propo-
sitio 76.

Si de linea recta detrahatur recta potētia incomensurabilis toti, compositum autem ex quadratis totius lineā & lineā detractā sit rationale, parallelogrammū vero ex ijsdem contentum sit mediale, reliqua linea erit irrationalis. A C B
Vocetur autem linea mi- —————
nor.

Theorema 58. Propo-
sitio 77.

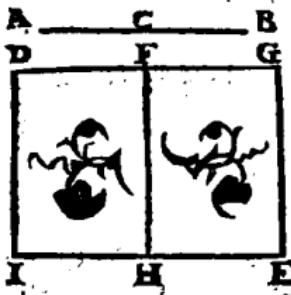
Si de linea recta detrahatur recta poten-
tia

tia incommensurabilis toti linea $\bar{e}$, compo-
sitū autem ex quadratis totius & linea $\bar{e}$ de-
tracta $\bar{e}$ sit mediale, parallelogrammum ve-
rò bis ex eisdem contentum sit rationale,
reliqua linea est irrationalis. Vocetur au-
tem linea faciens cum superficie rationa-
li totam super- A C B
ficiem media-
lem.

Theorema 59. Propo-
sitio 78.

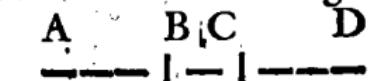
Si de linea recta detrahatur recta poten-
tia incommensurabilis toti linea $\bar{e}$, compo-
situm autem ex quadratis totius & linea $\bar{e}$
detracta $\bar{e}$ sit mediale, parallelogrammum
verò bis ex ijsdem sit etiam mediale: præ-
terea sint quadrata ipsarum incommensu-
rabilia parallelogrammo bis ex ijsdem co-
tento , reliqua linea est irrationalis.
Vocetur autem linea faciens cum super-
ficio

ficie mediali
totam super-
ficiem medi-
alem.

Theorema 60. Propositio 79.

Residuo vnica tantum linea recta coiungitur ratiohalis, potentia tantum commensurabilis toti linea.

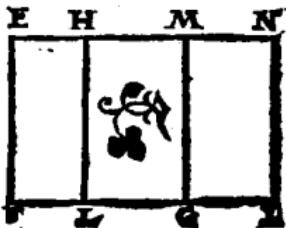

Theorema 61. Propositio 80.

Residuo mediali primo, vnica tantum linea coniungitur medialis, potentia tantum commensurabilis toti, ipsa cum tota continens rationale.

Theorema 62. Pro-
positio 81.

Residuo mediali secundo vnica tantum coiungitur medialis, potentia tantum commensurabilia toti ipsa cum tota continens mediale.

Theorema 63. Propositio 82.

Lineae minori vnica tantum recta coiungitur

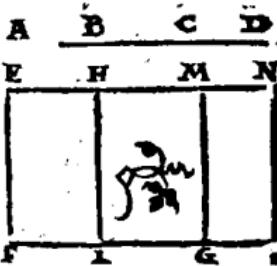
tur potentia incommensurabilis toti, faciens cum tota compositum ex quadratis ipsarum rationale, id A B C D verò parallelogrammum, quod bis ex ipsis fit, mediale.

Theorema 64. Propositio 83.

Lineæ facienti cum superficie rationali totam superficiem medialem, vni cetera tantum coniungitur linea recta potentia incommensurabilis toti, faciens autem cum tota compositum ex quadratis ipsarum, mediale, id verò quod fit A B C D bis ex ipsis, rationale.

Theorema 65. Propositio 84.

Lineæ cum mediali superficie facienti totam superficiem medialem, vni cetera tantum coniungitur linea potesta toti incommensurabilis, faciens cum tota compositum ex quadratis ipsarum mediale, id verò quod fit bis ex ipsis etiam mediale, & præterea faciens compositum ex quadratis ipsarum incommensurabile ei quod fit bis ex ipsis.

DE-

146 EVC LID A. ELEMENTA. GEOM
DEFINITIONES
TER TIAE.

Proposita linea rationali & residuo.

1 Si quidem tota, nempe composita ex ipso
residuo & linea illi coniuncta, plus potest
quam coniuncta, quadrato lineæ sibi co-
mensurabilis longitudine, fueritq; tota
longitudine commensurabilis lineæ pro-
positæ rationali, residuum ipsum vocetur
Residuum primum.

2 Si verò coniuncta fuerit longitudine com-
mensurabilis rationali, ipsa autem tota
plus possit quam coniuncta, quadrato li-
neæ sibi longitudine commensurabilis;
residuum vocetur Residuum secundū.

3 Si verò neutra linearū fuerit longitudine
commensurabilis rationali, possit autem
ipsa tota plusquam coniuncta, quadrato
lineæ sibi longitudine commensurabilis;
vocetur Residuum tertium.

Rursus si tota possit plus quam coniun-
cta, quadrato lineæ sibi longitudine incō-
mensurabilis.

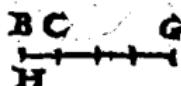
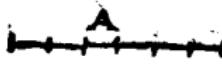
4 Et quidem si tota fuerit longitudine com-
men-

mensurabilis ipsi rationali, vocetur Residuum quartum.

Si verò coniuncta fuerit lógitudinē comensurabilis rationali, & tota plus posset quam coniuncta, quadrato lineæ sibi longitudine incommensurabilis, vocetur Residuum quintum.

Si verò neutra linearum fuerit comensurabilis lógitudine ipsi rationali, fuerit quæ tota potentior quam coniuncta, quadrato lineæ sibi lógitudine incommensurabilis, vocetur Residuum sextum.

Problema 18. Propositio 85.

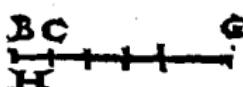

Reperire primum Residuum.

16

D.....F.....E

Problema 19. Propositio 86.

Reperire secundum Residuum.

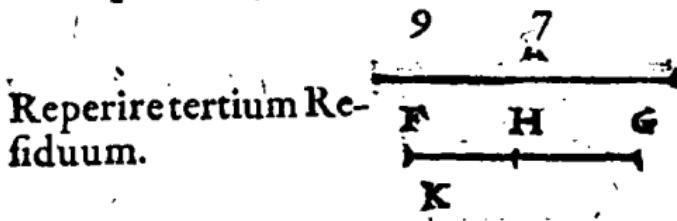
D.....F.....E

27

9

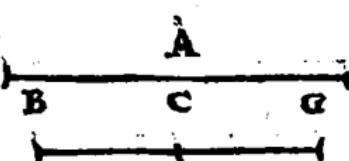
Proble-

Problema 20. Pro- 12
positio 87. B.....D.....C

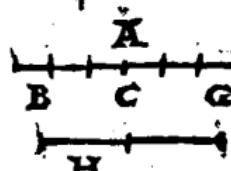
Reperi re tertium Re-
siduum.

Probl. 21. Pro-
positio 88.

Reperi re
quartū Resi- D.....F....E
duum.

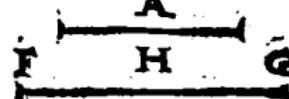
Problema 22. Pro-
positio 89.

Reperi re quintum Re-
siduum:

D.....F....E

Problema 23. Propo-
positio 90.

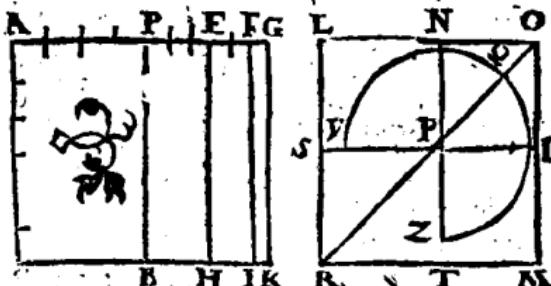
Reperi re sextum Resi-
duum:

E.....

Theo-B.....D.....C,

Theorema 66. Propositio 91.

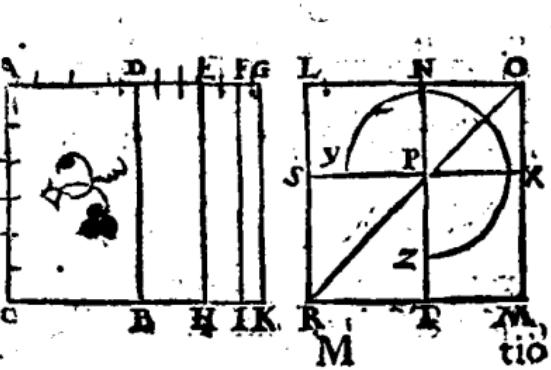
Si superficies cōtineatur ex linea rationali & resi-
duo
duo
primo
linea,
quæ il-
lā sup-
ficiem
potest, est residuum.

Theorema 67. Propositio 92.
Si superficies cōtineatur ex linea rationali & resi-
dub
secū-
do, li-
nea q
illam
su pfi-
ciē potest, est residuum mediale primum.

Theorema 68. Propositio 93.

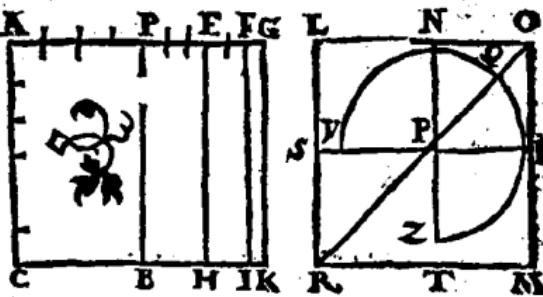
Si sup-
ficies cō-
tine-
tur ex
linea ra-
tionali
& resi-
duo ter-

150 EUCLED. ELEMENT. GEOM.
tio, linea quæ illam superficiem potest, est
residuum mediale secundum.

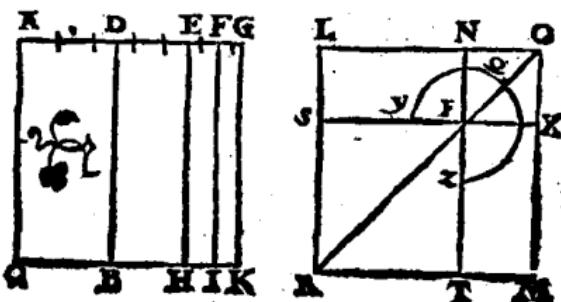
Theorema 69. Propositio 94.

Si superficies cōtineatur ex linea rationali
& residuo duo
quarto
linea q̄
illā su-
perfici-
em po-
test, est linea minor.

Theorema 70. Propositio 95.

Si superficies cōtineatur ex linea rationali
& residuo quinto, linea quæ illā superficie
potest, est ea quæ dicitur cum rationali su-
pèrfi-
cie fâ
ciens
totā
me-
dia-
lem.

Theorema 71. Propo-
sitio 96.

Si superficies cōtineatur ex linea rationali
&

& residuo sexto, linea quæ illam superficiem
pot, est ea quædi-
citur facies cum me-
diali superficie totam medialem.

Theorema 72. Pro-
positio 97.

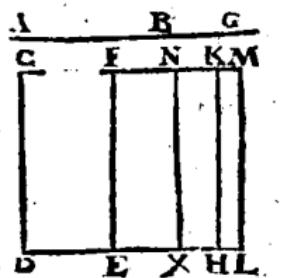
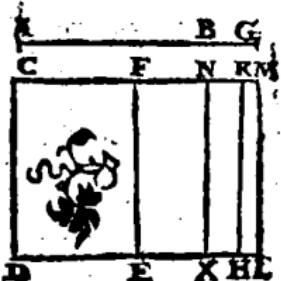
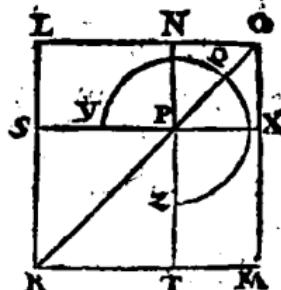
Quadratum residui secun-
dum lineam rationalem ap-
plicatum, facit alterum lat.
residuum primum.

Theorema 73. Pro-
positio 98.

Quadratum residui me-
dialis primi secundū ra-
tionalem applicatū, fa-
cit alterū latus residuuū
secundum.

Theorema 74. Pro-
positio 99.

Quadratū residui me-
dialis secūdi secundum
rationale applicatū, fa-
cit alterū latus residuuū
tertium.

M 5 Theor

Theorema 75. Propo-
sitio 100.

Quadratū lineæ, mino-
ris secundum rationale
applicatum, facit alterū
latus residuum quartū.

Theorema 76. Pro-
positio 101.

Quadratū lineæ cum rati-
onali superficie facie-
tis totam medialem, se-
cundum rationale ap-
plicatum, facit alterum
latus residuum quintum.

Theorema 77. Pro-
positio 102.

Quadratum lineæ cum
mediali superficie facie-
tis totam medialem, se-
cundum rationale ap-
plicatum, facit alterum
latus residuum sextum.

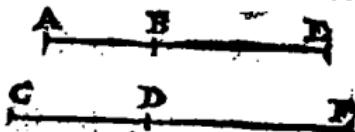
Theorema 78. Propositio 103.

Linea residuo co-
mēsurabilis lōgi-
tudine, est & ipsā
residuum, & eiusdem ordinis.

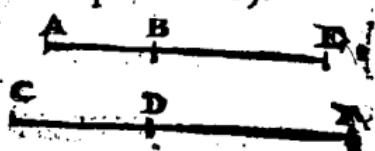
Theorema 79. Propositio 104.
Linea cōmensurabilis residuo mediali, est
&

& ipsa residuum me-
diale, & eiusdem or-
dinis.

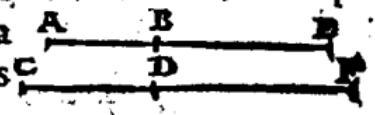
Theorema 80. Propositio 105.

Linea commensura-
bilis linea minori,
est & ipsa linea mi-
nor.

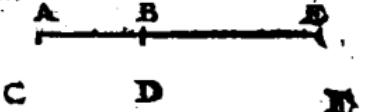
Theorema 81. Propositio 106.

Linea commensura-
bilis linea cu rationa-
li superficie facienti tota mediale, est & ip-
sa linea cum rationa-
li superficie faciens
totam medialem.

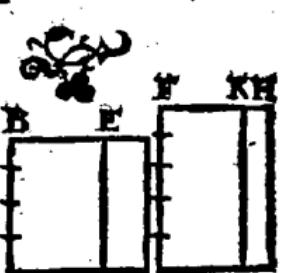
Theorema 82. Propositio 107.

Linea commensurabilis linea cu mediali
superficie facienti totam medialem,
est & ipsa cum me-
diali superficie faciens totam medialem.

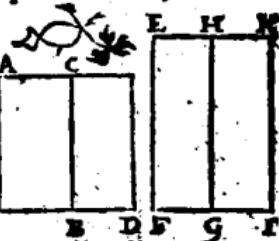
Theorema 83. Propositio 108.

Si de superficie rationali
detrahatur superficies
medialis, linea quæ reli-
quæ superficiem potest,
est alterutra ex duabus
irrationalibus, aut resi-
dua, aut linea minor.

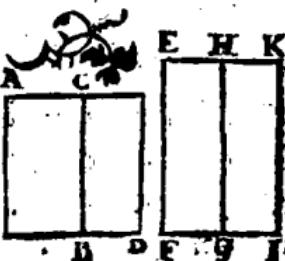

Theorema 84. Propositio 109.

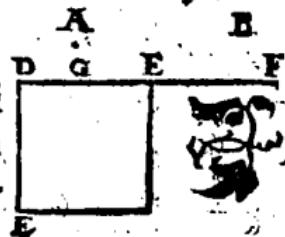
Si de superficie media-
li detrahatur superfici-
es rationalis, aliæ duæ
irrationales fiūt, aut re-
siduum mediale primū
aut cù rationali superfi-
ciem faciens totam medialem.

Theorema 85. Pro-
positio 110.

Si de superficie mediali detrahatur super-
ficies medialis q̄ sit in-
commensurabilis toti, re-
liquæ duæ fiunt irratio-
nales, aut residuum me-
diale secundum, aut cù
mediali superficie faci-
ens totam medialem.

Theorema 86. Pro-
positio III.

Linea quæ Residuum di-
citur, non est eadem cum
ea quæ dicitur Binomi-
um.

SCHO-

SCHOLIV M.

Linea qua Residuum dicitur, & cetera quinque eā consequentes irrationales, neque linea medialis neque sibi ipsa inter se sunt eadem. Nam quadratum lineæ medialis secundum rationalem applicatum, facit alterum latus, rationalem lineam longitudine incommensurabilem ei, secundum quam applicatur, per 23.

Quadratum vero residui secundum rationalem applicatum, facit alterum latus residuum primum per 97.

Quadratum vero residui medialis primi secundum rationalem applicatum, facit alterum latus residuum secundum per 98.

Quadratum vero residui medialis secundi, facit alterum latus residuum tertium, per 99.

Quadratum vero linea minoris, facit alterum latus residuum quartum, per 100.

Quadratum vero linea cum rationali superficie facientis totam medialem, facit alterum latus residuum quintum, per 101.

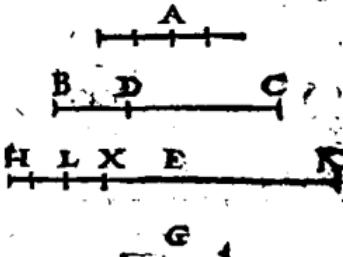
Quadratum vero lineæcum mediali superficie facientis totam medialem, secundum rationalem applicatum, facit alterum latus residuum sextum, per 102.

Cum igitur dicta latera, qua sunt latitudines cuiusque parallelogrammi unicuique quadrato equalis & secundum rationalem applicatis, differant & à primo latere, & ipsa inter se (nam à primo differunt: quoniam sunt resi-

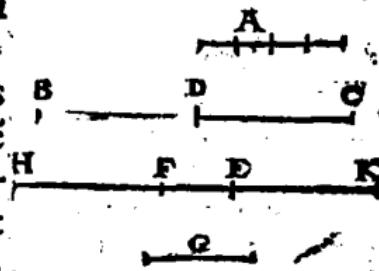
dua non eiusdem ordinis) constat ipsas quoque lineas irrationales inter se differentes esse. Et quoniam demonstratum est, Residuum non esse idem quod Binomium, quadrata autem residus & quinque linearum irrationalium illud consequentum, secundum rationalem applicata, faciunt altera latera ex residuis eiusdem ordinis cuius sunt & residua, quorum quadrata applicantur rationali similiter & quadrata Binomij & quinque linearum irrationalium illud consequentum, secundum rationalem applicata, faciunt altera latera ex Binomij eiusdem ordinis, cuius sunt & Binomia, quorum quadrata applicantur rationali. Ergo linea irrationales quae cosequuntur Binomium, & quae consequuntur residuum, sunt inter se differentes. Quare dicta linea omnes irrationales sunt numero 13.

1 Mediais.	primum.
2 Binomium.	10 Residuum mediale secundum.
3 Bimediale primum.	11 Minor.
4 Bimediale secundum.	12 Faciens cum rationali superficie totam medialem.
5 Maior.	13 Faciens cum mediali superficie totam medialem.
6 Potens rationale & mediale.	
7 Potens duo medialia.	
8 Residuum	
9 Residuum mediale	

Theorema 87. Propositio 112.
Quadratū lineæ rationalis secundum Bi-
nomiū applicatū,
facit alterū latus
residuum, cuius no-
mīna sunt cōmen-
surabilia Binomij
nominibus, & in
eadē proportionē
præterea id quod fit Residuum, eundem
ordinem retinet quem Binomium.

Theorema 88. Propositio 113.
Quadratū lineæ rationalis secūdum resi-
dūm applicatū, facit alterū latus Bi-
nōmīum, cuius nomi-
na sunt cōmensu-
rabilia nominibus
residui, & in eadē
proportionē: præ-
terea id quod fit
Binomisi, est eiuf-
dem ordinis, cuius & Residuum.

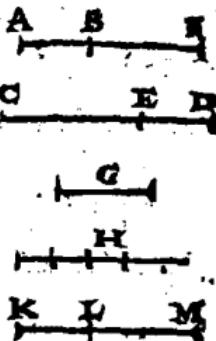

Theorema 89. Propo-
 sitio 114.

Si parallelogrammū continetur ex resi-

M § d.

duo & Binomio, cuius nomina sunt cōmensurabilia
nominibus residui & in ea-
dē proportionē, linea quæ
illam superficiem potest,
est rationalis.

Theorema 90. Propositio 115.

Ex linea mediā nascūtur lineæ irrationa-
les innu-

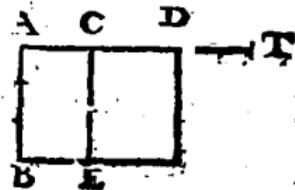
A
merabi-

les, qua-
rum nul-

- - - - I
lavilli an

te dicta-
rum ea-

- - - - D
dem sit.

Propositio 116.

Propositū nobis esto de-
mōstrare in figuris qua-
dratis diametrū esse lon-
gitudinē incōmensura-
bilem ipsi lateri.

E...H...P

G...

A...B...

159

EVCLIDIS

ELEMENTVM

VNDECIMVM, ET SOLIDORVM

primum.

DEFINITIONES.

1
Solidum, est quod longitudinem, latitudinem, & crassitudinem habet.

2
Solidi autem extreum est superficies.

3
Linea recta est ad planum recta, cùm ad rectas oēs lineas, à quibus illa tangitur, quæque in proposito sunt plano, rectos angulos efficit.

4
Planum ad planum rectum est, cùm rectæ lineæ, quæ cōmuni planorum sectioni ad rectos angulos in uno planorum ducūtur, alteri piano ad rectos sunt angulos.

5
Rectæ lineæ ad planū inclinatio, acutus est angulus, ipsa insidente linea & adiūcta altera comprehēsus, cùm à sublimi recte illius lineæ termino deducta fuerit p̄p̄dicularis,

360. EVCLID. ELEMENT. GEOM.
latiſ, atq; à puncṭo quod perpendiculařiſ
in ipſo plano fecerit, ad prōpositę illius li-
neā exteſſum, quod in eodē eſt plano,
altera recta linea fuerit adiuncta.

6

Plani ad planū inclinatio, acutus eſt angu-
lus rectis lineis contentus, quæ in utroque
planorum ad idem cōmuniſ sectionis pū-
ctū ductæ, rectos ipsi ſectioni angulos effi-
ciunt.

7

Planum ſimiliter inclinatum eſſe ad pla-
num, atq; alterum ad alterum dicitur, cū
dicti inclinationum anguli inter ſe ſunt e-
quales.

8

Parallēla plānā, ſunt quæ eodem non inci-
idunt, nec concurſunt.

9

Similes figuræ ſolidæ, ſunt quæ ſimilibus
planis, multitudine & equalibus cōtinētur,

10

Aequalēs & ſimiles figuræ ſolidē ſunt, quæ
ſimilibus plānis, multitudine & magnitu-
dine & equalib⁹ cōtinēntur.

11

Solidus angulus, eſt plānum quam duarū
linearū, quæ ſe multū contingant, nec
in eadem ſint ſuperficie, ad omnes lineas
inclinatio.

Aliter.

Aliter.

Solidus angulus, est qui pluribus quā duobus planis angulis in eodem non cōsistentibus piano, sed ad vñū punctū collectis, continetur.

12

Pyramis, est figura solida quæ planis cōtinetur, ab uno piano ad vnum punctū collecta.

13

Prisma, figura est solida quæ planis cōtinetur, quorum aduersa duos sunt & æqualia & similia & parallela, alia verò parallelogramma.

14

Sphēra est figura, quæ cōuerto circum qui escentem diametrum semicirculo cōtinetur, cùm in eundem rursus locū restitutus fuerit, vnde moueri cœperat.

15

Axīs autem sphæræ, est quiescēs illa linea circum quam semicirculus conuertitur.

16

Centrum verò sphæræ est idē, quod & semicirculi.

17

Diameter autem sphæræ, est recta quædā linea per centrum ducta, & vtrinq; à sphæræ superficie terminata.

Cænus

Conus est figura, quæ conuerso circū qui-
escens alterum latus eorum quæ rectū, an-
gulum continēt, orthogōnio triangulo
continetur, cùm in eundem rursus locum
illud triangulum restitutum fuerit, vnde
moueri cœperat. Atq; si quiescens recta li-
nea æqualis sit alteri, quæ circum rectū an-
gulum conuertitur, rectangulus erit Co-
nus: si minor, amblygonius: si verò ma-
ior, oxygonius.

Axīs autem Coni, est quiescens illa linea;
circum quam triangulum vertitur:

Basis verò Coni, circulus est, qui à circū du-
cta linea recta describitur.

Cylindrus figurā est, quæ conuerso circū
quiescens alterum latus eorum quæ rectū
angulum continēt, parallelogrammo or-
thogōnio comprehenditur, cùm in eundem
rursus locum restitutum fuerit illud pa-
llelogrammū, vnde moueri cœperat.

Axīs autem Cylindri, est quiescens illa re-
cta linea, circum quam parallelogrammum
vertitur.

Bases verò cylindri, sunt circuli à duobus
ad-

aduersus lateribus quæ circumaguntur,
descripti.

24

Similes coni & cylindri, sunt quorū & axes & basiū diametri proportionales sunt:

25

Cubus est figura solida, quæ sex quadratis æqualibus continetur.

26

Tetraedrū est figura, quæ triāgulis quatuor æqualibus & æquilateris continetur:

27

Octaedrū figura est solida, quæ octo triangulis æqualibus & æquilateris continetur.

28

Dedecaedrum figura est solida, quæ duodecim pentagonis æqualibus, æquilateris, & æquiangulis continetur.

29

Eicosaedrum figura est solida, quæ triāgulis viginti æqualibus & æquilateris continetur:

Theorema I. Propo-
fitio I.

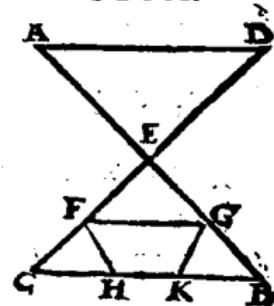
Quædā rectæ linēę pars
in subiecto quidem nō
est plano, quædā vero
in sublimi.

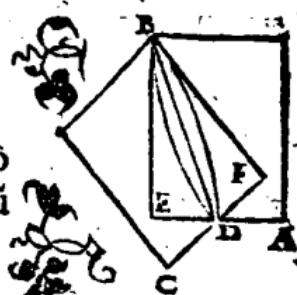
Theo-

Theorema 2. Propo-
sitio 2.

Si due recte lineæ se mu-
tuò secet, in uno sūt pla-
no: atque triangulum
omne in uno est plāno.

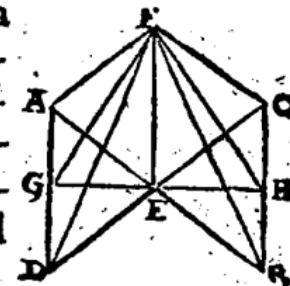
Theorema 3. Propo-
sitio 3.

Si duo plana se mutuò
secant, communis eorū
sectio est recta linea.

Theorema 4. Propositio 4.

Si recta linea rectis dua-
bus lineis se mutuò se-
cantibus, in communis se-
ctione ad rectos angu-
los insistat illa ducto et
iam per ipsas plano ad
angulos rectos erit.

Theorema 5. Pro-
positio 5.

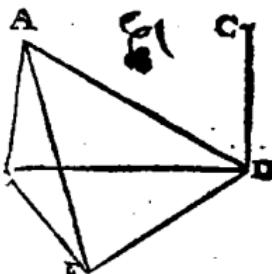
Si recta linea rectis tribus li-
neis se mutuò tangentibus,
in communis sectione ad re-
ctos angulos insistat, illæ
tres recte in uno sunt plāno.

Theo-

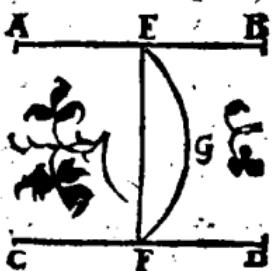
Theorema 6. Pro-
positio 6.

Si duæ rectæ lineæ eidē
plano ad rectos sint an-
gulos, parallelæ erūt il-
læ rectæ lineæ.

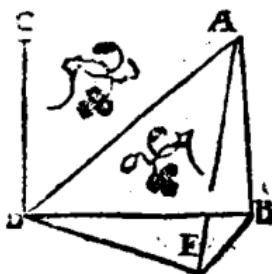
Theorema 7. Propositio 7.

Si duæ sint parallelæ rectæ lineæ, in quarū
utraque sumpta sint que A E B
libet pūcta, illa linea que
ad hæc puncta adiungi-
tur, in eodem est cū pa-
rallelis plano.

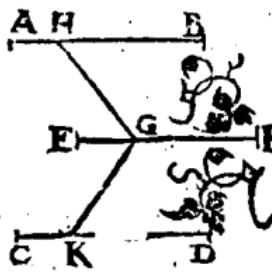
Theorema 8. Pro-
positio 8.

Si duæ sint parallelæ re-
ctæ lineæ, quarum alte-
ra ad rectos cuidam pla-
no sit angulos, & reliqua
eidē plano ad rectos an-
gulos erit.

Theorema 9. Pro-
positio 9.

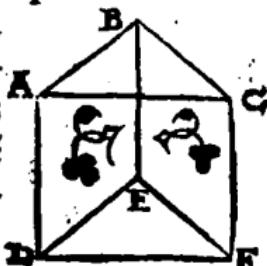
Quæ eidem rectæ lineæ
sunt parallelæ, sed nō in
eodem cū illa plano, hæ
quoque sunt inter se pa-
rallelæ.

Theo-

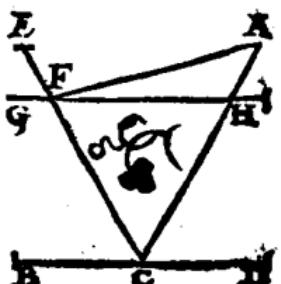
Theorema 10. Propositio 10.

Si duæ rectæ lineæ se mutuò tangentes ad duas rectas se mutuò tangentes sint paralleles, non autem in eodem plano, illæ angulos æquales comprehendent.

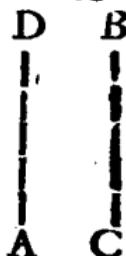
Problema 1. Propositio 11.

A dato sublimi punto, in subiectum planū perpendicularē rectā lineam ducere.

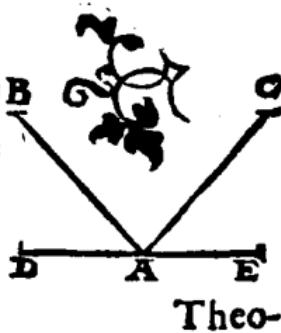
Problema 2. Propositio 12.

Dato plano, à punto quod in illo datum est, ad rectos angulos rectam lineam excitare.

Theorema II. Propositio 13.

Dato plano, à punto quod in illo datum est, duæ rectæ lineæ ad rectos angulos non excitabuntur ad easdem partes.

Theorema 12. Propo-
sitio 14.

Ad quæ plana, eadem re-
cta linea recta est, illa sùt
parallelæ.

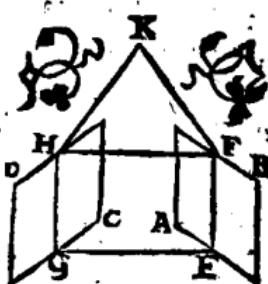
Theorema 13. Propositio 15.

Si duæ rectæ lineæ se mu-
tuò tangentes ad duas re-
ctas se mutuò tangentes
sint parallelæ, non in eo-
dem consistentes plano,
parallelæ sunt quæ per il-
læ ducuntur plana.

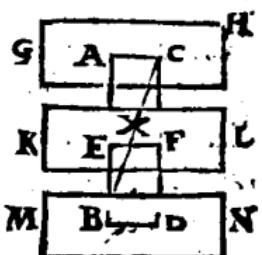
Theorema 14. Propo-
sitio 16.

Si duo plana parallela
planò quoipiam secètur,
communes illorum se-
ctiones sunt parallelæ.

Theorema 15. Propo-
sitio 17.

Si duæ rectæ lineæ paral-
lelis planis secètur, in eas
dem rationes secabútur.

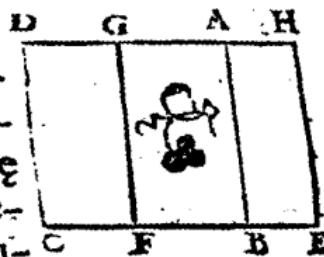

N 2   Theo-

Theorema 16. Propo-

sitione 18.

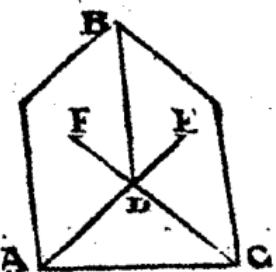
Si recta linea plano cui-
Piam ad rectos sit angu-
Llos, illa etiam omnia que
Per ipsam plana, ad re-
Ecotos eidem plano angu-
Llos erunt.

Theorema 17. Propo-

sitione 19.

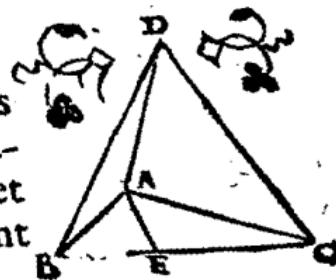
Si duo plana se mutuò se-
Cantia plano cuiusdam ad re-
Ecotos sint angulos, comu-
Nnis etiam illorum sectio
ad rectos eidem plano an-
gulos erit.

Theorema 18. Propo-

sitione 20.

Si angulus solidus planis
tribus angulis contineat-
tur, ex his duo quilibet
ut ut assumpti tertio sunt
maiores.

Theorema 19. Propo-

sitione 21.

Solidus omnis angulus
minoribus continetur,
quam rectis quatuor an-
gulis planis.

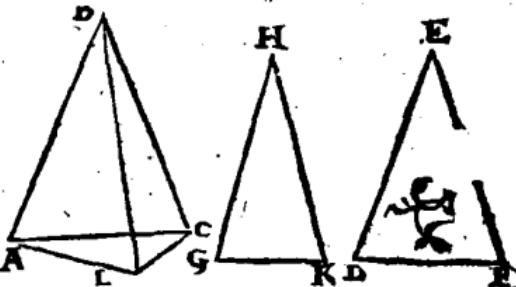

Theo-

Theorema 20. Propositio 22.

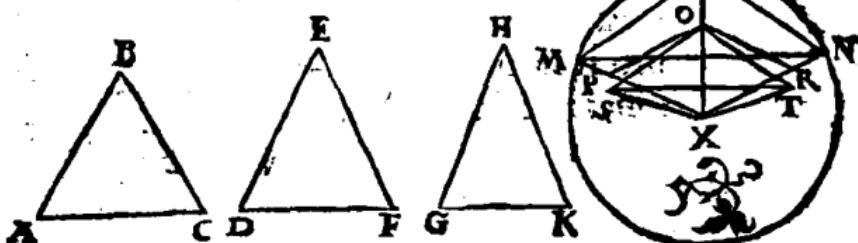
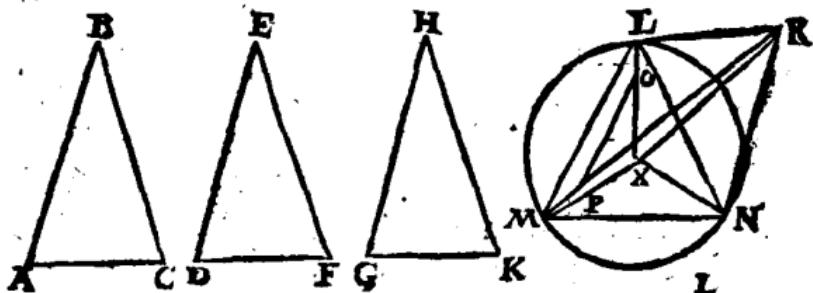
Si planis tres anguli equalibus rectis continetur lineis, quorum duo ut libet assumpti, tertio sint maiores, triangulum constitui potest ex

lineis æquales, illas reætas conjugéti-bus.

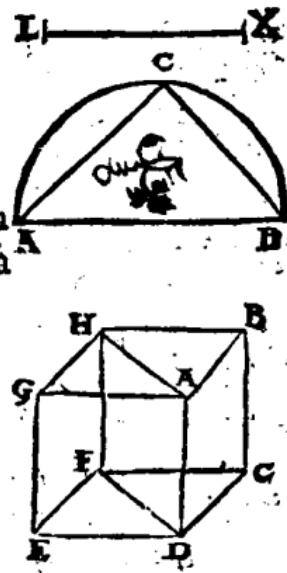
Problema 3. Propositio 23.

Ex planis tribus angulis, quorum duo ut libet assumpti tertio sint maiores, solidum angulum constituere. Decet autem illos tres angulos rectis quatuor esse minores.

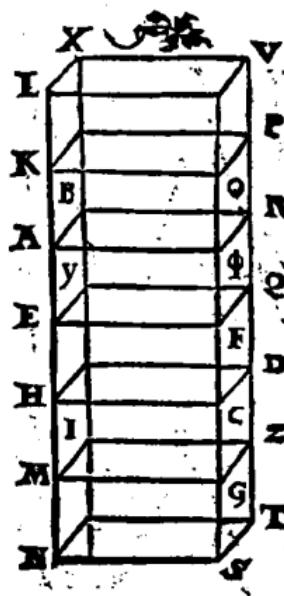

Theorema 21. Propo-
sitio 24.

Si solidum parallelis pla-
nis contineatur, aduersa
illius plana & æqualia
sunt & parallelogram-
ma.

Theorema 22. Propo-
sitio 25.

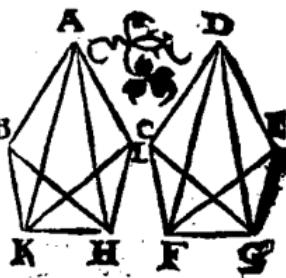
Si solidum parallelis
planis contentū plāno
seetur aduersis planis
parallelo, erit quēad-
mōdum basis ad ba-
sim, ita solidum ad so-
lidum.

Proble-

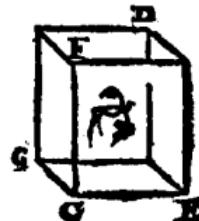
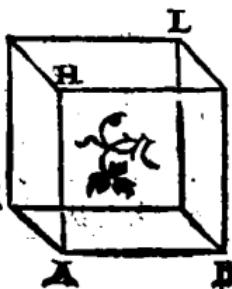
Problema 4. Pro-
positio 26.

Ad datam rectam linea-
eiusque punctū, angu-
lum solidum constitu-
ere solido angulo dato
æqualcm.

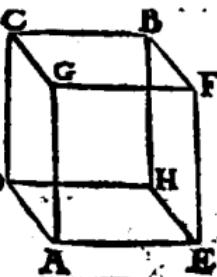
Problema 5. Propositio 27.

A data recta, dato solido parallelis planis
comprehenso simile & similiter positum
solidū
parallelis planis con-
tētum
d escri-
bere.

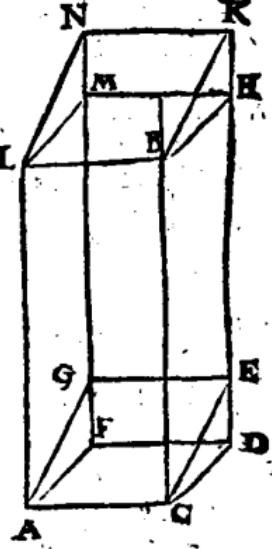
Theorema 23. Propositio 28.

Si solidū parallelis planis comprehēsum,
ducto per aduersorum planorum diag-
niospla-
no se-
ctū sit,
illud so-
lidū ab
hoc pla-
no bifa-
riām secabitur.

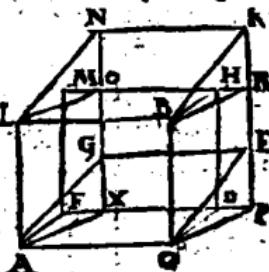

Theorema 34. Pro-
positio 29.

Solida parallelis planis comprehendēta, quæ super eandem basim, & in eadē sunt altitudine, quo rum insistētes lineæ in ijsdem collocantur rectis lineis, illa sūt inter se æqualia.

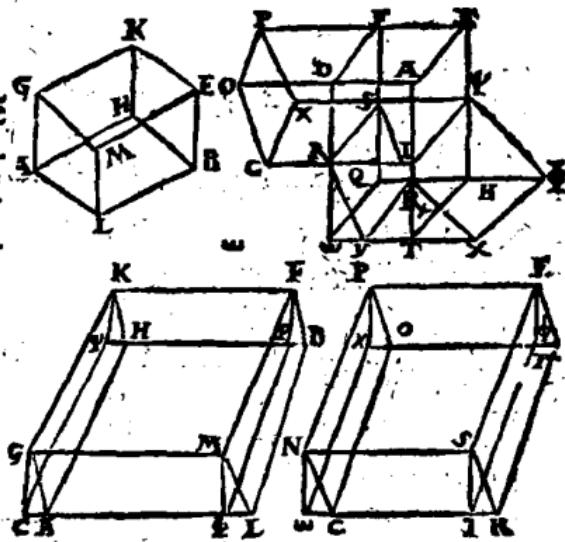
Theorema 25. Pro-
positio 30.

Solida parallelis planis circumscripta, quæ super eandem basim & in eadē sunt altitudine, quo rum insistentes lineæ non in ijsdem reperiuntur rectis lineis, illa sunt inter se æqualia.

Theorema 26. Pro-
positio 31.

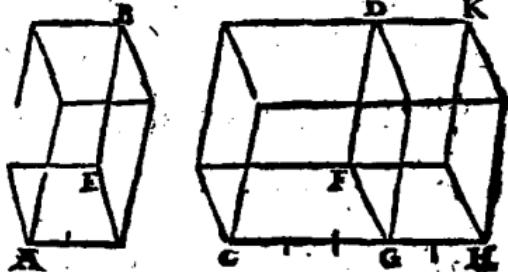
Solida parallelis planis circumscripta, quæ in

in eadē
sunt al-
titudi-
ne, &
qualia
sunt in
ter se.

Theorema 27. Pro-
positio 32.

Solida parallelis planis circumscripta, qua-
eiusdem
sunt alti-
tudinis,
eam ha-
bēt inter
se ratio-
nē, quam
bases.

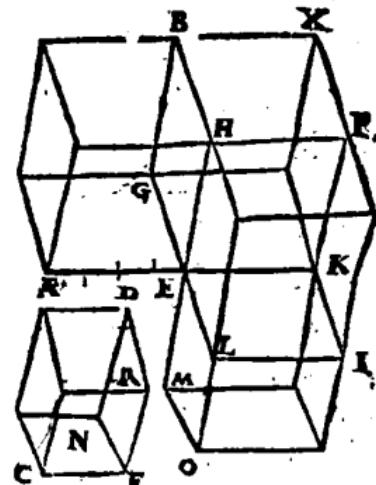

N s The-

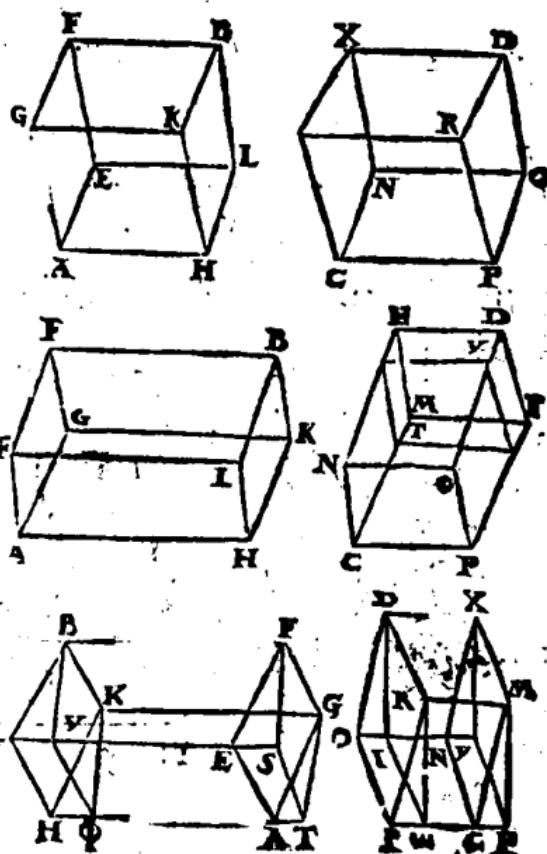
Theor.28. Pro-
positio 33.

Similia solida pa-
rallelis planis cir-
cunscripta habet
inter se ratione
homologorum
laterum triplica-
tam.

Theor.29. Pro-
positio 34.

Aequa-
lium so-
lidorum
parallelis
planis cote
torum
bases cu
altitudi
nibus re
ciprocatur. Et
solida
parallelis
planis cote
ta, quo-
rum bases
cum al-
titudi-

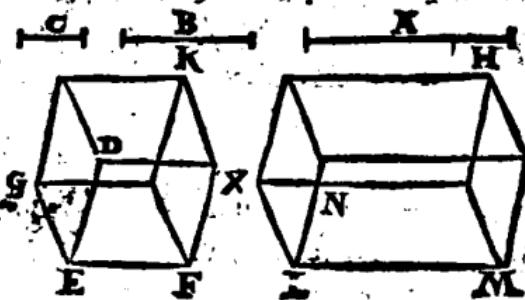
nibus reciprocantur, illa sunt æqualia.

Theorema 30. Propositio 35.

Si duo plani sint anguli æquales, quorū verticibus sublimes rectæ lineæ insistant, quæcum lineis primò positis angulos contineant æquales, vtruncq; vtriq; in sublimibus autem lineis quælibet sumpta sint pùcta, & ab his ad plana in quibus consistunt anguli primū positi, ductæ sint perpendicularares, ab earū verò punctis, quæ in planis signata fuerint, ad angulos primū positos ad iunctæ sint, rectæ lineæ, hæ cù sublimibus æquales angulos comprehendent.

Theorema 31. Propositio 36.

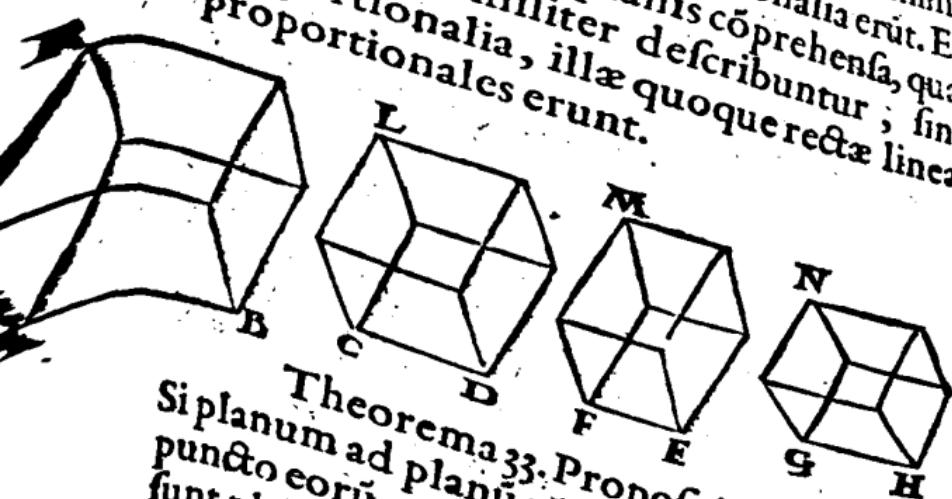
Si rectæ tres lineæ sint proportionales, quod

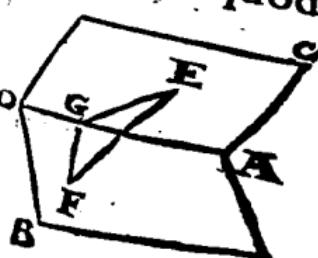
ex

176. E V C L I D. ELEMENT. EOCM.
Ex his tribus sit solidum parallelis planis
contentum, æquale est descripto à media
linea solido parallelis planis compreheso,
quod æquilaterum quidem sit, sed ante-
dicto æquiangulum.

Theorema 32. Propositio 37.
Si rectæ quatuor lineæ sint proportiona-
les, illa quoque solida parallelis planis cō-
tentæ, quæ ab ipsis lineis & similia & simili-
ter describuntur, proportionalia erunt. Et
si solida parallelis planis cōprehensa, quæ
& similia & similiter describuntur, sint
proportionalia, illæ quoque rectæ linea-
proportionales erunt.

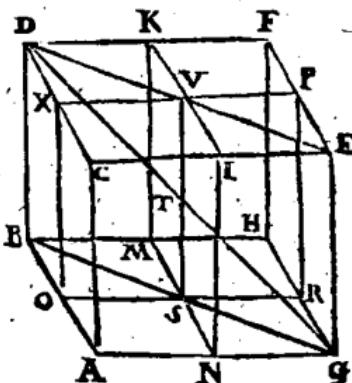
Theorema 33. Propositio 38.
Si planum ad planū rectum fit, & à quodā
puncto eorū quæ in uno
sunt planorū perpendiculari-
cularis ad alterum ducta
fit, illa quæ ducitur per o
pedicularis, in cōmune
cadet planorū sectionē.

Theo-

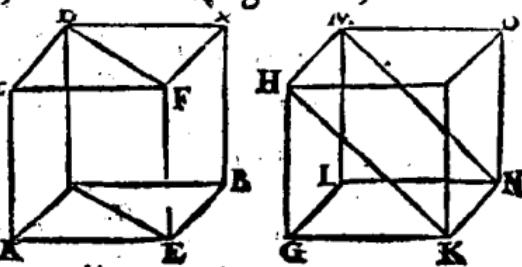
Theorema 34. Propositio 39.

Si in solido parallelis planis circumscripto, aduersorum planorum lateribus bifariā sectis, educta sint per sectiones plana, communis illa planorū sectio & solidi parallelis plani circumscripsi diameter, se mutuò bifariam secant.

Theorema 35. Propositio 40.

Si duo sint æqualis altitudinis prismata, quorū hoc quidē basim habeat parallelogrammū, illud verò triāgulum, sit autem parallelogrammū triāguli duplū, illa prismata erunt æqualia.

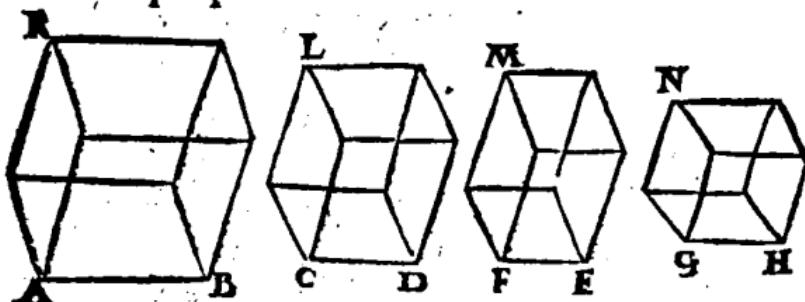

ELEM ENTI XI. FINIS.

ex his tribus fit solidum parallelis planis contentum, æquale est descripto à media linea solido parallelis planis compreheso, quod æquilaterum quidem sit, sed antedicto æquiangulum.

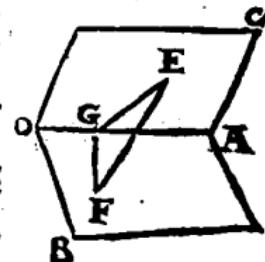
Theorema 32. Propositio 37.

Si rectæ quatuor lineæ sint proportionales, illa quoque solida parallelis planis cōtentia, quæ ab ipsis lineis & similia & similiter describuntur, proportionalia erūt. Et si solida parallelis planis cōprehensa, quæ & similia & similiter describuntur, sint proportionalia, illæ quoque rectæ lineæ proportionales erunt.

Theorema 33. Propositio 38.

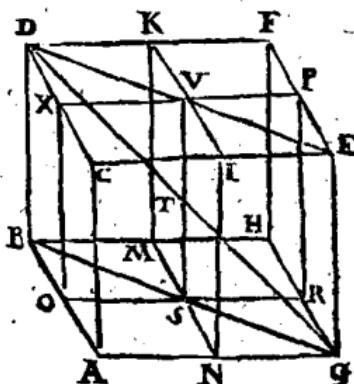
Si planum ad planū rectum sit, & à quodā punto eorū quæ in uno sunt planorū perpendicularis ad alterum ducta sit, illa quæ ducitur perpendicularis, in cōmunē cadet planorū sectionē.

Theo-

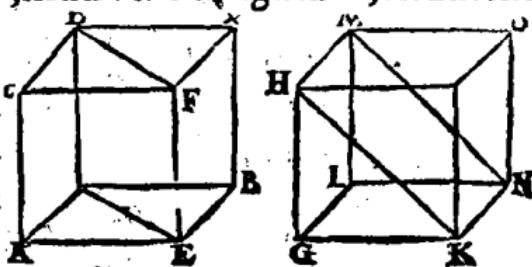
Theorema 34. Propositio 39.

Si in solido parallelis planis circumscripto, aduersorum planorum lateribus bifariā sectis, educta sint per sectiones plana, cōmuni illa planorū sectio & solidi parallelis plani circumscripti diameter, se mutuò bifariam secant.

Theorema 35. Propositio 40.

Si duo sint æqualis altitudinis prismata, quorū hoc quidē basim habeat parallelogrammū, illud verò triāgulum, sit autem parallelogrammū triāgulidu-plū, illa prisma-ta erunt æqualia.

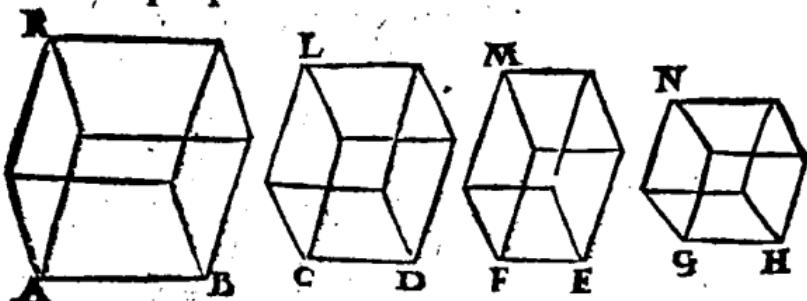

ELEM ENTI XI. FINIS.

Ex his tribus fit solidum parallelis planis contentum, æquale est descripto à media linea solido parallelis planis compreheso, quod æquilaterum quidem sit, sed antedicto æquiangulum.

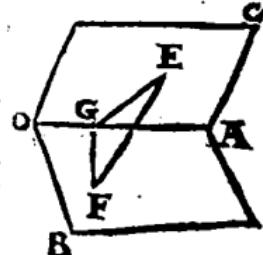
Theorema 32. Propositio 37.

Si rectæ quatuor lineæ sint proportionales, illa quoque solidā parallelis planis cōtentā, quæ ab ipsis lineis & similia & similiiter describuntur, proportionalia erūt. Et si solidā parallelis planis cōprehensa, quæ & similia & similiter describuntur, sint proportionalia, illæ quoque rectæ lineæ proportionales erunt.

Theorema 33. Propositio 38.

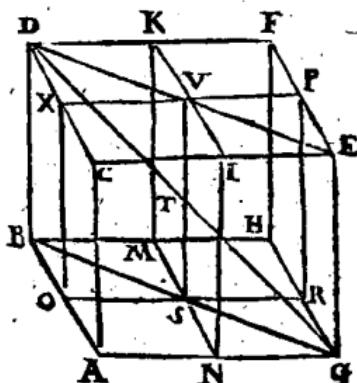
Si planum ad planū rectū sit, & à quodā puncto eorū quæ in uno sunt planorū perpendicularis ad alterum duc̄ta sit, illa quæ ducit perpendicularis, in cōmunē cadet planorū sectionē.

Theo-

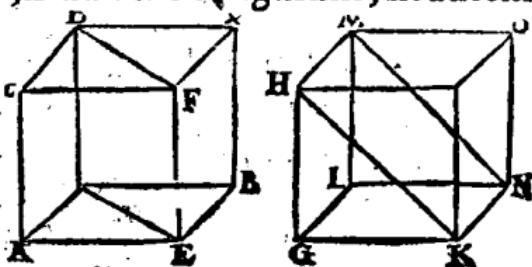
Theorema 34. Propositio 39.

Si in solido parallelis planis circumscripto, aduersorum planorum lateribus bifariā sectis, educta fint per sectiones plana, cōmuni illa planorū sectio & solidi parallelis plani circumscripti diameter, se mutuò bifariam secant.

Theorema 35. Propositio 40.

Si duo sint æqualis altitudinis prismata, quorū hoc quidē basim habeat parallelogrammū, illud verò triāgulum, sit autem parallelogrammū triāguli duplū, illa prismata erunt æqualia.

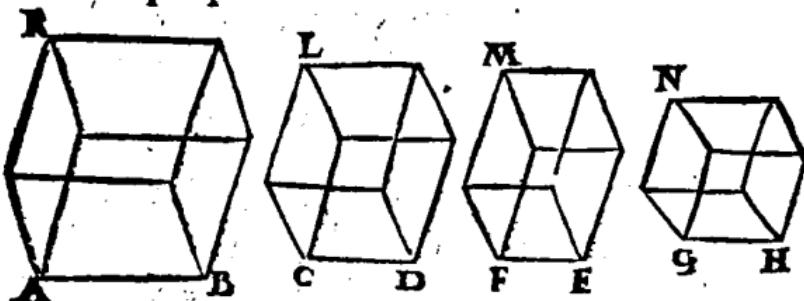

ELEMENTI XI. FINIS.

ex his tribus fit solidum parallelis planis contentum, æquale est descripto à media linea solido parallelis planis compreheso, quod æquilaterum quidem sit, sed antedicto æquiangulum.

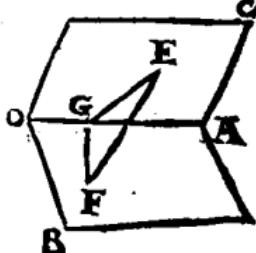
Theorema 32. Propositio 37.

Si rectæ quatuor lineæ sint proportionales, illa quoque solida parallelis planis cōtentia, quæ ab ipsis lineis & similia & similiter describuntur, proportionalia erūt. Et si solida parallelis planis cōprehensa, quæ & similia & similiter describuntur ; sint proportionalia, illæ quoque rectæ lineæ proportionales erunt.

Theorema 33. Propositio 38.

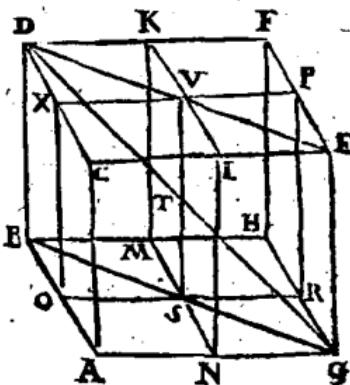
Si planum ad planū rectum sit, & à quodā puncto eorū quæ in uno sunt planorū perpendicularis ad alterum ducta sit, illa quæ ducitur perpendicularis, in cōmune cadet planorū sectionē.

Theo-

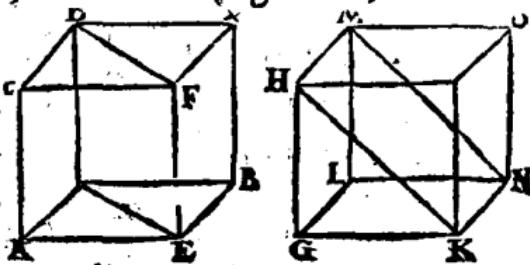
Theorema 34. Propositio 39.

Si in solido parallelis planis circūscripto, aduersorum planorum lateribus bifariā sectis, educta sint per sectiones plana, cōmuni illa planorū sectio & solidi parallelis plani circūscripti diameter, se mutuo bifariam secant.

Theorema 35. Propositio 40.

Si duo sint æqualis altitudinis prismata, quorū hoc quidē basim habeat parallelogrammū, illud verò triāgulum, sit autem parallelogrammū triāguliduplū, illa prisma ta erunt æqualia.

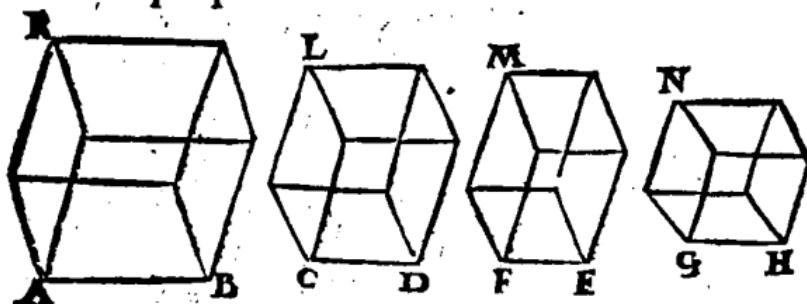

ELEMENTI XI. FINIS.

Ex his tribus sit solidum parallelis planis contentum, & quale est descripto à media linea solido parallelis planis comprehēso, quod æquilaterum quidem sit, sed antedicto æquiangulum.

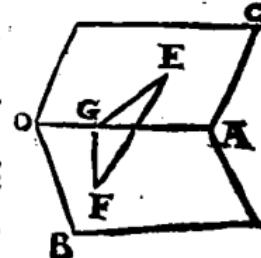
Theorema 32. Propositio 37.

Si rectæ quatuor lineæ sint proportionales, illa quoque solidā parallelis planis cōtentā, quæ ab ipsis lineis & similia & similiter describuntur, proportionalia erūt. Et si solidā parallelis planis cōprehensa, quæ & similia & similiter describuntur, sint proportionalia, illæ quoque rectæ lineæ proportionales erunt.

Theorema 33. Propositio 38.

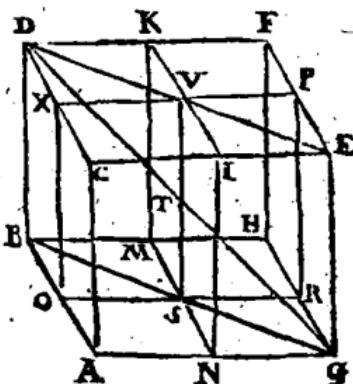
Si planum ad planū rectum sit, & à quodā puncto eorū quæ in uno sunt planorū perpendicularis ad alterum ducta sit, illa quæ ducitur perpendicularis, in cōmunē cadet planorū sectionē.

Theo-

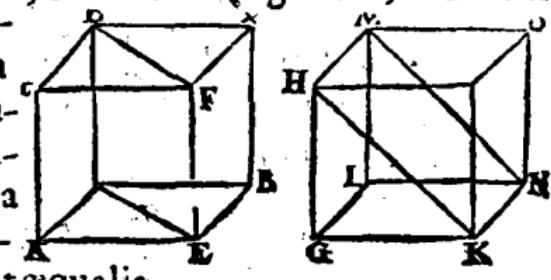
Theorema 34. Propositio 39.

Si in solido parallelis planis circumscripto, aduersorum planorum lateribus bifariā sectis, educta fint per sectiones plana, cōmuni illa planorū sectio & solidi parallelis plani circumscripti diameter, se mutuò bifariam secant.

Theorema 35. Propositio 40.

Si duo sint æqualis altitudinis prismata, quorū hoc quidē basim habeat parallelogrammū, illud verò triāgulum, sit autem parallelogrammū triāguli duplū, illa prismata erunt æqualia.

ELEM ENTI XI. FINIS.

178

EVCLIDIS

ELEMENTVM

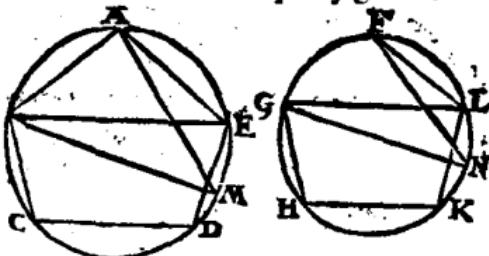
DVODECIMVM.

ET SOLIDORVM

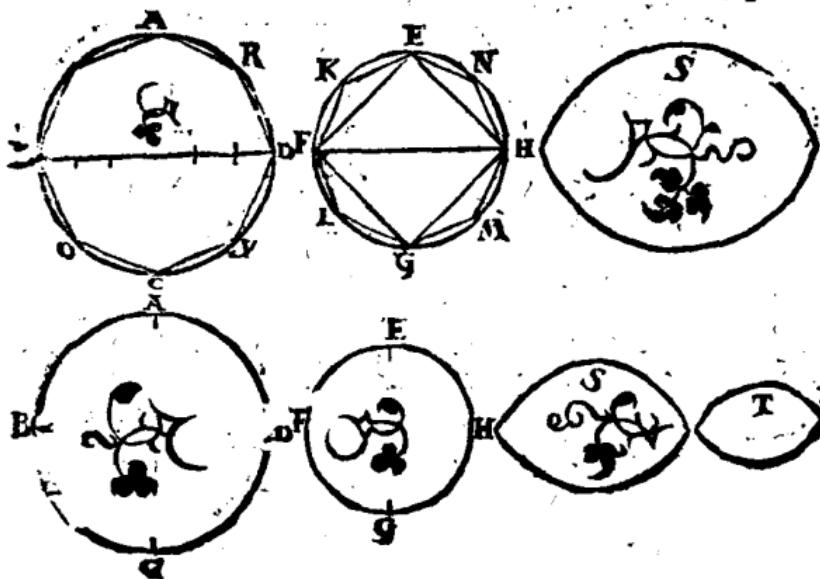
secundum.

Theorema 1. Propositio 1.

Similia, quæ sunt in circulis polygona, rationē habent inter se, quam descripta à diametris quadrata.

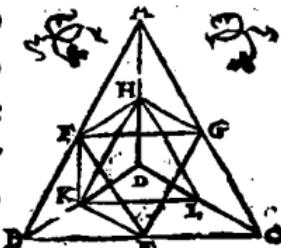
Theorema 2. Propositio 2.
Circuli eam inter se rationē habent, quam

descripta à diametris quadrata.

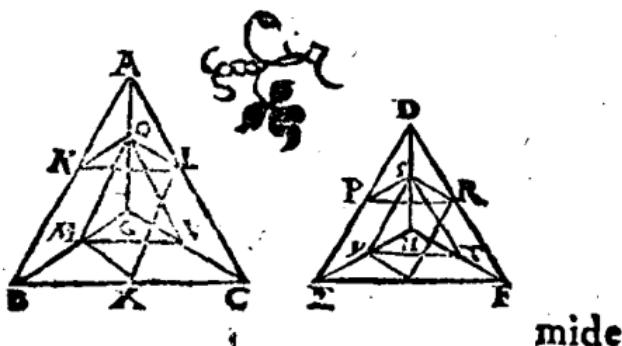
Theorema 3. Propositio 3.

Omnis pyramidis trigonā habens basim, in duas diuiditur pyramidas non tantū æquales & similes inter se, sed toti etiā pyramidis similes, quarum trigonæ sunt bases, atq; in duo prismata æqualia, quæ duoprismata dimidio pyramidis totius sunt maiora.

Theorema 4. Propositio 4.

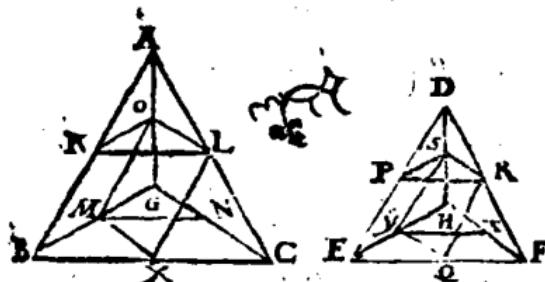
Si duxæ eiusdem altitudinis pyramidæ trigonæ habeat bases, sit aut illarum vtraque diuisa & in duas pyramidas inter se æquales totiq; similes, & in duo prismata æqualia, ac eodem modo diuidatur vtraq; pyramidæ quæ ex superiore diuisione natæ sunt, idque perpetuò fiat: quemadmodū se habet vnius pyramidis basis ad alterius pyramidis basim, ita & omnia quæ in vna pyra-

180 EVCLID. ELEMENT. GEOM.
mide prismata, ad omnia quæ in altera pyramide, prismata multitudine æqualia.

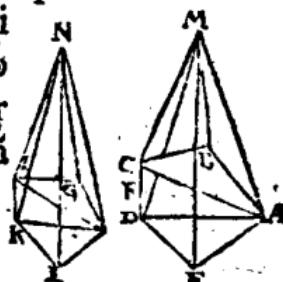
Theorema 5. Propositio 5.

Pyramides eiusdem altitudinis, quarū trigonæ sunt bases, eam inter se rationem habent, quam ipsæ bases.

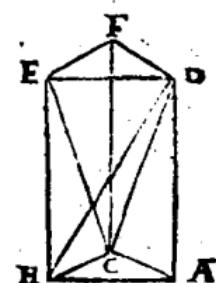
Theorema 6. Propositio 6.

Pyramides eiusdem altitudinis, quarum polygona sunt bases, eam inter se rationem habent, quam ipsæ bases.

Theorema 7. Propositio 7.

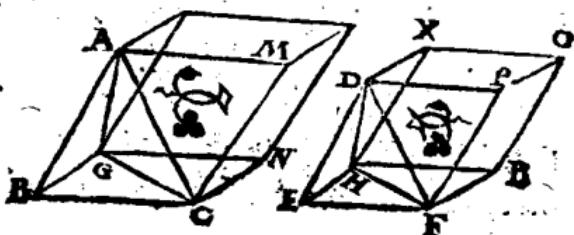
Omnē prisma trigonā habēs basim, diuiditur in tres pyramides inter se æquales, quarum trigonæ sunt bases.

Theo-

Theorema 8. Propositio 8.

Similes pyramides qui trigonas habent bases, in tripli-cata sunt homologorum laterum ratiōe.

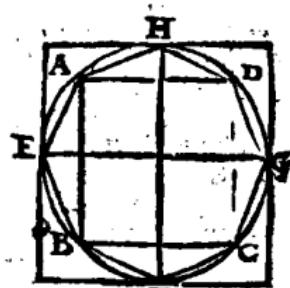

Theorema 9. Propositio 9.

Aequalium pyramidum & trigonas bases habentium reciprocantur bases cum altitudinibus. Et quarum pyramidum trigonas bases habentium reciprocatur bases cum altitudinibus, illae sunt equeales.

Theorema 10. Propositio 10.

Omnis circuiter pars est cylindri eandem

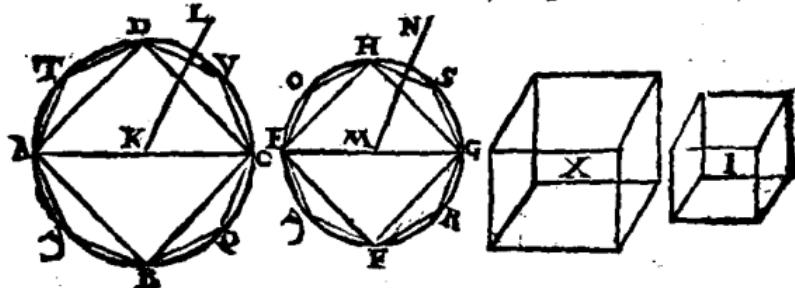

cum

182 ECVLID. ELEMENT. GEOM.
cum ipso cono basim habentis, & altitudi-
nem æqualem.

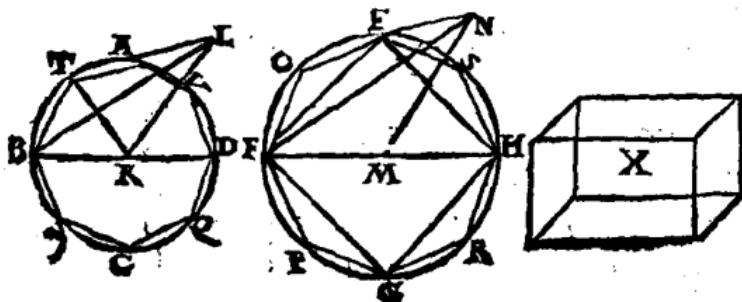
Theorema II. Pro-
positio II.

Coni & cylindri eiusdem altitudinis, eam
inter se rationem habent, quam bases.

Theorema 12. Pro-
positio 12.

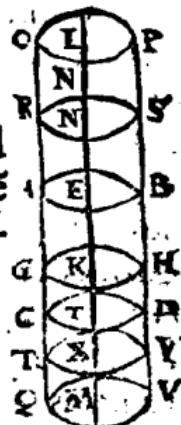
Similes coni & cylindri, triplicatam habet
inter se rationem diametrorum, quæ sunt
in basibus.

Theo-

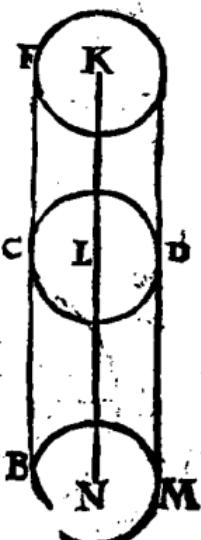
Theorema 13. Propo-
fitio 13.

Si cylindrus plāno sectus sit ad uersis plānis parallelo, erit quē admodum cylindrus ad cylindrum, ita axis ad axem.

Theorema 14. Propo-
fitio 14.

Coni &
cylindri
qui in æ-
qualibus
sunt basi-
bus, eam
habent in-
ter se ra-
tionem,
quam al-
titudines

O 2

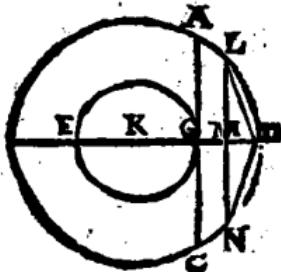
Theo-

Theorema 15. Propositio 15.

Aequalium conorum & cylindroru bases
 cū altitu-
 dinib⁹ re
 ciproca-
 tur. Et
 quorum
 conorū &
 cylindro
 rū bases
 cum alti-
 tudinib⁹
 recipro-
 cātur, illi
 sunt æ-
 quales.

Problema 1. Propo-
sitio 16.

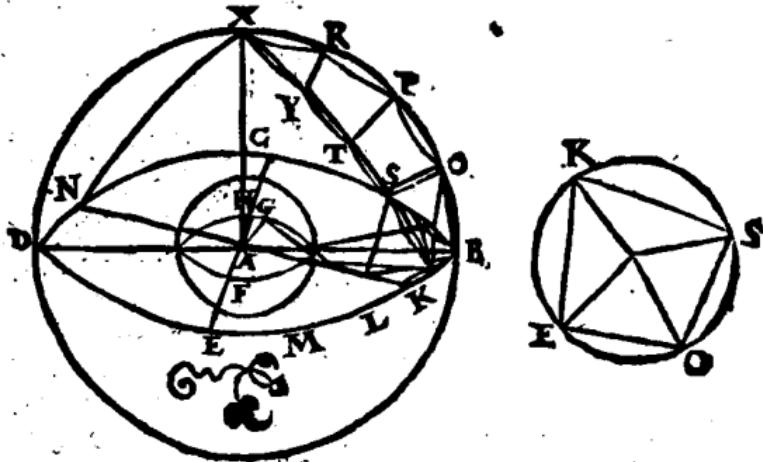
Duobus circulis circū idem centrum con-
 sistentibus, in maiore
 circulo polygonum æ-
 qualium pariumque la-
 terum inscribere, quod
 minorem circulum nō
 tangat.

Pro-

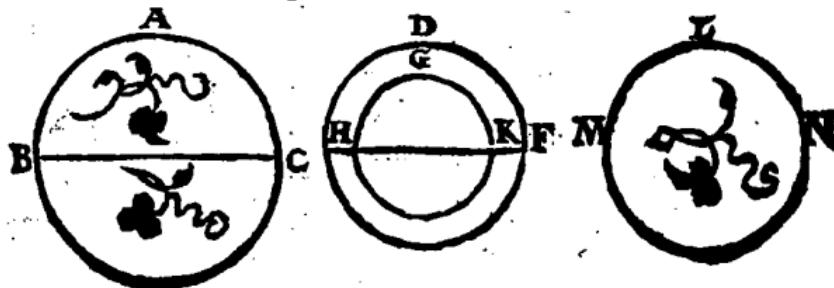
Problema 2. Propositio 17.

Duabus sphæris circum idem centrū conſistentibus, in maiore ſphera ſolidū polyedrum inscribere, quod minoris sphæræ ſuperficiem non tangat.

Theorema 16. Propositio 18.

Sphæræ inter ſe rationem habent ſuarum diametrorum triplicatam.

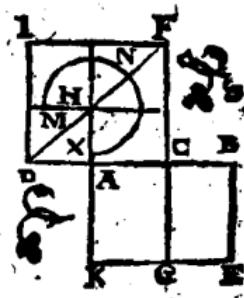

ELEMENTI XII. FINIS.

EVCLIDIS ELEMENTVM DE- DECIMVM TERTIVM, ET SOLIDORVM TERTIVM.

Theorema 1. Propositio 1.

Si recta linea per extre-
mā & mediā rationē se-
cata sit, maius segmentum
quod totius lineæ dimi-
dium assumpserit, quin-
tuplum potest eius qua-
drati, quod à totius dimi-
dia describitur.

Theorema 2. Propo- sitio 2.

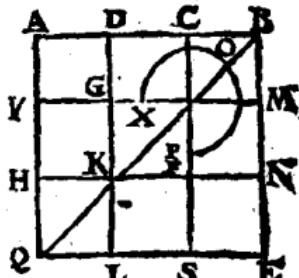
Si recta linea sui ipsius se-
gmenti quintuplū pos-
sit, & dupla segmenti hu-
ijs linea per extre-
mā & medium rationē secetur
maius segmentū reliqua
pars est lineæ primū
positæ.

Theo-

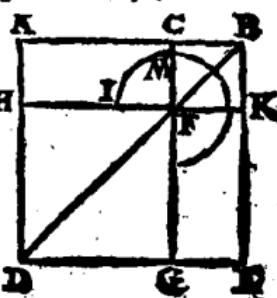
Theorema 3. Pro-
positio 3.

Si recta linea per extre-
mam & medium rationē
secta sit, minus segmē-
tum quod maioris se-
gmenti dimidium af-
sumperit, quintuplum potest eius, quod
à maioris segmēti dimidiō describitur, qua-
drati.

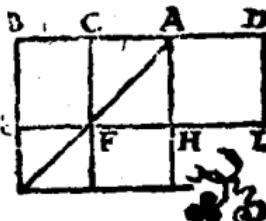
Theorema 4. Propositio 4.

Si recta linea per extre-
mam & medium rationē
secta sit , quod à tota,
quodque à minore se-
gmēto simul vtraq; qua-
drata , tripla sunt eius,
quod à maiore segmēto
describitur, quadrati.

Theorema 5. Pro-
positio 5.

Si ad rectam lineam ,
quæ per extremam &
medium rationem se-
cetur, adiuncta sit alte-
ra segmento maiori e-
qualis, tota hæc linea
recta per extremam & medium rationē se-

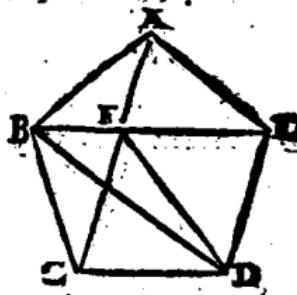
cta est, estque maius segmentum linea pri-
mum posita.

Theorema 6. Propositio 6.

Si recta linea ῥητὴ siue rationalis, per extre-
mam & medium rationem secta sit, vtrun-
que segmentorum A C B
 $\frac{\text{άλογος}}$ siue irrationalis est linea, quæ
dicitur Residuum,

Theorema 7. Propositio 7.

Si pentagoni æquilate-
ri tres sint æquales an-
guli, siue q; deinceps,
siue qui non deinceps
sequuntur, illud pēta-
gonum erit equiangu-
lum.

Theorema 8. Propo-
sitio 8.

Si pētagōni æquilateri & æquianguli duos
qui deinceps sequuntur
angulos recte subtendat
lineæ, illæ per extremā
& medium rationem se-
mutuò secant, carumq;
maiora segmenta, ipsius
pentagoni laterisunt æ-
qualia.

Theo-

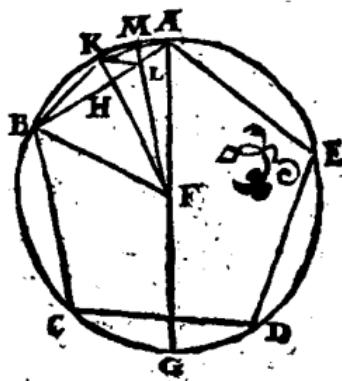
Theorema 9. Propositio 9.

Si latus hexagoni & latus decagoni eidem circulo inscriptorum composita sint, tota recta linea per extremam & medium rationem secta est, eiusque segmentum maius, est hexagoni latus.

Theorema 10. Propositio 10.

Si circulo pentagonum æquilaterum inscriptum sit, pentagoni lat^a potest & latus hexagoni & latus decagoni eidem circulo inscriptorum.

Theorema 11. Propositio 11.

Si in circulo habent diametrum, inscriptū sit pentagonum æquilaterū, pentagoni latus irrationalis est linea, quæ vocatur Minor.

O 5 Theor

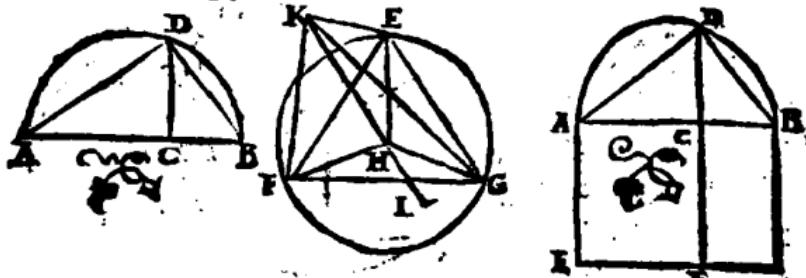
Theorema 12. Propositio 12.

Si in circulo inscriptum sit triangulum æquilaterum, huius trianguli latus potentia triplum est eius linea, quæ ex circulo centro ducitur.

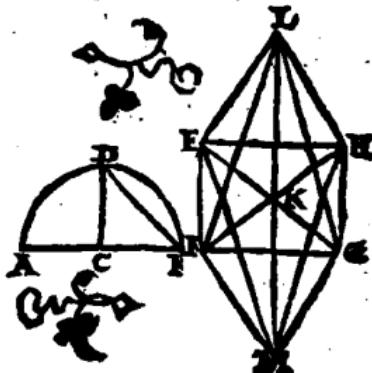
Problema 1. Propositio 13.

Pyramiden constituere, & data sphære completi, atque docere illius sphære diametri potentia sesquialteram esse lateris ipsius pyramidis.

Problema 2. Propositio 14.

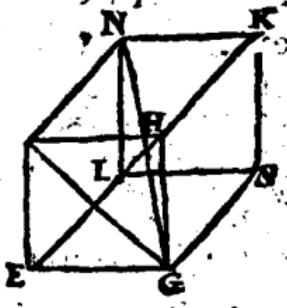
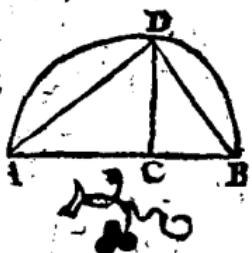
Octaedrum constituere, eaq; sphæra qua pyramidē completi, atque probare illius sphære diametri potentia duplā esse lateris ipsi octaedri.

Pro-

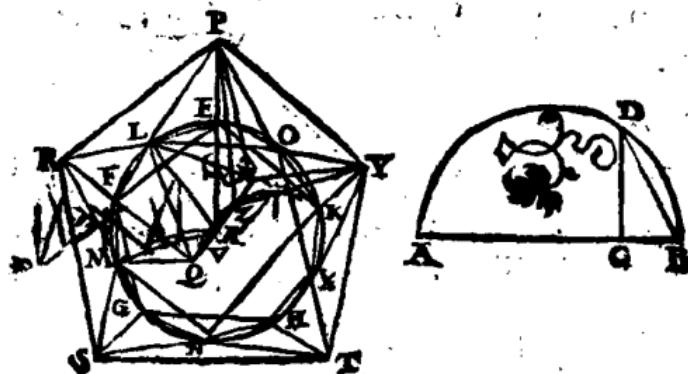
Problema 3. Proposi-
tio 15.

Cubum constituere, eaque sphæra qua &
superiores figuræ complecti, atque doce-
re illius
sphæræ
diamet-
rum
potētia
triplam
esse late-
ris ipsius cubi.

Problema 4. Propo-
sitio 16.

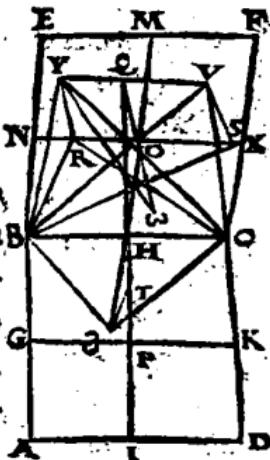
Icosaedrum constituere, eademque sphæ-
ra qua & antedictas figuræ complecti, at-
que probare, Icosaedri latus irrationalem
esse lineam, quæ vocatur Minor.

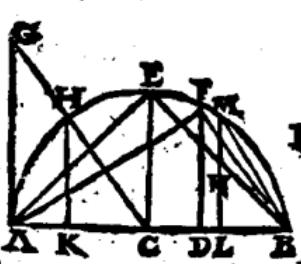
Pro-

Problema 5. Propo-
sitio 17.

Dodecaedri cōstituere,
eademque sphæra quas
& antedictas figuras cō-
plecti, atque probare do-
decaedri latus irrationa-
lem esse lineam, quæ vo-
catur Residuum,

Theorema 6. Propo-
sitio 18.

quin
q; fi-
gu-
rū la-
terā
pro-
pone-
re, &
inter se comparare.

SCHOLIVM.

Ait vero, præter dictas quinque figuras non possunt aliām constitui figuram solidam, que planis & e-
quilateris & equiangulis contingatur, inter se a-
qualibus. Non enim ex duobus triangulis, sed neq;
ex alijs duabus figuris solidus cōstituetur angulus
Sed

Sed ex tribus triangulis, constat Pyramidis angulus.

Ex quatuor autem, Octaedri.

Ex quinque vero, Icosaedri.

Nam ex triangulis sex & equilateris & equiangulis ad idem punctum coeuntibus, non fiet angulus solidus. Cum enim trianguli equilateri angulus, recti unus bessem contineat, erunt eiusmodi sex anguli recti quatuor aequales. Quod fieri non potest. Nam solidus omnis angulus minoribus quam rectis quatuor angulis continetur, per 21.11.

Ob easdem sane causas, neque ex pluribus quam planis sex eiusmodi angulis solidus constat.

Sed ex tribus quadratis, Cubi angulus continetur.

Ex quinque, nullus potest. Rursus enim recti quatuor erunt.

Ex tribus autem pentagonis equilateris & equiangulis, Dodecaedri angulus continetur.

Sed ex quatuor, nullus potest. Cum enim pentagoni equilateri angulus rectus sit, et quinta recti pars erunt quatuor anguli recti quatuor maiores. Quod fieri nequit. Nec sane ex alijs polygonis figuris solidus angulus continebitur, quod hinc quoque absurdum sequatur. Quamobrem perspicuum est, prater dictas quinque figuras aliam figuram solidam non posse constitui, que ex planis equilateris & equiangulis continetur.

EVCLIDIS ELEMENTVM DE- CIM V M QVARTVM , VT quidam arbitrantur, vt alij verò, Hypsiclis Alexandrini, de quinque corpo- ribus.

LIBER PRIMVS.

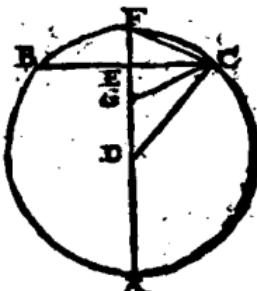

Aſilides Tyrius, Protarche, Alexan-
driam profectus, patrique noſtro
ob disciplina ſocietatem commen-
datus, longiſimo peregrinationis
tempore cum eo verſatus eſt. Cūm-
paratione Dodecaēdri & Icoſaēdri eidem ſphēra
in ſcriptorum, quā in hac inter ſe habeant rationem,
censuerunt ea non rectē tradiſſe Apolloniuſ: qua-
ā ſe emendata, vt de patre audire erat, literis prodi-
gerint. Ego autem poſtea incidi in alterum libru ab
Apollonio editum, qui demonſtrationem accurate
completeteretur de re proposita, ex eiusq; problema-
tis indagatione magnam equidem cepi voluptatem.
Illud certè ab omnibus perſpici potest, quod ſcripſit
Apollonius, cùm ſit iu omnium manibus. Quod autē
diligenti, quantum conycerelicit, ſtudio nos poſtea
ſcrip-

Scripsisse videmur, id monumentis confignatum tibi
nuncupandum duximus, ut qui feliciter cum in om-
nibus disciplinis tum vel maximè in Geometria ver-
satus, scitè ac prudèter iudices ea qua dicturi sumus
ob eam verd, quæ tibi cum patre fuit, vita consue-
tudinem, quaq; nos complecteris, benevolentia, tra-
ditionem ipsam libenter audias. Sed iam tempus est,
ut præmio modum facientes, hanc syntaxim aggre-
iamur.

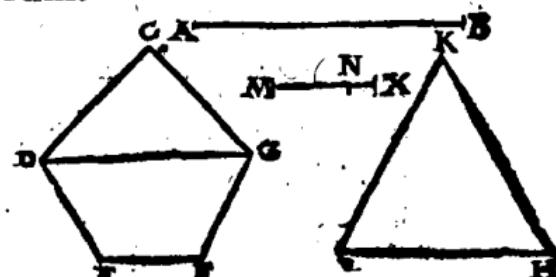
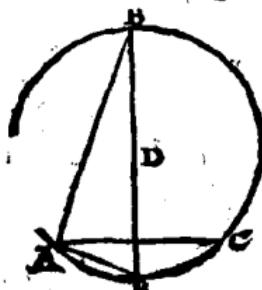
Theorema 1. Propositio 1.

Perpendicularis linea, quæ ex circuli culu-
spiam centro in latus pē-
tagwni ipsi circulo inscri-
pti ducitur, dimidia est
utriusq; simul lineæ, & e-
ius quæ ex centro, & late-
ris decagwni in codice cir-
culo inscripti.

Theorema 2. Propositio 2.

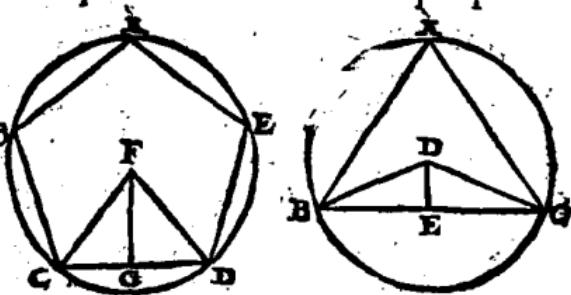
Idem circulus cōprehendit & dodecaedri
pentagwnum & icosaedritriangulū, eidem
sphæræ inscriptorum.

Theo

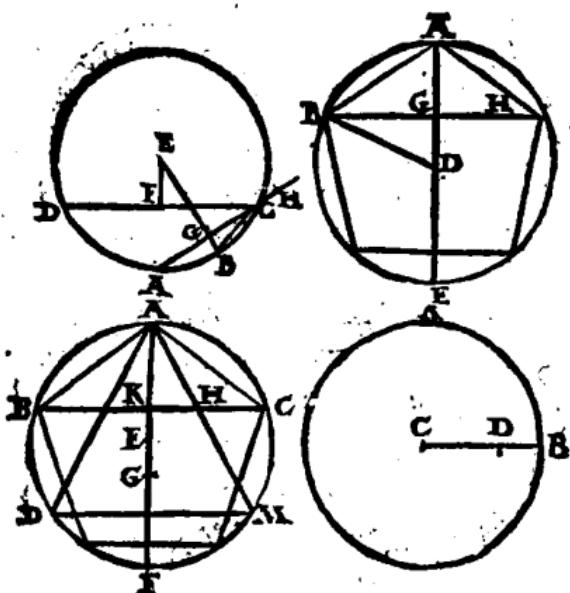
Theorema 3. Pro-
positio 3.

Si pentagono & æquilatero & æquiangulo circumscriptus sit circulus, ex cuius centro in vnum pentagoni latus ducta sit perpendicularis: quod uno laterum & perpendiculari-
tri-
fies
con-
tine-
tur,
illud
æquale est dodecaedri superficie.

Theorema 4. Pro-
positio 4.

Hoc perspicuum cum sit, probandum est, quemadmodum se habet dodecaedri superficies ad icosaedri superficiem, ita se habere cubi latus ad icosaedri latus.

Cubi

Cubilatus.

E ————— Dodecaedri.

F ————— Icosaedri.

G —————

SCHOLIVM.

Nunc autem probandum est, quemadmodum se habet ci. bi latus ad icosaedri latus, ita se habere solidum dodecaedri ad icosaedri solidum. Cum enim equales circuli comprehendant & dodecaedri pentagonum & Icosaedri triangulum, eidem sphaera

scriptorum: in spharis autem aquales circuli & equalis interualllo distent à centro (siquidem perpendicularares à spherae centro ad circulorum plana ductæ & aquales sunt, & ad circulorum centra cadunt) idcirco linea, hoc est perpendicularares, quæ à spherae centro ducuntur ad centrum circuli comprehendentis & triangulum Icosaëdri, & pentagoni in dodecaëdri, sunt aquales. Sunt igitur aquales altitudinis Pyramides, quæ bases habent ipsa dodecaëdri pentagona, et quæ Icosaëdri triangula. At & equalis altitudinis pyramides rationem inter se habent eam quam bases, ex 5. & 6. 11. Quemadmodum igitur pentagonū ad triangulum, ita pyramis, cuius basis quidem est dodecaëdri pentagonum, vertex autem spherae centrum ad pyramidam, cuius basis quidem est Icosaëdri triangulum, vertex autem spherae centrum. Quamobrem ut se habent duodecim pentagona ad viginti triangula, ita duodecim pyramides, quorum pentagona sunt bases, ad viginti pyramidas, quæ trigonæ habeant bases. At pentagona duodecim sunt dodecaëdri superficies, viginti autem triangula, Icosaëdi. Est igitur ut dodecaëdri superficies ad Icosaëdri superficiem, ita duodecim pyramides, quæ pentagonas habeant bases, ad viginti pyramidas, quarum trigonæ sunt bases. Sunt autem duodecim quidem pyramides, quæ pentagonas habeant bases, solidū dodecaëdri: viginti autem pyramides, quæ trigonæ habeant bases, Icosaëdri solidum. Quare ex 11. 5. ut dodecaëdri superficies ad Icosaëdri superficiem, ita solidum dodecaëdri ad Icosaëdri solidum. Ut autem

tem dodecaëdri superficies ad Icosaëdri superficiem, ita probatum est cubi latus ad Icosaëdri latus. Quemadmodum igitur cubi latus ad Icosaëdri latus, ita se habet solidum dodecaëdri ad Icosaëdri soli dum.

P. ii.

EVCL^E

E V C L I D I S
E L E M E N T U M D E-
C I M V M Q V I N T V M , E T
**Solidorum quintum , vt nonnulli
 putant, vt autem alij, Hypsiclis A-**
lexandrini , de quinque
corporibus,

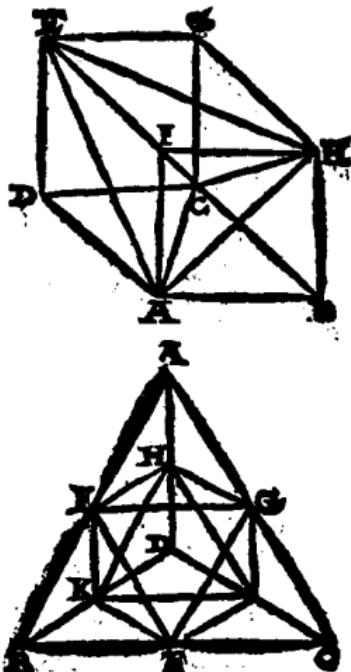
L I B E R I I.

Problema 1. Pro-
positio 1.

In dato cubo pyra-
mida inscribere.

Problema 2. Pro-
positio 2.

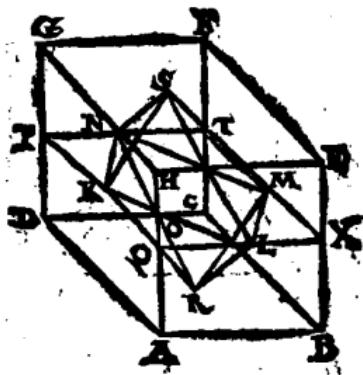
In data pyramide
octaedrum inscri-
bere.

Pro-

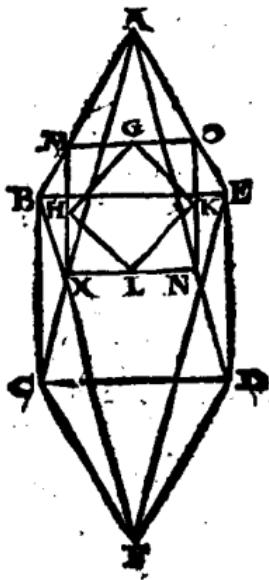
Problema 3. Propositio 3.

In dato cubo octaedrum inscribere.

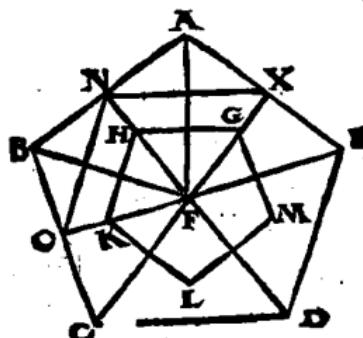
Problema 4. Propositio 4.

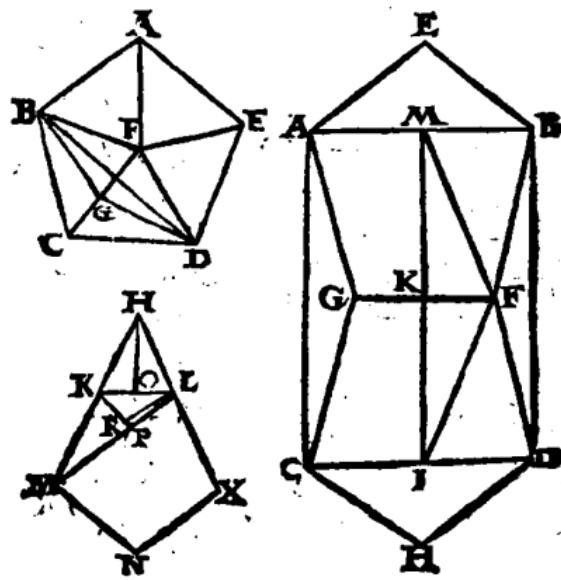
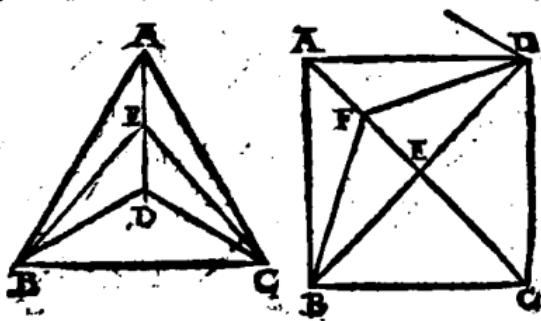
In dato octaedro cubū inscribere.

Problema 5. Propositio 5.

In dato Icosaedro dodecaedrum inscribere.

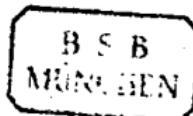

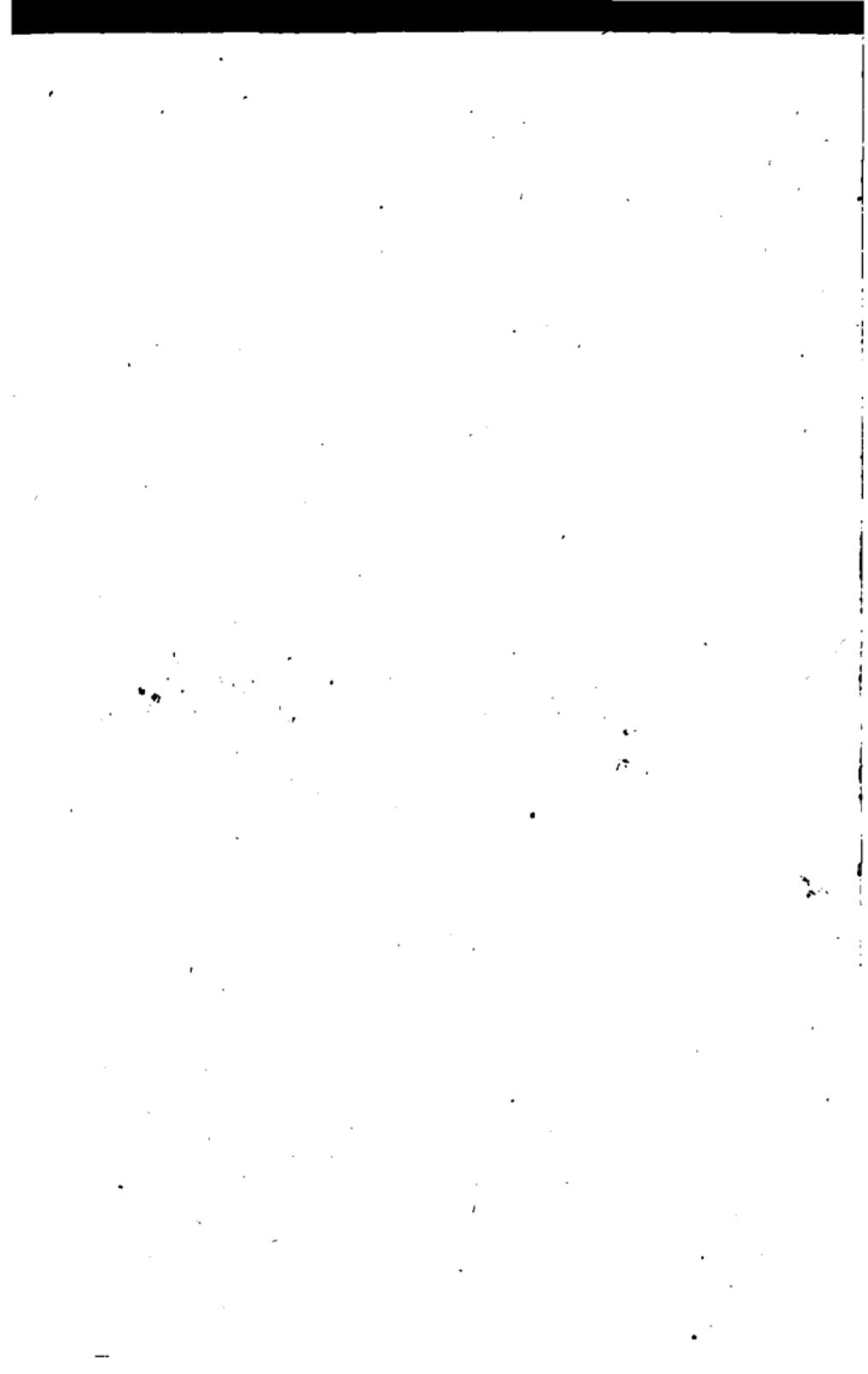

SCHO-

Meminisse decet, si quis nos roget, quot Icosaedri habeat latera, ita respondendum esse: Patet Icosaedrum viginti contineri triangulis, quodlibet vero triangulum rectis tribus constare lineis. Quare multiplicanda sunt nobis viginti triangula in trianguli unus latera, suntque sexaginta, quorum dimidium est triginta. Ad eundem modum & in dodecaedro. Cum enim rursus duodecim pentagona dodecaedrum comprehendant, itemque pentagonum quodvis rectis quinque constet lineis, quinq; duodecies multiplicamus, sunt sexaginta, quorum rursus dimidium est triginta. Sed cur dimidiū capimus? Quoniam unumquodque latus siue fit trianguli, siue pentagoni, siue quadrati, ut in cubo, iter atque sumitur. Similiter autem eadem via & in cubo & in pyramide & in octaedro latera inuenies. Quod si item velis singularum quoque figurarum angelos reperire, facta eadem multiplicatione numerum procreatam partire in numerum planorum, quae unum solidum angulum includunt: ut quoniam triangula quinq; unum Icosaedri angulum continent, partire 60. in quinque, nascitur duodecim anguli Icosaedri. In dodecaedro autem tria pentagona angulum comprehendunt. partire ergo 60. in iria, & habebis dodecaedri angulos viginti. Atque similiter ratione in reliquis figuris angulos reperies.

Finis Elementorum Euclidis.

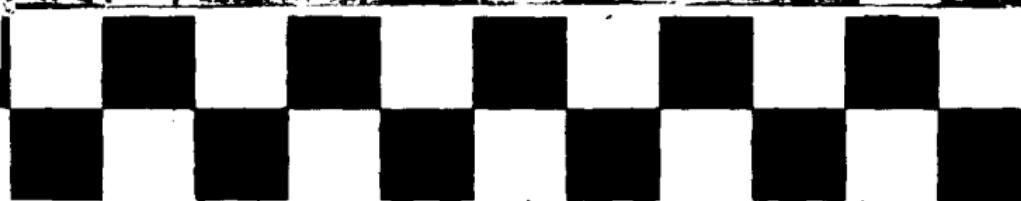

ELEMEN^TIVTH
DECIMVM TERTIVM,
ET SOLIDORVM
TERTIVM.

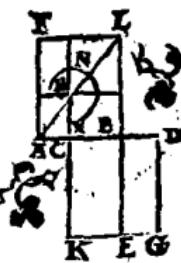
Theorema 1. Propositio 1.

Si recta linea per extre-
mā & mediā rationē se-
cata sit, maius segmentum
quod totius linea dimi-
dium assumpserit, quin-
tuplum potest eius qua-
drati, quod à totius dimi-
dia describitur.

Theorema 2. Propo-
sitio 2.

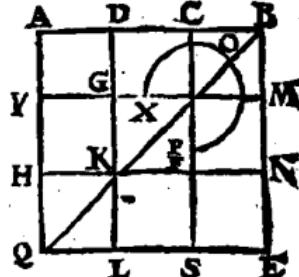
Si recta linea sui ipsius se-
gmenti quintuplū pos-
fit, & dupla segmenti hu-
ius linea per extre-
mā & medium rationē secetur
maius segmentū reliqua
pars est linea primū
posita.

Theo-

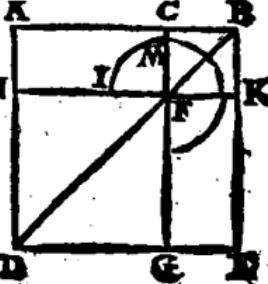
Theorema 3. Pro-
positio 3.

Si recta linea per extre-
mam & medium ratione-
secta sit, minus segmē-
tum quod maioris se-
gmenti dimidium af-
sumperit, quintuplum potest eius, quod
à majoris segmēti dimidio describitur, qua-
drati.

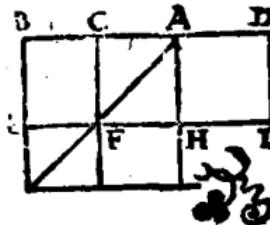
Theorema 4. Propositio 4.

Si recta linea per extre-
mam & medium ratione-
secta sit , quod à tota,
quodque à minore se-
gmēto simul vtraq; qua-
drata , tripla sunt eius,
quod à maiore segmēto
describitur, quadrati.

Theorema 5. Pro-
positio 5.

Si ad rectam lineam,
quæ per extremam &
medium rationem se-
cetur, adiuncta sit alte-
ra segmento maior i.e.
qualis, tota hæc linea
recta per extremam & medium ratione se-

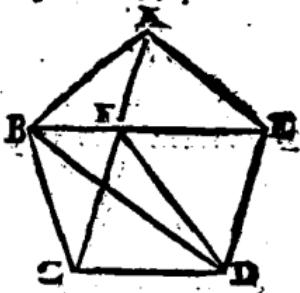
cta est, estque maius segmentum linea pri-
mum posita.

Theorema 6. Propositio 6.

Si recta linea $\rho\gamma\tau\eta$ siue rationalis, per extre-
mam & medium rationem secta sit, utrun-
que segmentorum A C B
 $\alpha\lambda\omega\gamma\sigma$ siue irratio-
nalis est linea, quæ
dicitur Residuum,

Theorema 7. Propositio 7.

Si pentagoni æquilateri tres sint æquales an-
guli, siue quod deinceps,
siue qui non deinceps
sequuntur, illud péta-
gonum erit æquiangu-
lam.

Theorema 8. Propo-
sitio 8.

Si pentagoni æquilateri & æquianguli duos
qui deinceps sequuntur angulos recte subtendat
lineas, illæ per extremam
& medium rationem se
mutuo secant, earumq;
maiora segmenta, ipsius
pentagoni laterisunt æ-
qualia.

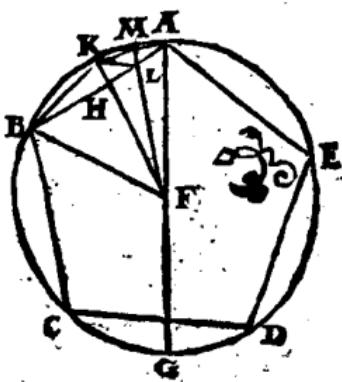
Theo-

Theorema 9. Propositio 9.

Si latus hexagoni & latus decagoni eidem circulo inscriptorum composita sint, tota recta linea per extremam & medium rationem secta est, eiusque segmentum maius, est hexagoni latus.

Theorema 10. Propositio 10.

Si circulo pentagonum æquilaterum inscriptum sit, pentagoni lat^a potest & latus hexagoni & latus decagoni eidem circulo inscriptorum.

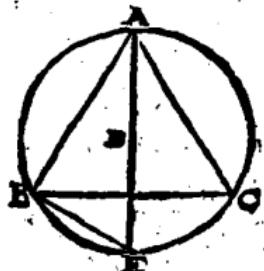
Theorema 11. Propositio 11.

Si in circulo p̄m habente diametrum, inscriptū sit pentagonum æquilaterū, pentagoni latus irrationalis est linea, quæ vocatur Minor.

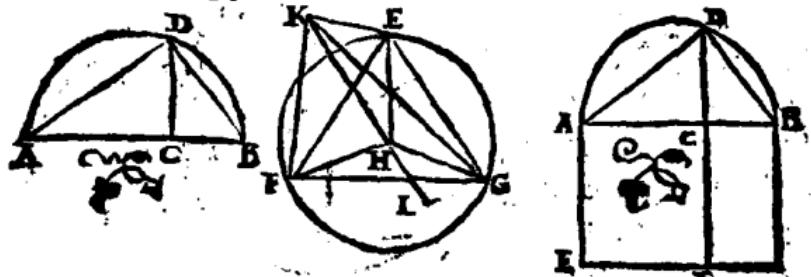
Theorema 12. Propositio 12.

Si in circulo inscriptum sit triangulum æquilaterum, huius trianguli latus potentia triplum est eius linea, quæ ex circulo centro ducitur.

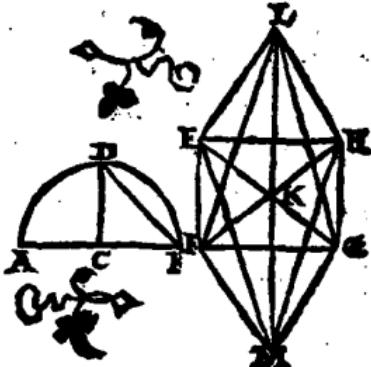
Problema 1. Propositio 13.

Pyramidem constituere, & data sphære complecti, atque docere illius sphæræ diametri potentia sesquialteram esse lateris ipsius pyramidis.

Problema 2. Propositio 14.

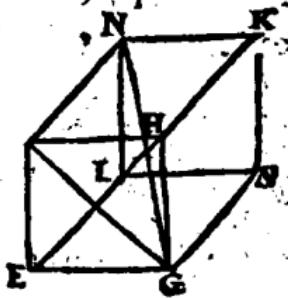
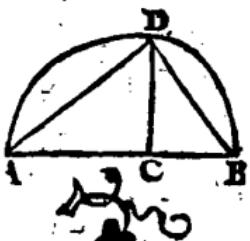
Octaedrum constituere, eaq; sphæra qua pyramidē complecti, atque sphaere illius sphæræ diametri potentia duplā esse lateris ipsius octaedri.

Pro-

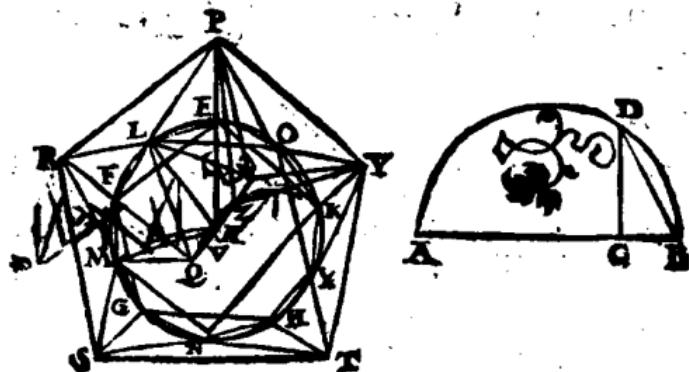
Problema 3. Proposi-
tio 15.

Cubum constituere, eaque sphæra qua &
superiores figuræ complecti, atque doce-
re illius
sphæræ
diamet-
rum
potētia
triplam
esse late-
ris ipsius cubi.

Problema 4. Propo-
sitio 16.

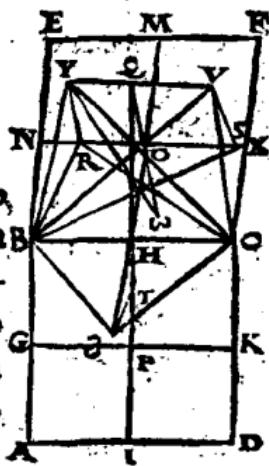
Icosaedrum constituere, eademque sphæ-
ra qua & antedictas figuræ complecti,
at-
que probare, Icosaedri latūs irrationalem
esse lineam, quæ vocatur Minor.

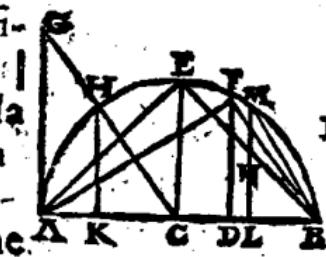
Pro-

Problema 5. Propositio 17.

Dodecaedri cōstituere,
eademque sphēra quas
& antedictas figurās cō-
plecti, atque probare do-
decaēdri latus irrationa-
lem esse lineam, quæ vo-
catur Residuum.

Theorema 6. Propo-
sitio 18.

quin
q; fi-
gu-
rū la-
terā
pro-
pone-
re, &
inter se comparare.

SCHOLIV M.

Ait vero, preter dictas quinque figurās non posse aliām constitui figurām solidām, qua planis & equilateris & equiāngulis contineatur, inter se & qualib[us]. Non enim ex duobus triāngulis, sed neq[ue] ex alijs duabus figuris solidus cōstituetur angulus

Sed

Sed ex tribus triangulis, constat Pyramidis angulus.

Ex quatuor autem, Octaedri.

Ex quinque vero, Icosaëdri.

Nam ex triangulis sex & equilateris & equian-
gulis ad idem punctum coeuntibus, non fiet angu-
lus solidus. Cum enim trianguli equilateri angu-
lus, recti viuis bessem contineat, erunt eiusmodi
sex anguli rectis quatuor aquales Quod fieri non
potest. Nam solidus omnis angulus minoribus quam
rectis quatuor angulis continetur, per 21.11.

Ob easdem sanè causas, neque ex pluribus quam pla-
nis sex eiusmodi angulis solidus constat.

Sed ex tribus quadratis, Cubi angulus continetur.

Ex quinque, nullus potest. Rursum enim recti qua-
tuor erunt.

Ex tribus autem pentagonis equilateris & equian-
gulis, Dodecaëdri angulus continetur.

Sed ex quatuor, nullus potest. Cum enim pentagoni
equilateri angulus rectus sit, et quinta recti pars
erunt quatuor anguli rectis quatuor maiores.
Quod fieri nequit. Nec sanè ex alijs polygonis fi-
guris solidus angulus continebitur, quod hinc
quoque absurdum sequatur. Quamobrem per-
spicuum est, prater dictas quinque figuratas alias
figuram solidam non posse constitui, que ex pla-
nis equilateris & equiangulis continetur.

ELEMENTI XIII. FINIS.

EVCLIDIS
ELEMENTVM DE-
CIMVM QVARTVM , VT
quidam arbitrantur , vt alij verd,
Hypsiclis Alexandrini, de
quinque corpo-
ribus.

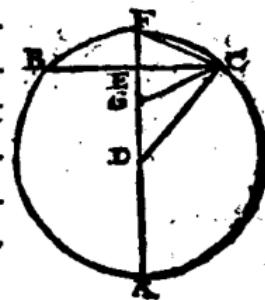
LIBER PRIMVS.

BAsiliides Tyrius, Protarche, Alexan-
driam profectus , patrique nostro
nobis discipline societatem commen-
datus , longissimo peregrinationis
tempore cum eo versatus est. Cūm-
que differerent aliquando de scripta ab Apollonio cō-
paratione Dodecaēdri & Icosāēdri eidem sphera
inscriptorum, quam hec inter se habeant rationem,
censuerunt ea non rectē tradidisse Apollonium : qua
ā se emendata, vt de patre audire erat, literis prodi-
llerunt. Fgo autem postea incidi in alterum librū ab
Apollonio editum , qui demonstrationem accurate
complectetur de re proposita, ex eiusq; problema-
tis indagatione magnam equidem cepi voluptatem.
Illud certè ab omnibus perspici potest , quod scripsit
Apollonius, cūm sit iu omniū manib; . Quod autē
diligenti, quantum conīcere licet , studio nos postea
scrip-

Scripsisse videmur, id monumentis consignatum tibi
nuncupandum duximus, ut qui feliciter cum in om-
nibus disciplinis tum vel maximè in Geometria ver-
satus, scitè ac prudèter iudices ea que dicturi sumus
ob eam verd, qua tibi cum patre fuit, vita consue-
tudinem, quaq; nos complecteris, benevolentia, tra-
ditionem ipsam libenter audias. Sed iam tempus est,
ut præmio modum facientes, banc syntaxim aggre-
iamur.

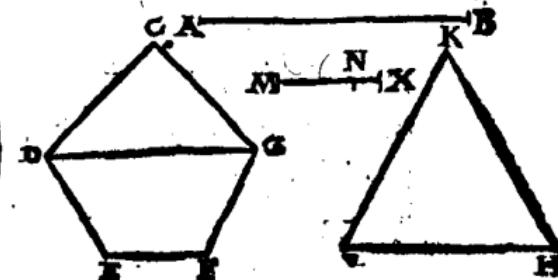
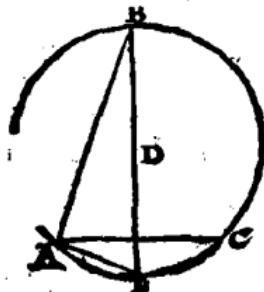
Theorema 1. Propositio 1.

Perpendicularis linea, quæ ex circuli culu-
spiam centro in latus pé-
tagwni ipsi circulo inscri-
pti ducitur, dimidia est
vtriusq; simul lineæ, & e-
ius quæ ex centro, & late-
ris decagwni in eodē cir-
culo inscripti.

Theorema 2. Propositio 2.

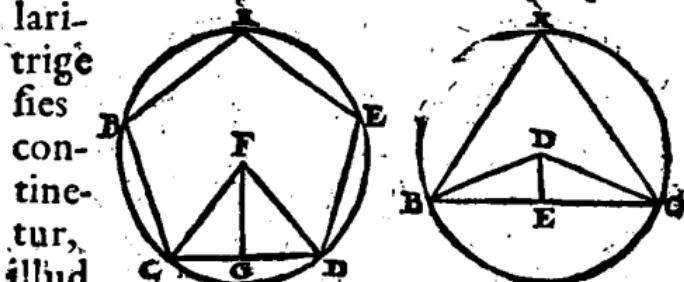
Idem circulus comprehendit & dodecaedri
pentagwnum & icosaedritriangulū, eidem
sphæræ inscriptorum.

Theo

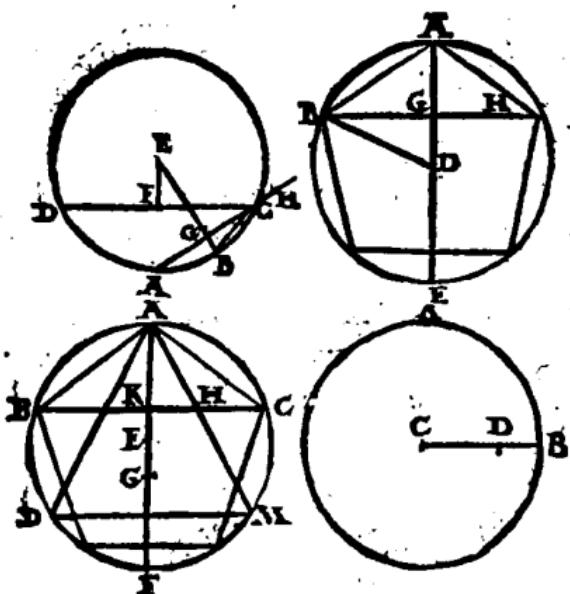
Theorema 3. Pro-
positio 3.

Si pentagono & æquilatero & æquiangulo circumscripsit circulus, ex cuius centro in vnum pentagoni latus ducta sit perpendicularis: quod uno laterum & perpendiculari trigonum continetur, illud æquale est dodecaedri superficie.

Theorema 4. Pro-
positio 4.

Hoc perspicuum cum sit, probandum est, quemadmodum se habet dodecaedri superficies ad icosaedri superficiem, ita se habere cubi latus ad icosaedri latus.

Cubi

Cubilatus.

E ————— Dodecaedri.

F ————— Icosaedri.

G —————

SCHOLIVM.

Nunc autem probandum est, quemadmodum se habet ci. bi latus ad icosaedri latus, ita se habere solidum dodecaedri ad icosaedri solidum. Cum enim aequales circuli comprehendant & dodecaedri pentagonum & Icosaedri triangulum, eidem sphaera

scriptorum: in sphaeris autem aquales circuli equalis inter uallos distent a centro (siquidem perpendiculares a spherae centro ad circulorum plana ductae & aquales sunt, & ad circulorum centra cadunt) idcirco linea, hoc est perpendicularares, que a spherae centro ducuntur ad centrum circuli comprehendentes et triangulum Icosaëdri, & pentagonum dodecaëdri, sunt aquales. Sunt igitur equalis altitudinis Pyramides, que bases habent ipsa dodecaëdri pentagona, et que Icosaëdri triangula. At equalis altitudinis pyramides rationem inter se habent eam quam bases, ex 5. & 6. 11. Quemadmodum igitur pentagonum ad triangulum, ita pyramis, cuius basis quidem est dodecaëdri pentagonum, vertex autem spherae centrum ad pyramidam, cuius basis quidem est Icosaëdri triangulum, vertex autem spherae centrum. Quamobrem ut se habent duodecimi pentagona ad viginti triangula, ita duodecim pyramides, quorum pentagona sunt bases, ad viginti pyramidas, que trigonas habeant bases. At pentagona duodecim sunt dodecaëdri superficies, viginti autem triangula, Icosaëdi. Est igitur ut dodecaëdri superficies ad Icosaëdri superficiem, ita duodecim pyramides, que pentagonas habeant bases, ad viginti pyramidas, quarum trigona sunt bases. Sunt autem duodecim quidem pyramides, que pentagonas habent bases, solidum dodecaëdri: viginti autem pyramides, que trigonas habeant bases, Icosaëdri solidum. Quare ex 11. 5. ut dodecaëdri superficies ad Icosaëdri superficiem, ita solidum dodecaëdri ad Icosaëdri solidum. Ut autem

tem dodecaëdri superficies ad Icosædri superfi-
ciem, ita probatum est cubi latus ad Icosæ-
dri latus. Quem admodum igitur cubi latus
ad Icosædri latus, ita se habet so-
lidum dodecaëdri ad Ico-
sædri soli-
dum.

P. ii.

EVCLL.

E V C L I D I S
E L E M E N T U M D E-
C I M V M Q V I N T V M , E T
**Solidorum quintum , vt nonnulli
 putant, vt autem alij, Hypsiclis A-**
lexandrini , de quinque
corporibus,

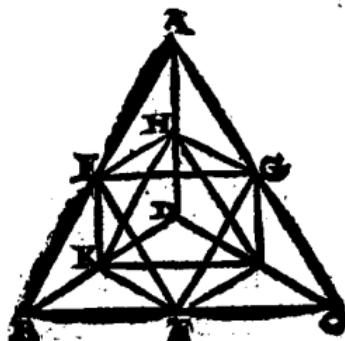
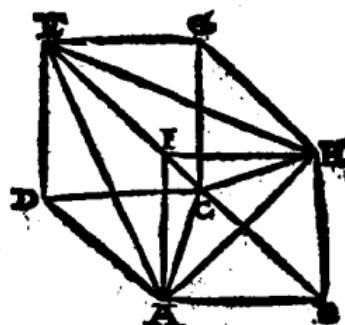
L I B E R I I.

Problema 1. Pro-
 positio 1.

In dato cubo pyra-
 mida inscribere.

Problema 2. Pro-
 positio 2.

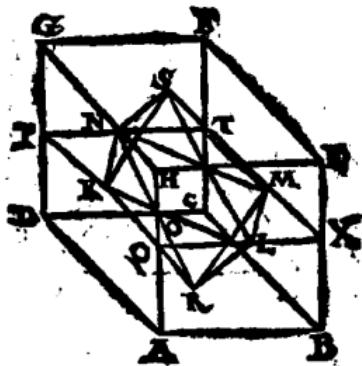
In data pyramide
 octaedrum inscri-
 bere.

Pro-

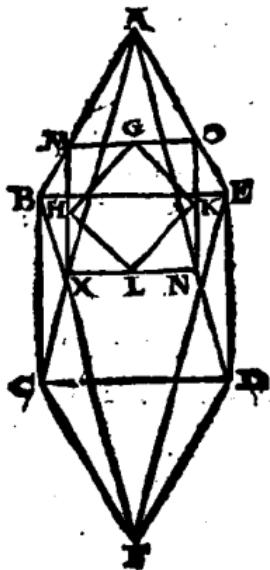
Problema 3. Propositio 3.

In dato cubo octaedrum inscribere.

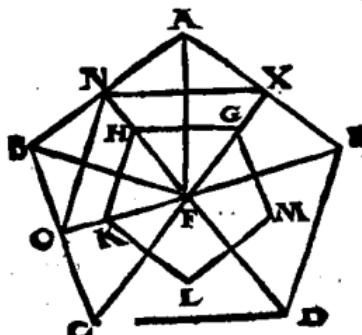
Problema 4. Propositiō 4.

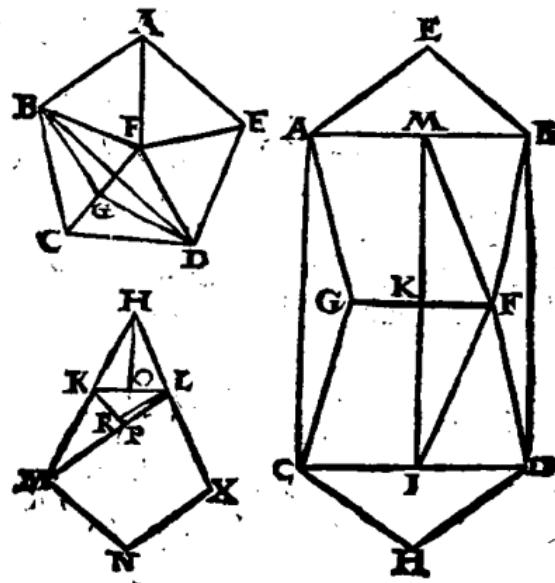
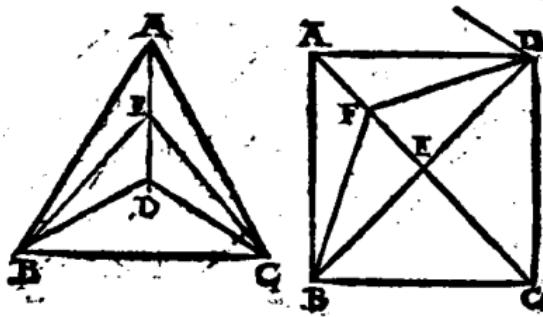
In dato octaedro cubū inscribere.

Problema 5. Propositiō 5.

In dato Icosaedro dodecaedrum inscribere.

SCHO-

Meminisse decet, si quis nos roget, quot Icosaedri
habeat latera, ita respondendum esse: Patet Icosaedri
vixinti contineri triangulis, quodlibet vero trianguli
rectis tribus constare lineis. Quare multipli-
canda sunt nobis vixinti triangula in trianguli vi-
xius latera, sicut sextaginta, quorum dimidium est
triginta. Ad eundem modum et in dodecaedro. Cum
enim rursus duodecim pentagona dodecaedrum co-
prehendant, itemque pentagorum quodus rectis quinque
constet lineis, quinque duodecies multiplicamus,
sunt sexaginta, quorum rursus dimidium est triginta.
Sed cur dimidiū capimus? Quoniam unumquodque
latus sive sit trianguli, sive pentagoni, sive quadrati,
ut in cubo, iteratō sumitur. Similiter autem eadem
via et in cubo et in pyramide et in octaedro latera
inuenies. Quod si item velis singularum quoque figurarum
angelos reperire, facta eadem multiplicatione
numerum procreatum partire in numerum planorum,
que unum solidum angulum includunt: ut quoniam
triangula quinque, unum Icosaedri angulum continent,
partire 60 in quinque, nascitur duodecim anguli Ico-
saedri. In dodecaedro autem tria pentagona angulum
comprehendunt. partire ergo 60 in tria, et ha-
bebis dodecaedri angulos vixinti. Atque simili
ratione in reliquis figuris angulos reperies.

Finis Elementorum Euclidis.

